

**Solvency &
Financial condition
Report 2020
Coöperatie Eno
U.A.**

Inleiding

Algemeen

Uit hoofde van Solvency II publiceert Eno een rapport over haar solvabiliteit en financiële positie: het Solvency & Financial Condition Report (SFCR). Met dit verslag geven we inzicht in de bedrijfsvoering, resultaten, risicoprofiel, waarderingmethoden en het kapitaalbeheer van de organisatie.

Deze rapportage is opgesteld in overeenstemming met Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2452, Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2452, Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 en Richtlijn 2009/138/EG.

De rapportage bestaat uit een kwalitatief gedeelte en een kwantitatief gedeelte. Het rapport zelf bevat het kwalitatieve deel. Het rapport is opgesteld vanuit de groep gegevens en activiteiten van Coöperatie Eno U.A. Tenzij anders vermeld, worden alle financiële gegevens in dit rapport in duizenden euro's gepresenteerd. Ter vergelijking is in het rapport een bedrag of percentage van de Full Measures 2019 opgenomen. Tevens worden vergelijkingen opgenomen met de financiële gegevens zoals gerapporteerd in de jaarrekening onder Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: "BW2").

Deze rapportage bevat overigens inhoudelijk een grote mate van overlap met onder andere het door ons gepubliceerde Jaarverslag 2020, omdat de regelgeving die op beide documenten van toepassing is gedeeltelijk dezelfde eisen stelt aan de inhoud van de rapportages.

Informatie over de accountant en toezichhoudende autoriteit

Toezichhoudende autoriteit inzake het financiële toezicht

De Nederlandsche Bank N.V.

Toezicht verzekeraars, Zorgverzekeraars

Westeinde 1

1017 ZN AMSTERDAM

Externe auditor (accountant)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Burgemeester Roelenweg 13G

8021 EV ZWOLLE

Op dit verslag is geen accountantscontrole toegepast.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Algemeen.....	2
Samenvatting	5
A. Activiteiten en prestaties	7
A.1. Activiteiten.....	7
A.1.1. Algemene Informatie.....	7
A.1.2. Trends en factoren.....	8
A.2. Prestaties op het gebied van verzekering.....	9
A.2.1. Winst- en verliesrekening.....	10
A.2.2. Bruto premie.....	10
A.2.3. Toelichting op inkomsten en uitgaven.....	10
A.3. Prestaties op het gebied van belegging.....	11
A.4. Prestaties op overig gebied.....	11
A.5. Overige informatie.....	11
B. Bestuurssysteem	12
B.1. Algemene informatie over het bestuurssysteem.....	12
B.1.1. Organisatiestructuur.....	12
B.1.2. Beloningsbeleid.....	17
B.2. Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten.....	17
B.2.1. Fit & Proper Policy / Deskundigheids- en betrouwbaarheidsbeleid.....	17
B.2.2. Gedraglijnen en processen.....	18
B.3. Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit.....	19
B.3.1. Risicomanagementsysteem.....	19
B.3.2. Risicomanagementfunctie.....	23
B.3.3. ORSA.....	23
B.3.4. Prudent Person principe.....	26
B.3.5. Verificatie kredietbeoordelingen.....	27
B.4. Interne controlesysteem.....	27
B.4.1. Interne controlesysteem.....	27
B.4.2. Compliance functie.....	29
B.4.3. Sleutelprocedures.....	29
B.4.4. Advies over naleving van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.....	30
B.4.5. Compliance beleid- en plan.....	30
B.5. Interne auditfunctie.....	31
B.5.1. Objectiviteit en onafhankelijkheid.....	31
B.5.2. Interne audit beleid.....	32
B.5.3. Andere (sleutel)functies naast de interne audit functie.....	32
B.6. Actuariële functie.....	33
B.6.1. Actuariële functie.....	33
B.6.2. Uitgevoerde activiteiten.....	33
B.7. Uitbesteding.....	33
B.7.1. Uitbestedingsbeleid.....	33
B.7.2. Uitbestede kritieke of belangrijke operationele functies/werkzaamheden.....	35
B.8. Overige informatie.....	35

C.	Risicoprofiel.....	36
C.1.	Verzekeringstechnisch risico	36
C.2.	Marktrisico	38
C.3.	Kredietrisico.....	39
C.4.	Liquiditeitsrisico	40
C.5.	Operationeel risico.....	40
C.6.	Overig materieel risico.....	40
C.7.	Overige informatie	41
D.	Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden.....	42
	<i>Schattingen inzake Artikel 33 in combinatie met de solidariteitsregeling (RC ZiNL, Bijdrage ZiNL en solidariteitsregeling).....</i>	<i>48</i>
	<i>Schattingen inzake de solidariteitsregeling stap 2 (solidariteitsregeling)</i>	<i>49</i>
	<i>Premietekort voorziening 2021</i>	<i>50</i>
	<i>Zorgkostenraming en solidariteit (Schadelast, schadevoorziening en solidariteitsregeling).....</i>	<i>51</i>
	<i>De impact van COVID-19 met betrekking tot het verzekeringstechnische risicoprofiel van Eno51</i>	
D.1.	Activa.....	58
D.2.	Technische voorzieningen.....	61
D.3.	Overige schulden.....	64
D.4.	Alternatieve waarderingsmethoden	65
D.5.	Overige informatie	65
E.	Kapitaalbeheer.....	67
E.1.	Eigen vermogen	67
E.1.1.	Doelstellingen, gedragslijnen en processen.....	67
E.1.2.	Samenstelling en kwaliteit	67
E.2.	Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	68
E.3.	Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste.....	69
E.4.	Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model	69
E.5.	Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste..	69
E.6.	Overige informatie	69
F.	Bijlagen	70
F.1.	Eno Zorgverzekeraar N.V.....	70
F.1.1.	Activiteiten en prestaties	70
F.1.2.	Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	71
F.1.3.	Kapitaalbeheer.....	71
F.2.	Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.	72
F.2.1.	Activiteiten en prestaties	72
F.2.2.	Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	73
F.2.3.	Kapitaalbeheer.....	73

Samenvatting

Activiteiten en prestaties

Het kernwerkgebied van Eno is de regio Salland. In deze regio werken wij, in nauwe samenwerking met regionale partijen, aan behoud en verbetering van goede, toegankelijke en betaalbare zorg. Verschillende initiatieven dragen hier aan bij.

Coöperatie Eno U.A. heeft tot doel om de belangen van haar leden te behartigen op het gebied van zorgverzekeringen.

Eno heeft in 2020 een nieuwe bedrijfsstrategie vastgesteld voor de periode van 2020-2024. In deze periode concentreert Eno zich op het realiseren van de volgende doelstellingen:

1. Performanceverbetering draagt bij aan een solide financiële basis
2. Sterk leiderschap en sturing op cultuur en vaardigheden maken de transformatie mogelijk
3. Portefeuille van verzekeringen : toe naar evenwichtige en zelfstandig rendabele labels
4. Sterke, zichtbare positie in de regio: aantoonbaar het verschil maken
5. Digitalisering als vliegwiel voor vergroten klantwaarde en verbeteren performance
6. Besturing, governance en bedrijfsvoering moeten op orde zijn

Bestuurssysteem

Eno is een coöperatie met haar ledenraad als hoogste orgaan. Eno zorgt er dan ook voor dat zij betrokken zijn bij belangrijke onderwerpen zoals zorginkoopbeleid, uitleg over de hoogte van de zorgpremie, de campagneresultaten en campagneplannen, klachtafhandeling, voorkeursbeleid en de strategieontwikkeling voor de komende jaren. De onderwerpen werden in 2020 tijdens een van de ledenraadvergaderingen besproken. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen. Zij functioneren als toezichthouder en klankbord voor de Raad van Bestuur. De Raad van Commissarissen bestaan uit minimaal 3 personen en hebben gezamenlijk specialistische kennis van verzekeringen, zorg, financiën, politiek en het besturen van organisaties. De Raad van Bestuur bestaat uit twee personen en is verantwoordelijk voor de vaststelling en uitvoering van het algemene beleid. De Raad van Bestuur beheert daarnaast het vermogen en besluit over belangrijke investeringen.

Het Managementteam (MT) is het hoogste niet-statutaire overlegorgaan binnen Eno en wordt gevormd door de RvB-leden en de clustermanagers tezamen. Besluiten door de Raad van Bestuur worden genomen in het MT-overleg en niet daarbuiten. De Raad van Bestuur wordt zo in staat gesteld om de opinies van clustermanagers en daarmee de relevante informatie uit het risicomangementsysteem aantoonbaar mee te wegen in het oordeel.

Risicomanagement

Eno heeft alle risico categorieën en wettelijke vereisten opgenomen binnen het risicomanagement. De Raad van Bestuur en het management beoordelen de adequaatheid van het governancestelsel periodiek op basis van diverse rapportages

Binnen het raamwerk voor risicomanagement onderscheidt Eno verschillende verdedigingslijnes. Daarmee wil Eno een sterke cultuur van risicobewustzijn binnen de organisatie bevorderen.

De sleutelfuncties hierin zijn

- Risicomanagementfunctie
- Compliance functie
- Interne Audit functie
- Actuariële functie

Risicoprofiel

Voor Eno gelden er vier hoofd risico's namelijk:

- het Ziekteverzekering technisch risico;
- het Marktrisico,
- het Tegenpartijkredietrisico;
- Operationeel risico.

Verzekeringstechnisch risico

Doordat er een goede inschatting gemaakt kan worden op het gebied van schadelast, de verplichtingen een korte doorlooptijd hebben en er jaarlijks bijgestuurd kan worden middels de premie is het verzekeringstechnisch risico laag. Echter door de enorme omvang van de schadelast en de risicodragendheid van de zorgverzekeraars is dit de belangrijkste component.

Markt risico

Het marktrisico betreft het risico dat we lopen als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van de verhandelbare financiële instrumenten.

Tegenpartijkredietrisico

Het kredietrisico betreft het risico dat een tegenpartij contractuele of andere verplichtingen niet kan nakomen

Operationeel risico

Het operationeel risico betreft het risico als gevolg van verliezen als gevolg van niet toereikende of falende interne processen door mensen, systemen en/of externe gebeurtenissen, het imago van zorgverzekeraars en privacy gevoelige informatie.

Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden en Kapitaalbeheer

Eno is wettelijk verplicht reserves (eigen vermogen) aan te houden om eventuele financiële tegenslagen op te vangen die volgen uit de vier risico's. De solvabiliteit voor Coöperatie Eno U.A. laat een daling zien van 161% naar 154%. Coöperatie Eno U.A. heeft een interne norm van 132,5%. Via de ORSA (Own Risk & Solvency Assessment) hebben we vastgesteld dat de buffers voldoende zijn binnen ons risicoprofiel en risicobereidheid.

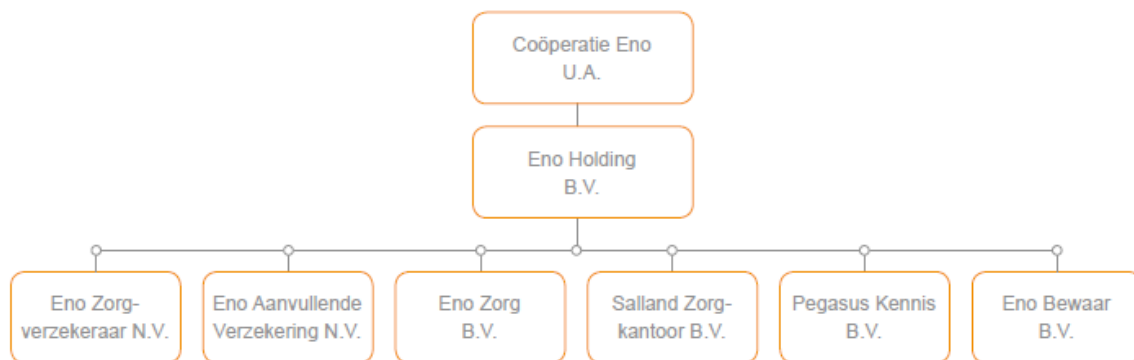
A. Activiteiten en prestaties

A.1. Activiteiten

A.1.1. Algemene Informatie

De concernstructuur is in 2020 niet gewijzigd ten opzichte van 2019. Coöperatie Eno U.A gevestigd aan de Munsterstraat 7 te Deventer maakt deel uit van de groep Eno. Van deze groep maken -naast Coöperatie Eno U.A.-, Eno Holding B.V, Eno Zorgverzekeraar N.V., Eno Aanvullende Verzekeringen N.V., Salland Zorgkantoor B.V., Eno Zorg B.V., Eno Bewaar B.V. en Pegasus Kennis B.V. deel uit van deze groep.

De juridische structuur is in onderstaand organogram weergegeven.

Figuur 1: Organogram Eno

Coöperatie Eno U.A.

Aan het hoofd van de groep staat de Coöperatie Eno U.A.

Eno Holding B.V.

De coöperatie heeft een dochtermaatschappij Eno Holding B.V. Deze vennootschap houdt alle aandelen van de werkmaatschappijen en is ook bestuurder van de volgende zes werkmaatschappijen:

- **Eno Zorgverzekeraar N.V.**
...is de zorgverzekeraar die valt onder de bepalingen van de Zorgverzekeringswet. Een aanzienlijk deel van de activiteiten voert Eno Zorgverzekeraar N.V. uit in de regio Salland.
- **Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.**
...voert de aanvullende verzekeringen uit, alleen voor verzekerden van Eno Zorgverzekeraar N.V. De aanvullende verzekeringen sluiten aan op de verplichte basisverzekering. Aanvullende verzekeringen omvatten vergoedingen die niet zijn opgenomen in de basisverzekering. De belangrijkste vergoedingen zijn: tandheelkundige hulp, fysiotherapie, hulpmiddelen, alternatieve geneeswijze en buitenlanddekking.
- **Salland Zorgkantoor B.V.**
...de Wlz-uitvoerder heeft een concessie onder Salland Zorgkantoor B.V., waaronder we als Zorgkantoor Midden IJssel de Wlz uitvoeren, voor alle inwoners van de gemeenten Deventer, Raalte, Olst-Wijhe en Voorst.

- **Eno Zorg B.V.**
...voert activiteiten uit in de rol van intermediair waaronder reisverzekeringen. Voor de reisverzekeringen treedt Allianz Global Assistance op als risicodragers.
- **Eno Bewaar B.V.**
...is de houder van de beleggingen van Eno. In deze vennootschap is een beleggingspool opgericht waarmee Eno Zorgverzekeraar N.V. met Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. voor gezamenlijke rekening beleggen.
- **Pegasus Kennis B.V.**
...is de consultancytak van Eno. In deze vennootschap worden consultancy-activiteiten uitgevoerd op het gebied van de implementatie van samenwerkingen tussen gemeenten, zorgverleners en zorgverzekeraars.

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in geplaatst kapitaal
Eno Holding B.V.	Deventer	100%
Eno Zorgverzekeraar N.V.	Deventer	100%
Eno Aanvullende verzekeringen N.V.	Deventer	100%
Eno Bewaar B.V.	Deventer	100%
Salland Zorgkantoor B.V.	Deventer	100%
Eno Zorg B.V.	Deventer	100%
Pegasus Kennis B.V.	Deventer	100%

Figuur 2: Overzicht deelnemingen Eno.

A.1.2. Trends en factoren

ORSA

Jaarlijks worden de strategische risico's bepaald door middel van workshops. Strategische risico's zijn risico's die een belemmering vormen voor het realiseren van de strategie van Eno en van invloed zijn op de lange termijn doelstellingen. Deze strategische risico's hebben vaak een externe ontstaansgrond. De voornaamste geïdentificeerde risico's die in het boekjaar van 2020 een belangrijke impact op Eno hebben gehad zijn druk van toenemende wet- en regelgeving, wijzigingen in het risicovereveningssysteem en toenemende zorgkosten.

1. Druk van toenemende wet- en regelgeving

Eno opereert in een branche die onderhevig is aan toenemende wet- en regelgeving die vanuit wetgever en verschillende toezichthoudende instanties op Eno afkomt. Het aantoonbaar blijven voldoen aan wet- en regelgeving en veranderende normenkaders vanuit de toezichthouder legt een zekere druk op de organisatie. Eno beheerst dit risico door continu de politieke besluitvorming en de daarmee samenhangende wijzigingen in wet- en regelgeving nauwgezet te volgen en haar beleid en organisatie daarop tijdig aan te passen.

2. Wijzigingen in het risicovereveningssysteem

Een van de pijlers van de financiering van het Nederlandse zorgstelsel is het risicovereveningssysteem. Het systeem is onderhevig aan wijzigingen, waarbij politieke invloeden zichtbaar aanwezig zijn. Dit brengt voor Eno onzekerheden met zich mee, die worden beheerst door in ZN en VRZ verband de politieke besluitvorming proactief te volgen, en actief de discussie te zoeken met betrekking tot eventuele aanpassingen. Daarnaast analyseert Eno de effecten van eventuele aanpassingen in het risicovereveningssysteem door middel van gevoeligheidsanalyses in de zogeheten Own Risk and Solvency Assessment (ORSA).

3. Toenemende zorgkosten

Dit risico betreft een onvoorziene afwijking in de eigen zorgkostenraming, waardoor de zorgpremies onvoldoende dekkend zijn om de gemaakte kosten te compenseren. Eno beheerst dit risico door gevoeligheidsanalyses toe te passen op de begroting door middel van een ORSA. In 2020 is de risicomitigatie op het zorgkostenbudget afgenomen door de volledig afgebouwde ex-post correcties. Een van de risico's die dit boekjaar een belangrijke impact heeft op het risicoprofiel van Eno is de ontvlechting van de zorginkoopcombinatie VRZ. Eno heeft naar aanleiding van deze ontvlechting besloten om zelfstandig de zorg in te kopen. Daarnaast ziet Eno een toenemend risico dat de uitgaven aan niet-gecontracteerde zorg zullen gaan stijgen, in lijn met de landelijke trend.

Juridische of toezichtkwesties

Eno werkte er ook in 2020 aan om continu te voldoen aan de toezichteisen van de verschillende toezichthouders, zoals de NZa, DNB en ACM. Deze eisen variëren van het voldoen aan de zorgplicht en controle op gepast gebruik van zorg tot eisen op het gebied van risicomanagement, governance en informatieverstrekking aan klanten. In 2020 was er geen sprake van significante toezichtkwesties.

NZa

We zijn trots op de goede beoordeling die het Zorgkantoor in 2020 van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) heeft ontvangen, ondanks de budgettaire uitdagingen.

A.2. Prestaties op het gebied van verzekering

Coöperatie Eno U.A. heeft ultimo 2020 conform BW2 een eigen vermogen van € 111,7 miljoen (2019: € 109,0 miljoen). Ten opzichte van 2019 is het resultaat afgenomen met € 4,3 miljoen.

De afname van het netto resultaat 2020 ten opzichte van 2019 wordt verklaard door een afname van het vereveningsresultaat. Daarnaast is sprake van een stijging van de beheerskosten in 2020. De omzet (zonder mutatie premie tekortvoorziening) gecorrigeerd voor solidariteit is met 1,1 procent (4,3 miljoen) afgenomen ten opzichte van 2019. Daarnaast wordt er een bate uit de solidariteitsregeling verwacht van € 7,5 miljoen. De premietekortvoorziening is € 2,8 miljoen hoger t.o.v. ultimo vorig jaar. De geraamde zorgkosten is met 0,1 procent toegenomen ten opzichte van 2019 (€ 0,2 miljoen). Door deze effecten is het verzekeringsresultaat uitgekomen op € 39,9 miljoen. Het resultaat oude jaren is gestegen van € 4,7 miljoen in 2019 naar € 5,9 miljoen in 2020. Gedurende 2020 heeft er een definitieve afrekening plaatsgevonden over 2016 met het Zorginstituut Nederland.

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Resultaat technische rekening	2.600	6.280
Resultaat niet technische rekening	46	823
Overige baten lasten	-24	-168
Resultaat	2.622	6.936

Tabel 3: Vergelijking resultaat Coöperatie Eno U.A. 2020 - 2019

In het technisch resultaat is een beleggingsresultaat van € 0,1 miljoen positief (2019: 1,4 miljoen positief) verantwoord.

A.2.1. Winst- en verliesrekening

De resultaten uit de verzekeringsactiviteiten onder BW2 zijn als volgt samengesteld:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Verdiende premies eigen rekening en bijdragen	420.217	418.936
Toegekende opbrengst uit beleggingen	60	1.356
Overige technische baten eigen rekening	29	33
Schaden eigen rekening	-380.285	-380.084
Bedrijfskosten	-37.421	-33.961
Resultaat technische rekening	2.600	6.280

Tabel 4: Vergelijking technisch resultaat Coöperatie Eno U.A. 2020 en 2019

A.2.2. Bruto premie

In tabel 4 is de opbouw van de winst- en verliesrekening terug te vinden. In de winst- en verliesrekening zijn naast verdiende premies, ook schade eigen rekening terug te vinden en beheerskosten.

A.2.3. Toelichting op inkomsten en uitgaven

Inkomsten

Naast de bruto premies, zoals hierboven beschreven ontvangt een zorgverzekeraar ook premies uit het vereveningsfonds.

Premies eigen rekening en bijdragen vereveningsfonds

Coöperatie Eno U.A. maakt voor haar jaarrekening een zo goed mogelijke schatting van de vereveningsbijdragen van het Zorginstituut Nederland en de solidariteitsregeling. In deze schatting zijn ook alle geschatte te verrekenen bedragen begrepen van ex-post compensatiemechanismen. Bij het opstellen van de jaarrekening moet daarom gewerkt worden met schattingen van de bijdragen betrekking hebbend op vooral de kosten ziekenhuis- en GGZ-zorg, waaronder de splitsing in vaste kosten, variabele kosten en de effecten van nacalculaties. Onder de bijdragen vereveningsfonds is tevens de bijstelling van de schattingen over voorgaande jaren inbegrepen.

Daarnaast bestaan de bijdragen Zorginstituut Nederland uit de Wlz voor beheerskosten, rechtstreeks betaalde kosten van Wlz-verstrekingen en subsidies. De subsidies worden verantwoord op basis van beschikkingen van het Zorginstituut Nederland. Voor geconstateerde fouten en/of fraude zijn geen correcties gemaakt naar vorderingen op PGB houders, omdat de inschatting niet betrouwbaar te maken is en de impact is op de winst- en verliesrekening nihil is (niet inbare vorderingen op PGB-houders kunnen verhaald worden op het Zorginstituut Nederland indien de processen op orde zijn).

Toegerekende beleggingsopbrengsten

Dit betreft de opbrengst uit beleggingen. Deze worden volledig toegerekend aan de technische en niet-technische rekening. De toerekening geschiedt op basis van een verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal ultimo 2020.

Uitgaven

Als gevolg van de DBC-systematiek is de hoogte van de post medische zorg in ziekenhuizen en GGZ-instellingen met onzekerheid omgeven. Door het karakter van de contracten met de ziekenhuizen worden deze onzekerheden voor een belangrijk deel weggenomen. Bij het opmaken van de jaarrekening is gebruik gemaakt van schattingen omdat een deel van de totale jaarlast nog niet gedeclareerd is.

Als gevolg van de overheveling van PGB-verstrekingen naar onder meer de Zorgverzekeringswet en de daarmee samenhangende overgangsprikelen, is de rechtmatigheid van die verstrekkingen niet altijd met zekerheid vast te stellen. Het Ministerie van VWS heeft deze onzekerheden onder voorwaarden als onvermijdelijk bestempeld en aangegeven dat de zorgverzekeraars hiervoor zullen worden gecompenseerd.

Het financieel risico wordt vervolgens substantieel gemitigeerd als gevolg van de contracteringsbepalingen en het risicovereveningssysteem.

Bedrijfskosten

Gedurende het boekjaar had de vennootschap gemiddeld 224 (fte) werknemers in dienst (2019: 223 fte). Alle werknemers waren werkzaam in Nederland.

Van de 224 fte werknemers verrichten 119 fte directe activiteiten voor de zorgverzekeraar. De overige (105 fte) verrichten ondersteunende activiteiten voor de zorgverzekeraar.

A.3. Prestaties op het gebied van belegging

De resultaten uit de beleggingsactiviteiten zijn als volgt samengesteld:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Opbrengst uit beleggingen	-258	124
Niet gerealiseerde winst op beleggingen	658	2.314
Beleggingslasten	-294	-259
Toegerekende opbrengsten	-60	-1.356
Resultaat uit beleggingen	46	823

Tabel 5: Vergelijking beleggingsresultaat Coöperatie Eno U.A. 2020 en 2019

In het beleggingsstatuut staan de kaders beschreven waarbinnen de Raad van Bestuur het mandaat heeft om te handelen. Eno voert een behoudend beleggingsbeleid. Eén van de beleggingscriteria betreft duurzaamheid. Risicovolle c.q. speculatieve beleggingen worden vermeden. Er werd belegd in aandelen, obligaties en liquiditeiten. Eno houdt conform haar beleid geen derivaten aan.

A.4. Prestaties op overig gebied

Uit overige prestaties is een resultaat ad € 17.000 negatief (2019: 168.000 negatief) gerealiseerd. Gezien de geringe financiële omvang hiervan, is hiervoor geen verdere specifieke uitwerking opgenomen.

A.5. Overige informatie

De voorgaande paragrafen geven een overzicht van de activiteiten betreffende het resultaat weer. Er is geen sprake van overige informatie die in dit hoofdstuk aanvullend uiteengezet hoeft te worden.

B. Bestuurssysteem

B.1. Algemene informatie over het bestuurssysteem

B.1.1. Organisatiestructuur

Coöperatie Eno U.A. kent drie statutaire organen: de ledenraad, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

Ledenraad

De Ledenraad bestaat uit een veelvoud van 3 leden met een minimum van 18 en een streefaantal van 21. De leden worden via communicatiekanalen van Eno geworven. Een selectiecommissie, bestaande uit de voorzitter van de Raad van Commissarissen, één of meer leden van de Ledenraad en de secretaris van de Ledenraad, voert de selectiegesprekken. De verkiezing vindt plaats door een voordracht van kandidaten door de Raad van Commissarissen. Namens de Raad van Commissarissen maakt de Raad van Bestuur de namen bekend aan de leden, met de vermelding dat gedurende één maand door telkens ten minste vijftig leden -één tegenkandidaat kan worden voorgesteld. Als hiervan geen gebruik gemaakt wordt, zijn de kandidaten automatisch gekozen als lid van de Ledenraad. Per 1 januari 2020 bestond de Ledenraad uit 21 personen en waren er 0 vacatures.

De Ledenraad gaf haar goedkeuring aan de jaarrekening van de coöperatie en benoemde de Ledenraad twee nieuwe commissarissen. Andere terugkerende onderwerpen op de vergaderingen waren het zorginkoopbeleid, uitleg over de hoogte van de zorgpremie, de campagneresultaten en campagneplannen, klachtafhandeling, voorkeursbeleid en de strategieontwikkeling voor de komende jaren.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) van Eno heeft de volgende taken:

- de rol van toezichthouder vervullen inzake het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de Eno Coöperatie en de onderliggende bedrijven;
- een klankbord zijn voor het bestuur;
- de werkgever zijn van het bestuur.

Om zijn taak goed te kunnen vervullen is de RvC met ten minste drie personen, breed samengesteld. De commissarissen hebben gezamenlijk specialistische kennis van verzekeringen, zorg, financiën, politiek en het besturen van organisaties. Zij volgen maatschappelijke ontwikkelingen op de voet. De meningsvorming komt tot stand op basis van onafhankelijkheid en een kritische houding. Bij aanvang van 2020 bestond de Raad van Commissarissen uit zes personen.

Om aan zijn toezichthoudende taak verdieping te geven zijn binnen de RvC twee commissies samengesteld:

- het Audit & Risk Committee (ARC) richt zich op de activiteiten, verslaglegging en beheersing van de financiële en operationele risico's, die uit de bedrijfsvoering voortvloeien. De externe accountant, compliance en risk officer en hoofd interne audit dienst zijn directe gesprekspartners voor het ARC, maar ook voor de RvC als geheel;
- de Remuneratiecommissie houdt zich bezig met de functionerings- en beoordelingsgesprekken en het daarbij horende beloningsbeleid van de RvB.

Beide commissies adviseren de Raad van Commissarissen. Besluitvorming vindt in de plenaire vergadering van de Raad van Commissarissen plaats.

De RvC werkt volgens de governance principes, zoals die door de brancheorganisatie voor zorgverzekeraars (Zorgverzekeraars Nederland, ZN) zijn vastgelegd en onderschrijft de principes en de wenselijkheid van transparantie in bestuur, het toezicht en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover aan belanghebbenden. Mede in dat kader evalueert de RvC jaarlijks zijn eigen functioneren.

De Raad van Commissarissen werkt volgens de governance principes en regelingen, zoals die door de brancheorganisatie voor zorgverzekeraars zijn vastgelegd en onderschrijft de principes en de wenselijkheid van transparantie in bestuur, het toezicht en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover aan belanghebbenden.

Daarnaast woont een afvaardiging van de Raad van Commissaris één of meer bijeenkomsten van de overlegvergaderingen van de ondernemingsraad met de bestuurder bij. Ook is de Raad van Commissarissen aanwezig bij alle (vier) formele vergaderingen van de Ledenraad en zit de voorzitter van de Raad van Commissarissen de vergadering van de Ledenraad voor.

Coöperatie Eno U.A. kent drie statutaire organen: de Ledenraad, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bestaat uit twee personen en is verantwoordelijk voor de vaststelling en uitvoering van het algemene beleid van de coöperatie en daarmee van Eno Zorgverzekeraar N.V. en Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. Daarbij staat voorop de actualisatie, bewaking en uiteraard de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen. De Raad van Bestuur beheert daarnaast het vermogen en besluit over belangrijke investeringen.

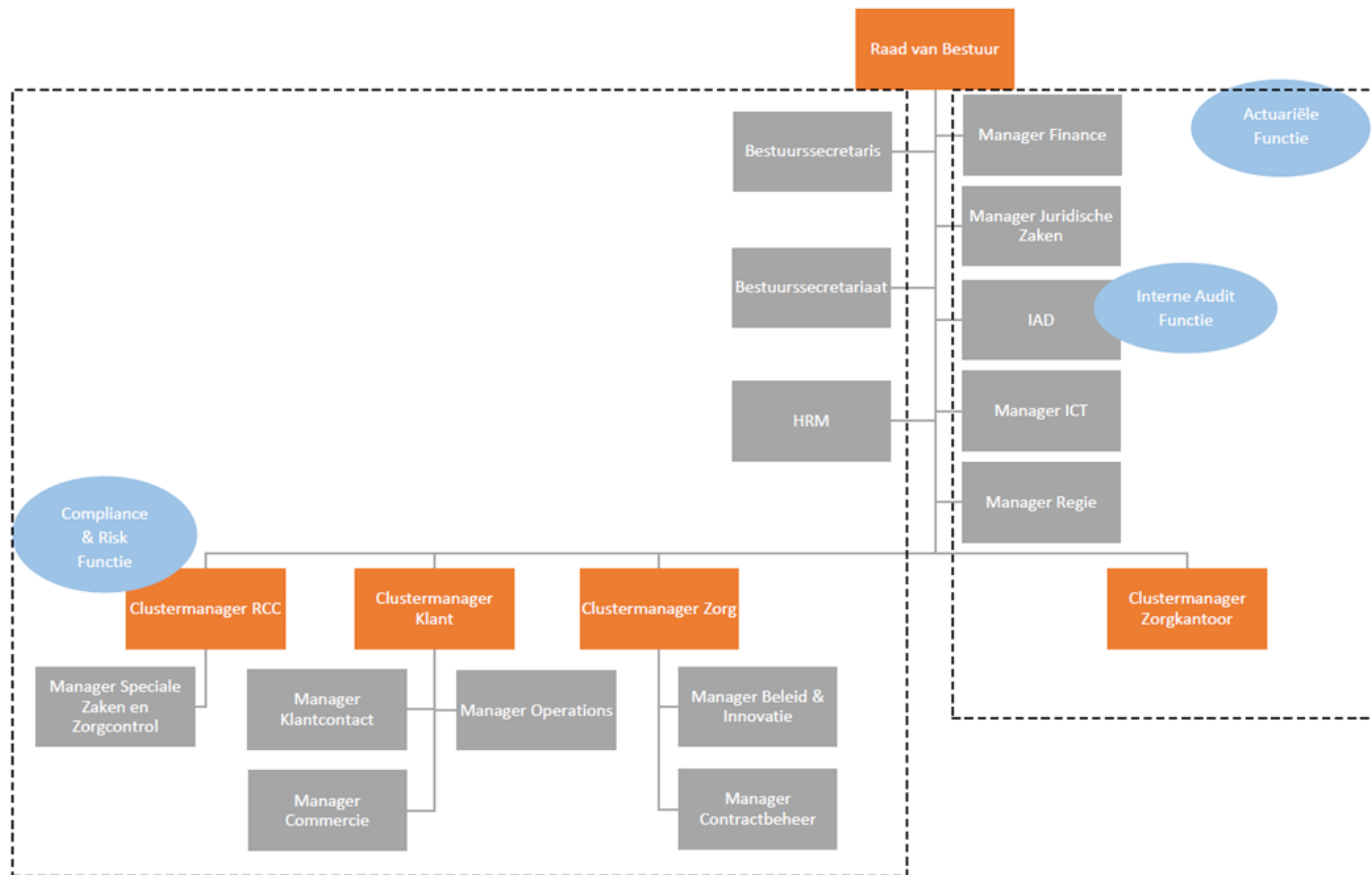
Het Managementteam (MT) is het hoogste niet-statutaire overlegorgaan binnen Eno en wordt gevormd door de RvB-leden en de clustermanagers tezamen. Zij vormen de dagelijkse leiding van Eno. In het periodieke MT-overleg vindt de gedachtewisseling plaats over strategische, beleids- en organisatorische onderwerpen. Het MT als instituut kan op zichzelf geen beslissingsbevoegdheid hebben, dit is statutair gezien onmogelijk. Besluiten door de Raad van Bestuur worden genomen in het MT-overleg en niet daarbuiten. Zo kan worden geborgd dat invulling wordt gegeven aan het SII-principe om tot een risico gebaseerde besluitvorming te komen en de aantoonbare vastlegging daarvan. De RvB wordt zo in staat gesteld om de opinies van clustermanagers en daarmee de relevante informatie uit het risicomanagementsysteem aantoonbaar mee te wegen in het oordeel. De rol van de clustermanagers bij deze besluitvorming is om de RvB te voorzien van een collectief advies en/of verschillen van inzicht met de RvB te delen. In het MT-overleg worden beslissingen genomen die van toepassing zijn op de gehele organisatie, inclusief het Zorgkantoor.

Voor het Zorgkantoor is een separaat MT ingeregeld, dat wordt gevormd door in ieder geval de RvB-leden, de clustermanager Zorg en de manager Zorgkantoor. Het MT Zorgkantoor vergadert separaat, daar waar het onderwerpen betreft die specifiek van toepassing zijn op Wlz of andere aangelegenheden specifiek voor het Zorgkantoor, met inachtneming van dezelfde uitgangspunten als hierboven geformuleerd.

Het gehele MT draagt de verantwoordelijkheid voor het creëren van draagvlak voor veranderingsprocessen en implementatie van strategie en beleid. Het MT heeft bovendien gezamenlijk de rol om de uitvoering van de strategie te volgen en hierop bij te sturen indien nodig. Ook wordt van de MT-leden verwacht dat zij elkaar actief informeren over interne- en externe ontwikkelingen die relevant zijn voor Eno, bijvoorbeeld over toezichtsdossiers (DNB/NZa) en dossiers op politiek niveau of het landelijk niveau binnen Zorgverzekeraars Nederland (ZN).

De taken van de Raad van Bestuur zijn onderverdeeld in aandachtsgebieden voor ieder van de twee afzonderlijke leden. De Raad van Bestuur werkt op basis van een bestuursreglement en legt verantwoording af aan de Ledenraad en aan de Raad van Commissarissen.

Er is sprake van voldoende evenwicht in besluitvorming, deskundigheid en kritisch evaluerend vermogen. In het 'reglement van het bestuur' staan eisen aan de samenstelling, deskundigheid en taken omschreven. Onder de Raad van Bestuur opereren diverse afdelingen. Deze zijn hieronder schematisch weergegeven:

Figuur 6: Organisatiestructuur Eno

Three lines of defense

Binnen het raamwerk voor risicomanagement onderscheidt Eno verschillende verdedigingslijnes. Daarmee wil Eno een sterke cultuur van risicobewustzijn binnen de organisatie bevorderen.

1. De afdelingsmanagers vormen de eerste verdedigingslinie. Zij zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor het managen van risico's binnen de reguliere bedrijfsvoering. Dagelijks voeren ze werkzaamheden uit waarmee ze risico's beheersen en/of accepteren.
2. De tweede linie omvat de ondersteunende activiteiten, zoals Compliance en Risk en actuariaat. Deze activiteiten houden zich bezig met coördineren en ontwikkelen van beleid en het monitoren van de beheersing van risico's onder meer ten aanzien van de naleving van wettelijke regels en intern beleid.
3. De derde linie ligt bij de afdeling Interne Audit die rapporteert over de effectiviteit van de interne beheersing. Deze afdeling is geen onderdeel van het primaire proces en kan daardoor het risicomanagement onafhankelijk beoordelen. Buiten onze organisatie kunnen de externe accountant en toezichthouder ook een signaleringsfunctie vervullen.

Sleutelfuncties

Vanuit governance perspectief kent Eno de volgende sleutelfuncties:

- Risicomanagementfunctie
- Compliance functie
- Interne Audit functie
- Actuariële functie

Een 'functie' wordt niet per se gelijk gesteld met een organisatorische afdeling of een persoon. De Risicomanagement en Compliance functies worden uitgevoerd door de Compliance en Risk Officer. De Interne Audit functie wordt uitgevoerd door de afdeling Interne Audit. De actuariële functie heeft Eno uitbesteed aan een externe partij.

Risicomanagementfunctie

De Risk Officer voert de Risicomanagementfunctie uit en valt onder verantwoordelijkheid van de algemeen directeur. De Risk Officer is verantwoordelijk voor:

- Het proactief optreden als adviseur voor de Raad van Bestuur, het management, de commissies en de medewerkers van Eno;
- Het monitoren van relevante ontwikkelingen en het vervullen van een signaleringsfunctie;
- Het ontwikkelen van het beleid aangaande risicomanagement en zorgdragen voor een adequate implementatie hiervan binnen Eno;
- Het stimuleren van het bewustzijn aangaande risicomanagement;
- Het zorgdragen voor een effectief risicomanagement systeem;
- Het proactief identificeren en analyseren van interne en externe risico's voor Eno;
- Het toetsen van de risicoanalyses en risicoparagrafen uit de business;
- Het ondersteunen van de eerste lijn bij het beheersen van de risico's en het opzetten van interne beheersmaatregelen;
- Het toetsen dat de risicomanagementprocessen bij Eno en de afdelingen conform het Risk beleid worden uitgevoerd;
- Het vormen van een oordeel over de wijze waarop de belangrijkste risico's worden gemanaged;
- Het rapporteren over operationele verliezen;
- Het rapporteren over de beheersing van risico's aan de Raad van Bestuur, het Audit & Risk Committee en Raad van Commissarissen.

Compliance functie

De Compliance functie wordt uitgevoerd door de Compliance Officer. De Compliance functie is verantwoordelijk voor:

- Het toezien op de naleving van wet- en regelgeving en interne regels en procedures met betrekking tot de integriteit van Eno als organisatie en haar medewerkers;
- Het proactief optreden als adviseur voor het Bestuur, het management, de commissies en de medewerkers van Eno;
- Het monitoren van ontwikkelingen in relevante regels en het vervullen van een signaleringsfunctie;
- Het ontwikkelen van het beleid aangaande compliance en zorg dragen voor een adequate implementatie hiervan binnen Eno;
- Het stimuleren van het bewustzijn aangaande compliance;
- Het zorgdragen voor een effectief compliance systeem;
- Het proactief identificeren van compliance risico's en het vaststellen van de kans en impact van deze risico's voor Eno;
- Het ondersteunen van de eerste lijn bij het beheersen van de compliance risico's en het opzetten van interne beheersmaatregelen;
- Het vormen van een oordeel over de wijze waarop de compliance risico's worden gemanaged;

- Het rapporteren over de beheersing van compliance risico's aan het Bestuur, het Audit & Risk Committee en Raad van Commissarissen;
- Het toetsen dat de compliance processen bij Eno en de afdelingen conform het Eno Compliance beleid worden uitgevoerd.

Actuariële functie

De actuariële functie wordt bij Eno uitgevoerd door een externe partij (Triple A) en is verantwoordelijk voor:

- Bepalen (marktwaarde van) bruto en netto technische voorzieningen (per kwartaal) voor te betalen schade, niet-verdiende premie en IBNR;
- Advies omtrent toereikendheid technische voorzieningen;
- Toetsing van premie niveaus en mate van toereikendheid;
- Analyse van ontwikkeling premies, schades, kosten en voorzieningen;
- Bepalen solvabiliteitsratio (per jaar);
- Bepalen SCR, MCR en aanwezige solvabiliteit;
- Beoordeling uitkomsten ORSA;
- Advies omtrent asset en liability management;
- Advies omtrent de impact van veranderende omgeving en portefeuille;
- Bijwonen van meetings (directie, RvC, accountant, DNB, etc.) op verzoek.

Interne Audit functie

Het hoofd en de medewerkers van de Interne Auditfunctie zijn verantwoordelijk voor:

- Het ontwikkelen van een flexibel audit jaarplan, gebruikmakend van een passende, op risico inschatting gebaseerde methodologie, inclusief specifieke risico's en zorgpunten over interne beheersing die door het management naar voren zijn gebracht, en het voorleggen van dat plan aan de auditcommissie ter beoordeling en goedkeuring;
- Het uitvoeren van het auditjaarplan, zoals goedgekeurd, inclusief en voor zover van toepassing, het uitvoeren van specifieke taken of projecten op verzoek van het management of het Audit Committee;
- Het doorlopend beschikken over een team van auditors, met voldoende kennis, vaardigheden, ervaring en opleiding om aan de eisen van dit charter te voldoen;
- Het opzetten van een kwaliteitsprogramma, waarmee het hoofd van de interne auditfunctie de goede uitvoering van de internal audits borgt;
- Het uitvoeren van adviesopdrachten, naast de reguliere internal audits, om het management te ondersteunen bij het behalen van haar doelstellingen;
- Het verstrekken van periodieke rapportages aan het Audit Committee en het management, waarin de resultaten van auditactiviteiten worden samengevat;
- Het informeren van het Audit Committee over nieuwe trends en best practices op het gebied van internal audit;
- Het verstrekken van een overzicht van belangrijke meetbare doelstellingen en de realisering daarvan aan het Audit Committee;
- Het assisteren bij onderzoeken van belangrijke vermoedens van fraude binnen de organisatie, en het informeren van het management en het Audit Committee over de resultaten hiervan;
- Het in acht nemen van de reikwijdte van de activiteiten van externe accountants en toezichhouders, indien van toepassing, om een optimale auditdekking tegen redelijke totale kosten te bereiken.

Adequaatheid governancestelsel

Eno heeft alle risico categorieën en wettelijke vereisten opgenomen binnen het risicomanagement. De methodologieën en risico's binnen het risicomanagement zijn up-to-date. Daarnaast beoordelen de Raad van Bestuur en het management de adequaatheid van het governancestelsel periodiek op basis van diverse rapportages. Het governancestelsel is daarnaast uitgewerkt in een charter. Daarbij zijn de sleutelfuncties uitgewerkt en voldoen zij aan wettelijke eisen.

De afdeling Interne Audit dienst (IAD) toetst de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne beheersing en andere onderdelen van het governancestelsel.

De IAD ondersteunt de Raad van Bestuur, het management en de Audit- en Riskcommissie in het beoordelen en verstevigen van de effectiviteit en adequaatheid van de interne risicobeheersing- en controlesystemen. De onderzoeken van de IAD zijn gericht op de belangrijkste risico's van Eno. Hiertoe stelt de IAD een op een risicoanalyse gebaseerd 3-jarlijks auditplan op.

De IAD rapporteert objectief en onafhankelijk van operationele functies aan de Raad van Bestuur. De IAD heeft ook een rechtstreekse rapportagelijijn en escalatiemogelijkheid naar de Audit- en Riskcommissie en daarmee naar de Raad van Commissarissen.

B.1.2. Beloningsbeleid

Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen

Vanaf 1 januari 2015 is voor financiële ondernemingen de 'Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen' (Wbfo) van toepassing. De Wbfo geldt voor iedereen die werkt onder verantwoordelijkheid van Nederlandse financiële ondernemingen, dochters van Nederlandse financiële ondernemingen en ondernemingen die tot een groep met een moeder in Nederland behoren, waarbij die groep hoofdzakelijk actief is in de financiële sector. Ook Eno valt onder deze wetgeving.

Eno kent geen variabele beloning voor topfunctionarissen, het tweede echelon, direct onder de beleidsbepalers, en voor sleutelfunctionarissen in het kader van Solvency II. Voor overige medewerkers (natuurlijke personen) kent Eno een beloningssystematiek waarbij, afhankelijk van beoordelingscore en relatieve salarispositie, een verdeling van de salarisverhoging plaatsvindt over een structurele component en een eenmalige component. In 2020 is door Eno in totaal een bedrag van € 64.494 uitgekeerd voor deze eenmalige beloningscomponent. Het betreft 30 personen en gemiddeld € 2.150 per persoon oftewel 0,48 procent van de totale loonsom voor loonheffing.

Vergoedingen aan commissarissen

De vergoedingen aan commissarissen over 2020 bedragen € 136.800 (2019 € 113.250).

B.2. Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten

B.2.1. Fit & Proper Policy / Deskundigheids- en betrouwbaarheidsbeleid

Iedere medewerker die in dienst komt van Eno wordt gescreend voordat hij start met zijn werkzaamheden. Deze screening valt uiteen in drie soorten van screening:

1. Identificatie en verificatie
2. Integriteitsscreening
3. Vakbekwaamheid en/of geschiktheidsscreening

Naast pre-employmentscreening (onderzoek voordat de medewerker in dienst komt) kent Eno ook de in-employmentscreening. Dit onderzoek vindt periodiek plaats bij medewerkers die in dienst zijn en heeft ten doel om vast te stellen dat zich geen (recente) integriteitsissues hebben voorgedaan. Screening van medewerkers van Eno wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Compliance & Risk Officer.

Identificatie en verificatie zijn voor iedere medewerker identiek. Dat is anders bij integriteits- en geschiktheidsscreening. Deze onderzoeken worden afgestemd op het functie(niveau) van de medewerker en het soort van informatie dat hierbij ter inzage komt. Binnen Eno is de screeningsmethodiek ingericht op de doelgroepen:

1. De basisscreening die voor iedere medewerker geldt;
2. Screening van medewerkers met een integriteitsgevoelige functie;

3. Screening van leden van het Managementteam;
4. Screening van leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen.

De procedure voor het vaststellen van de deskundigheid en betrouwbaarheid ziet er per doelgroep als volgt uit:

	Identificatie/ verificatie	Integriteits- screening	Geschiktheid/ vakbekwaamheid	Externe screening (DNB)	In- employment screening
Basisscreening voor alle medewerkers	V	VOG	Check op verplichte diploma's	-	Eenmaal per 2 jaar: VOG
Integriteits-gevoelige functies	V	VOG	Check op verplichte diploma's	-	Eenmaal per jaar: VOG Nevenfuncties Incidenten
Management Team (2^e echelon)	V	VOG Check op Experian Referenties Nevenfuncties	Check op relevante diploma's Referenties Samenvatting van de geschiktheid en betrouwbaarheid in compliance dossier	Betrouwbaarheid ⁱ	Eenmaal per jaar: VOG Nevenfuncties Incidenten
Leden Raad van Bestuur	V	Maatwerk, vast te stellen bij de opmaak van het profiel en de werving	Maatwerk, vast te stellen bij de opmaak van het profiel en de werving	Betrouwbaarheid Geschiktheid	Actieve melding van mogelijke incidenten. Eenmaal per jaar: VOG
Leden Raad van Commissarissen	V	Maatwerk, vast te stellen bij de opmaak van het profiel en de werving	Maatwerk, vast te stellen bij de opmaak van het profiel en de werving	Betrouwbaarheid Geschiktheid	Actieve melding van mogelijke incidenten

Figuur 7: Procedure voor vaststellen deskundigheid

B.2.2. Gedragslijnen en processen

Integriteit

Om vast te stellen dat de (interne en externe) medewerkers niet betrokken zijn geweest bij incidenten die de integriteit van Eno kunnen schaden worden bij het aangaan van de overeenkomst de volgende documenten opgevraagd, ter ondertekening aangeboden en gecontroleerd:

1. Verklaring Omtrent Gedrag (VOG):

De Verklaring Omtrent Gedrag toont aan dat een medewerker niet betrokken is geweest bij geregistreerde voorvallen die een issue zijn voor de integere uitvoering van de functie. Iedere (interne of externe) medewerker van Eno dient bij de aanvang van de werkzaamheden bij HRM een "schone" VOG in te leveren die niet ouder is dan drie maanden.

2. Eno Gedragscode

Iedere medewerker dient de Gedragscode Eno en de Uitvoeringsregeling gedragscode Eno te ondertekenen en zich te gedragen conform de voorschriften van deze regelingen.

3. Geheimhoudingsverklaring

Iedere medewerker dient zich jegens Eno te verplichten om geheim te houden wat hem/haar in de uitoefening van de functie onder ogen komt of is toevertrouwd. Indien er sprake is van een arbeidsovereenkomst is de geheimhoudingsverklaring onderdeel van deze overeenkomst. Externe medewerkers zullen een aparte geheimhoudingsverklaring ondertekenen en inleveren.

Deze verklaring wordt in het personeelsdossier gearcheeerd. Medewerkers waarvoor deze verplichting geldt en die hiertegen bezwaar hebben zullen niet worden aangesteld.

Deskundigheid

Alle medewerkers worden voor het aangaan van een overeenkomst beoordeeld op geschiktheid voor de functie. Voor specifieke functies geldt de wettelijke verplichting om te beschikken over een vakdiploma en (aansluitend) diploma's op gebied van permanente educatie. Dit is onder andere het geval bij medewerkers van het Contact Center Particulieren (CCP), Polisadministratie, Declaratie: zij moeten beschikken over het Wft-diploma Zorgverzekeringen en deze actueel houden.

De specifieke eisen op gebied van vakbekwaamheid zijn vastgelegd in het Eno Opleidingsbeleid. HRM controleert dat kopieën van de vereiste certificaten en diploma's in de personeelsdossiers zijn gearcheeerd.

B.3. Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

B.3.1. Risicomanagementsysteem

Risicomanagement bij Eno is het geheel van identificeren, kwantificeren, beheersen en monitoren van risico's op basis van risicobereidheid van de organisatie. Risicomanagement is een initiële verantwoordelijkheid van de business (eerste lijn). Hierbij wordt de samenhang van operationele, tactische en strategische risico's bewaakt en inzicht gegeven in het risicoprofiel van de organisatie (tweede lijn) door de afdeling Risk, Compliance & Security.

Het op een adequate wijze managen van risico's is essentieel voor Eno als organisatie. Dit om zowel haar strategische, tactische, als haar operationele doelstellingen te realiseren. Hierbij is het van belang dat Eno zorgt voor een goede inrichting en permanente bewaking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen. De systemen moeten ervoor zorgen dat het management inzicht heeft in welke risico's worden gelopen, welke beheersmaatregelen zijn getroffen, de werking ervan en welke aanvullende maatregelen gewenst zijn.

Het doel van het risicomanagement beleid is kaders en inhoud te geven aan risicomanagement bij Eno en onderliggende labels.

Het risicomanagementsysteem van Eno bestaat uit de volgende kernprincipes:

1. Het risicomanagement proces is een cyclisch proces;
2. De risicomanagementmethode gaat uit van een top-down benadering: strategische, tactische, operationele en eventuele project doelstellingen worden vertaald naar de te beheersen risico's, met inachtneming van de wet- en regelgeving. De missie, visie en strategie en daaruit afgeleide doelstellingen gelden als basis voor de uitvoering van risicoanalyses;
3. Bedrijfsprocessen worden beoordeeld op de mate waarin de belangrijkste risico's zijn geïdentificeerd en worden gemanaged;
4. De organisatiestructuur sluit aan op de doelstellingen;
5. De inrichting van het interne risicobeheersing- en controlesysteem gaat uit van een 'principle-based' benadering. Eno hanteert daarmee beleidsstandaarden die gericht zijn op doelstellingen en

- benadrukt het belang van risicobewustzijn bij leidinggevend en medewerkers om vanuit de eigen verantwoordelijkheid het risicomanagement in te richten en uit te voeren binnen de gestelde kaders;
6. Belangrijke incidenten worden centraal gerapporteerd, geanalyseerd en gecommuniceerd om de kans op herhaling te verkleinen;
 7. Belangrijke organisatiewaarden zijn: focus op resultaat, vertrouwen, professionaliteit, leiderschap, voortdurend verbeteren, verbondenheid, loyaliteit en veerkracht. Het management draagt deze waarden uit en geeft het voorbeeld;
 8. Het management communiceert open, eenduidig, consistent en continu over zijn visie, beleid, waarden en normen, doelstellingen, risico's en de gerealiseerde prestaties van de onderneming. Het management vertaalt deze kernprincipes door naar risicomanagementbeleid voor hun verantwoordelijkheidsgebieden, en legt dit ter goedkeuring voor aan het bestuur;
 9. De organisatie heeft op strategisch niveau een early warning system ingericht door middel van kritische risico-indicatoren;
 10. Solvency II en de Good practice risicomanagement verzekeraars van DNB fungeert als normenkader bij de inrichting van het risicobeheersingssysteem.

Risicobereidheid

Risicobereidheid is een instrument om het risicoprofiel van Eno te bewaken. Vanuit de strategie bepaalt de Raad van Bestuur de risicobereidheid met betrekking tot het realiseren van de strategische doelstellingen. De risicobereidheid beschrijft de soorten risico's (risicocategorieën) en de hoogte van de risico's, die Eno bereid is te lopen bij het realiseren van haar strategische doelstellingen (tolerantie).

De risicobereidheid is in statements naar de zes strategische thema's geformuleerd, namelijk Performance, Leiderschap en cultuur, Evenwichtige portefeuille, Positie in de regio, Digitalisering en Besturing en bedrijfsvoering. In de risicobereidheidsverklaring wordt per risico(categorie) aangegeven wat de risicotolerantie van Eno is. Dit wordt uitgedrukt in bandbreedtes.

Risicomanagementstrategie

De riskfunctie heeft als missie het op een integrale wijze bewaken en bevorderen van de risicocultuur van Eno. Daarbij ondersteunt de riskfunctie de business van Eno bij het realiseren van haar doelstellingen en bij het beheersen van de interne organisatie.

Ter ondersteuning aan deze missie zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. De riskfunctie ziet toe op de effectieve werking van de integrale risicomanagementcyclus waarbinnen risico's worden geïdentificeerd, geanalyseerd, beheerst en gemonitord.
2. De riskfunctie faciliteert en adviseert de business bij het beheersen van de risico's.
3. De riskfunctie stimuleert de bewustwording van risico's in de business en daarmee de beheerste bedrijfsvoering.

Risicocategorieën

Voor de categorisering van de risico's wordt gebruik gemaakt van de onderstaande risicocategorieën. Deze categorisering is gebaseerd op de Richtlijn 2009/38/EG, artikel 44 en Gedelegeerde verordening Solvency II, artikel 260 aangevuld met risicocategorieën gebaseerd op de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) welke is ontwikkeld door De Nederlandsche Bank en de Good practice risicomanagement verzekeraars van De Nederlandsche Bank d.d. 27 november 2018. Deze categorieën zijn als volgt:

- Verzekeringstechnisch- en reserveringsrisico
- Afgestemd beheer van activa en passiva (ALM)
- Beleggingsrisico
- Liquiditeitsrisico en Concentratierisico
- Operationeel risico

- Informatiebeveiligingsrisico
- Operationeel/procesrisico
- Omgevingsrisico
- Uitbestedingsrisico
- Juridische risico
- Integriteitsrisico
- Herverzekering en andere risicolimiteringstechnieken
- Strategische en reputatierisico

Risicomanagementprocessen

Eno hanteert een gestandaardiseerd risicomanagementproces. Dit proces is opgedeeld in een aantal stappen.

1. Strategie en risicobereidheid

Het risicomanagement proces bij Eno start bij de stap waarbij jaarlijks of frequenter, indien de omstandigheden verlangen, vanuit de bedrijfsstrategie en de geformuleerde doelstellingen, het risicobeleid inclusief de risicobereidheid wordt vastgesteld.

2. Risico identificatie en -analyse

Op basis van de gekozen strategie en bijbehorende doelstellingen worden periodiek risico assessments georganiseerd met verschillende interne betrokkenen waaronder de Raad van Bestuur, managers, afdelingshoofden en andere medewerkers om risico's te identificeren en te analyseren. Het inventariseren van risico's vindt jaarlijks plaats, tenzij eerder gewenst is. Het analyseren van risico's vindt continu plaats. De analyse wordt uitgevoerd in termen van kans en impact, in deze fase wordt de 'bruto' kans en impact van de risico's bepaald.

3. Risicobeheersing

Nadat de risico's geanalyseerd zijn op bruto kans en impact, wordt een risicostrategie gekozen. In de meeste gevallen worden risico's beheerst, tenzij dit niet nodig geacht wordt en het bruto risico passend is binnen de risicobereidheid van Eno. Het beheersen van risico's vindt plaats middels het inzetten van beheersmaatregelen. Na het treffen van beheersmaatregelen resteren de 'netto' risico's. Per netto risico wordt bepaald of deze binnen de risicobereidheid van Eno valt. Als dit niet het geval is worden additionele stappen gezet waardoor de kans op voordoen van een risico of de impact van een risico verder gemitigeerd wordt.

4. Monitoring & rapportage

De effectiviteit van beheersmaatregelen wordt periodiek (veelal per kwartaal) beoordeeld door de eigenaren van de beheersmaatregelen. De leidinggevenden van de eigenaren van de beheersmaatregelen monitoren vervolgens deze beoordeling. Daarnaast toetst de riskfunctie of het totale risicomanagementproces in voldoende mate doorlopen wordt, inclusief de toetsing van de beoordeling en monitoring van de beheersmaatregelen. Ieder kwartaal wordt ten behoeve van de Raad van de Raad van Bestuur en het Audit & Risk Committee een integrale risicomanagement rapportage opgesteld waarin verslag gedaan wordt van de beheersing van de risico's. Risicobeheersing vindt plaats door middel van een monitoringssysteem. Binnen dit systeem zijn alle geïdentificeerde risico's opgenomen en worden de risico eigenaren periodiek gevraagd de werking van de beheersmaatregelen aan te tonen.

Eno past het gestandaardiseerde risicomanagementproces toe op strategisch en operationeel niveau.

Strategische risico's

De Raad van Bestuur stelt in samenspraak met de Raad van Commissarissen de strategische risico's vast op basis van de missie, visie en strategische doelstellingen van Eno. De strategische risico's betreffen alle risico's die tot gevolg kunnen hebben dat strategische doelen niet gehaald worden. Dit zijn de risico's die tevens onderdeel zijn van de ORSA. Met de ORSA wordt de meerjarige invloed van mogelijke scenario's op de risico's en daarmee op onder andere de kapitaalspositie van de organisatie bepaald. Eno beoordeelt hiermee haar algehele solvabiliteitsbehoefte, op de korte termijn en de lange termijn. De strategische risico's en de ORSA triggers worden jaarlijks bijgesteld en afgestemd op de doelstellingen.

Operationele risico's

Voor deze risico's vindt risicoanalyse plaats op basis van de bedrijfsbrede risicoanalyse die verder is uitgewerkt in risicoanalyses met betrekking tot processen, producten en systemen.

De bewaking van de beheersmaatregelen wordt per kwartaal gerapporteerd aan het Audit & Risk Committee en de Raad van Bestuur.

Naast de hiervoor genoemde niveaus worden risico's geïnterpreteerd en geanalyseerd bij diverse interne projecten en aanverwante aandachtsgebieden zoals vermogensbeheer en informatiebeveiliging.

Rapportages

Ieder kwartaal wordt door de riskfunctie schriftelijk gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en aan het Audit- en Risk Committee. Het Audit & Risk Committee brengt hierover verslag uit aan de Raad van Commissarissen. Deze rapportages worden hieraan voorafgaand besproken in het managementteam. De inhoud van de kwartaalrapportages bevat in ieder geval:

- de bevindingen uit de monitoringsactiviteiten over de riskappetite, de strategische risico's, de ORSA-triggers en informatiebeveiliging;
- de bevindingen uit de monitoringsactiviteiten voortkomend uit de themamonitoring;
- de bevindingen op risicomanagementparagraaf uit de managementrapportages van de afdelingen;
- inzicht in het risicoprofiel van Eno door de samenhang tussen strategische en operationele/tactische risico's weer te geven;
- inzicht in het risicoprofiel op basis van de risicocategorieën;
- operationele verliezen;
- relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op (bestaande) risico's.

De riskfunctie rapporteert de uitkomsten van de themamonitoring separaat aan de verantwoordelijke (afdelings-)manager. Daarnaast neemt de riskfunctie een samenvatting van de themamonitoring op in de kwartaalrapportage Riskmanagement.

Wanneer de riskfunctie ernstige risicovorming of risicodreiging constateert, meldt de riskfunctie dit direct aan de Raad van Bestuur.

De ORSA rapportage wordt jaarlijks opgesteld en omvat in ieder geval het volgende:

- inzicht in de beoordeling van de algehele solvabiliteitsbehoefte, waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke risicoprofiel, de risicotolerantie en de bedrijfsstrategie van Eno, en met een langere tijdperiode dan de één jaar tijdshorizon die in acht wordt genomen bij de berekening van de SCR;
- een beoordeling van de mate waarin Eno voldoet aan de vereisten voor de berekening van de SCR en de vaststelling van de technische voorzieningen;
- een beoordeling of, en zo ja, in welke mate het risicoprofiel van Eno significant afwijkt van de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekening van de SCR op basis van de standaardformule; en
- een beschrijving van de kwaliteit van het risicomanagement systeem en actiepunten

B.3.2. Risicomanagementfunctie

De riskfunctie is een zelfstandig en onafhankelijk orgaan belegd bij de afdeling Risk, Compliance & Security. De risicomanagementfunctie oefent zijn taak onafhankelijk uit. Om deze onafhankelijkheid te waarborgen zijn de volgende elementen van belang:

1. De riskfunctie heeft een formele status;
2. De riskfunctie heeft de taak en de bevoegdheden om over de beheersing van compliance-risico's te signaleren, te rapporteren, (ongevraagd) te adviseren, te sturen en te bewaken;
3. de plaats in de organisatie van de Riskfunctie mag niet leiden tot eventuele belangenconflicten en de functie dient onafhankelijk te kunnen worden uitgeoefend;
4. De riskfunctie dient voldoende bevoegdheden te hebben om zijn verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken;
5. De riskfunctie escaleert ten eerste binnen de eigen organisatie;
In geval van een risk gerelateerd conflict met het Bestuur heeft de riskfunctie toegang tot de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

Om potentiële belangengeschillen te vermijden zal de riskfunctie onafhankelijk zijn van de reguliere bedrijfsactiviteiten en de daarmee gediende belangen van de organisatie. De riskfunctie rapporteert rechtstreeks aan de Raad van Bestuur en het Audit & Risk Committee van de Raad van Commissarissen.

Audit- & Risk Committee

Het Audit & Risk Committee is eindverantwoordelijk voor:

1. het toezien op de kwaliteit en het functioneren van de riskfunctie en compliance functie;
2. het monitoren van de uitvoering van het Risk Charter en Compliance Charter en de relevante compliance en risicomanagement gerelateerde beleidstukken van Eno;
3. het reviewen van en vaststellen dat Eno een passende risico structuur heeft welke gericht is op de aard, omvang en proportionaliteit van de organisatie.

B.3.3. ORSA

De ORSA verplicht verzekeraars om de strategische risico's op een gestructureerde wijze in kaart te brengen en deze te vertalen naar de financiële impact die deze risico's kunnen hebben op haar vermogen. Daarmee wordt inzicht verkregen in de mate waarin de hierdoor veroorzaakte schokken op het kapitaal van de onderneming kunnen worden opgevangen. Wanneer deze onvoldoende opgevangen kunnen worden wordt hierop geanticipeerd door aanvullend beleid of passende maatregelen. De ORSA richt zich op toekomstige scenario's met een tijdshorizon van 5 jaar.

De beoordeling van deze risico's wordt door de organisatie zelf gedaan: het is een "eigen" beoordeling. Door een open norm te hanteren is er enige ruimte om de uitvoering van het ORSA-proces aan te laten sluiten bij de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar. In lijn met deze regelgeving heeft Eno adequate processen en technieken geïmplementeerd die zijn afgestemd op de organisatiestructuur en passen in het bestaande riskmanagementsysteem.

De uitkomsten van de ORSA moeten ter beoordeling worden gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank. Om deze te kunnen beoordelen is het noodzakelijk dat de toezichthouder inzicht krijgt in het doorlopen proces en de gemaakte afwegingen. Daarom dienen proces, discussies, besluiten en argumentatie reconstrueerbaar gedocumenteerd te worden en als zodanig toegelicht te worden in de ORSA rapportage. Deze eisen worden binnen Eno geborgd door de centrale coördinatie op en het eigenaarschap van het ORSA-proces te beleggen bij de Risicomanagementfunctie.

ORSA-proces

Het ORSA-proces heeft betrekking op de risico's en solvabiliteit van verzekeringsentiteiten (Eno Zorgverzekeraar N.V. en Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.) en de Coöperatie Eno U.A.. Eno brengt de risico's binnen deze entiteiten op groepsniveau in kaart waardoor de impact in doelgroepen, producten of regio's en de onderlinge afhankelijkheden binnen de groep inzichtelijk worden en in de besturing en besluitvorming worden betrokken. Het proces ziet er als volgt uit

1. Herijken ORSA triggers;
2. Herijken SCR-ratio, basisscenario en kapitaalbeleid;
3. Workshop stressscenario's;
4. Berekenen van de impact van de stressscenario's;
5. Evaluatie uitkomsten van stressscenario's;
6. Rapportage accordering.

Betrokkenheid interne organisatie

Raad van Bestuur

Het ORSA-proces wordt aangestuurd door de Raad van Bestuur: zij is eindverantwoordelijk voor de vaststelling van het ORSA-proces en de beleidsuitgangspunten, de tijdige en goede uitvoering van de ORSA, de actieve betrokkenheid van leden van het Managementteam en de afstemming hiervan met de interne en externe toezichthouders.

De betrokkenheid van de Raad van Bestuur uit zich onder andere door:

- actieve deelname aan workshops waarin de risico's en impact worden bepaald en de uitkomsten worden gepresenteerd. Daarbij stelt de Raad van Bestuur zich kritisch op en zal zij door het stellen van uitdagende vragen de uitkomsten op de proef stellen;
- zich goed op de hoogte te stellen van alle materiële risico's die Eno loopt;
- heldere besluiten te nemen in de verschillende fasen van totstandkoming van de ORSA.

Managementteam

Alle leden van het Managementteam participeren actief in het ORSA-proces. De inbreng is niet beperkt tot het eigen aandachtgebied. Door actieve deelname in de workshop(s) brengen de leden hun persoonlijke expertise en ervaringen in om tot een zo compleet mogelijk beoordeling van de risico's en de effecten daarvan op het kapitaal te komen. Naast de Raad van Bestuur voelen ook de leden van het Managementteam zich verantwoordelijk voor het eindresultaat.

Actuariële functie

De actuariële functie is extern belegd en wordt aangestuurd door, en rapporteert aan, het lid van de Raad van Bestuur van Eno. Vanuit haar actuariële functie vervult de externe partij de volgende activiteiten:

- controle op de interne bepaling van de marktwaarde van de bruto en netto technische voorzieningen voor de te betalen schade, niet-verdiende premie en IBNR (eenmaal per kwartaal);
- actieve advisering over de toereikendheid van de technische voorzieningen en kapitaalvereisten;
- analyse van de ontwikkeling van de premies, schade, kosten en voorzieningen;
- controle op de interne bepaling van de SCR, MCR en solvabiliteit in het basisscenario en bij de uitwerking van de stressscenario's;
- vaststelling van potentiële risico's uit onzekerheden die verbonden zijn aan de berekening van de technische voorzieningen.

Om tot een goede invulling te komen van deze actuariële functie is een constructieve samenwerking met de afdeling Finance & Control ingericht. Finance & Control verstrekt alle informatie die nodig is voor de uitvoering van deze taken.

Compliance & Risk

De coördinatie op het ORSA-proces en de actualisering van het beleid is binnen de afdeling Compliance en Risk belegd. Deze afdeling is verantwoordelijk voor:

- het opstellen, jaarlijks reviewen, en documenteren van het ORSA beleid en het proces;
- de bewaking van de tijdlijnen in het voortbrengingsproces van de ORSA;
- het reconstrueerbaar vastleggen van elke ORSA en van iedere ORSA rapportage;
- de regie op de samenstelling en verzending van de ORSA rapportage aan De Nederlandsche Bank;
- het per kwartaal rapporteren over de (strategische) risico's en de ORSA triggers.

Raad van Commissarissen

De uitkomst van iedere ORSA wordt ter vaststelling aangeboden aan de Raad van Commissarissen van Eno. De Raad van Bestuur draagt zorg voor tijdige opname op de agenda van de Raad van Commissarissen.

Frequentie ORSA

Dit ORSA-proces wordt tenminste eenmaal per jaar doorlopen. Naast deze jaarlijkse ORSA kan de Raad van Bestuur besluiten een tussentijdse ORSA te doorlopen. Dit is het geval indien zich risico's voordoen die in essentie kunnen veroorzaken dat de solvabiliteit van Eno (op termijn) onder de gestelde normsolvabiliteit komt. Dit is het geval indien één of meer van de limieten die aan de triggers zijn gekoppeld worden overschreden. De triggers worden eenmaal per kwartaal door Risicomanagement getoetst en zijn de volgende:

- A Significante aanpassing jaarplan inclusief afwijking van budget;
- B Significante aanpassing lange termijn doelstellingen;
- C Niet meer voldoen aan interne solvabiliteitsnorm;
- D Acquisitie/Fusie/Overname (verzekeringsportefeuille);
- E Relevante aanpassing/introductie wet- en regelgeving;
- F Mutatie van significant aantal verzekerden;
- G Escalatie vanuit (audit)rapport en/of managementletter;
- H Ontwikkelingen vanuit de markt;
- I Significante wijziging in risicoverevening;
- J Operationele discrepanties.

Bepaling solvabiliteitsbehoefte

De Nederlandsche Bank stelt een minimum SCR-ratio van 100% verplicht. Eno heeft een hogere interne norm voor de groep vastgesteld, namelijk 132,5%. Eno heeft hiervoor gekozen omdat deze norm haar ruimte geeft om:

- een verzwarende van prudentiële wetgeving op te vangen;
- vertrouwen van de markt in Eno te waarborgen;
- vertrouwen van de toezichhouders in Eno te waarborgen;
- vertrouwen van de klanten in Eno te waarborgen; en
- onverwachte tegenvallers op te vangen.

Het risicoprofiel van Eno is behoudend. Eno heeft strategisch gekozen voor een stabiele groei die gerealiseerd wordt door producten en proposities aan te bieden die een toegevoegde waarde hebben voor klanten. Het risicoprofiel is in lijn met deze keuze. Voor dit risicoprofiel zijn de volgende elementen van doorslaggevend belang:

1. Eno heeft ruime ervaring op de markt waar zij actief is en met haar doelgroepen. Er worden geen nieuwe markten aangeboord. Marktontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd, groei wordt gerealiseerd door doorontwikkeling van het klantbedieningsmodel;
2. In het Product Approval and Review Proces (PARP) worden aspecten als productvoorwaarden, risico's en prijs zorgvuldig tegen elkaar afgewogen met als doel evenwichtige besluiten te nemen over producten en proposities;

3. Het prijsbeleid is afgestemd op de gekozen strategie. Eno laat zich niet verleiden om via prijsstrategie omzetverhoging te genereren;
4. Wet- en regelgeving worden nauwlettend gevolgd teneinde in een vroeg stadium nieuwe regelgeving te kunnen analyseren op kansen en risico's;
5. Het eigen vermogen en de reserves van Eno worden op een risicomijdende wijze belegd waardoor het koersrisico laag is.

Samenhang risicomanagementsysteem en kapitaalmanagement

Grote risico's kunnen een ernstige financiële impact hebben. Om hierop te anticiperen heeft Eno normen bepaald voor de solvabiliteit van de groep die, wanneer deze worden overschreden, aanleiding zijn voor het nemen van maatregelen om het kapitaal te versterken. Indien de SCR-ratio van Coöperatie Eno U.A. onder de norm van 132,5% daalt zal de Raad van Bestuur maatregelen treffen om deze ratio te herstellen.

Besluitvorming

De ORSA rapportage wordt ter accordering aangeboden aan het Managementteam en de Raad van Bestuur van Eno. Na het verkrijgen van deze goedkeuring wordt de rapportage door de Raad van Bestuur ter vaststelling aan de Raad van Commissarissen aangeboden.

De ORSA rapportage zal na het doorlopen van dit proces en in ieder geval voor 31 december van ieder jaar worden aangeboden aan De Nederlandsche Bank door de afdeling Finance & Control, tezamen met het auditrapport van de IAD. De Risicomanagementfunctie zorgt voor adequate archivering van de rapportage en het bewijs van tijdige verzending aan De Nederlandsche Bank.

B.3.4. Prudent Person principe

Eno voert een behoudend beleggingsbeleid in overeenstemming met het „prudent person”-beginsel zoals opgenomen in artikel 132 van Richtlijn 2009/138/EG, waarbij risico's naar behoren worden beheerd. Eno hanteert de zogenoemde Investment beliefs, deze beleggingscriteria betreffen o.a. het beleggingsproces en duurzaamheid. Risicovolle c.q. speculatieve beleggingen worden vermeden.

De RvB stelt het strategisch beleggingsbeleid vast en voert deze uit. De Raad van Commissarissen (RvC) keurt de hoofdlijnen van het beleggingsbeleid goed. De Beleggingscommissie adviseert de RvB over het beleggingsbeleid en het financiële risicobeheer.

De volgende afspraken zijn gemaakt met de vermogensbeheerder teneinde risicomijdend en duurzaam te beleggen:

- Eno belegt maximaal 12 procent van haar te beleggen vermogen in aandelen. Het resterende gedeelte wordt belegd in obligaties of aangehouden in obligaties;
- Duurzaam beleggen betekent dat wij streven naar economische groei zonder inbreuk te maken op de potentiële welvaart of leefomstandigheden van de volgende generaties, en dat wij streven naar een evenwichtige verdeling van de welvaart in de wereld. Hiervoor is het essentieel dat bedrijven en instellingen zich richten op het vinden en behouden van de balans tussen belangen van mens, milieu en winst, ook wel bekend als People, Planet, Profit;
- Eno belegt in beleggingsfondsen die duurzaam zijn. Dit betekent dat de fondsen bij de keuze van hun beleggingen naast financiële criteria ook duurzaamheidscriteria hanteren;
- Eno belegt niet direct of indirect in effecten van ondernemingen die een strategische betrokkenheid hebben bij de productie van tabaksartikelen of bij de wapenindustrie;

- De obligatieportefeuille bestaat voor minimaal 50% uit staatsobligaties met de hoogste rating. De bedrijfsobligaties hebben een minimale rating van BBB en mogen een maximale omvang van 30% van de credit portefeuille hebben.

B.3.5. Verificatie kredietbeoordelingen

Eno beoordeelt aan het eind van het jaar de kredietwaardigheid van de externe instellingen. Dit gebeurt bij de rapportage einde jaar. Hierbij wordt gebruik gemaakt van betrouwbare ratings als S&P, Moody's, of door ratings van 2 ratingbureau's te beoordelen.

B.4. Interne controlesysteem

B.4.1. Interne controlesysteem

Binnen Eno is een intern beheersingssysteem geïmplementeerd, waarmee de voor de organisatie belangrijkste operationele, strategische, financiële en rapportagerisico's worden afgedekt. Een belangrijke rol hierin speelt de PDCA-Cyclus die bijdraagt aan het tijdig plannen, opstellen, controleren, monitoren en verzenden van interne en externe rapportages.

Ten aanzien van de financiële rapportages kan worden opgemerkt dat sprake is van specifieke interne beheersing die de volledigheid, juistheid (en tijdigheid) en adequaatheid van de rapportages waarborgen. Dit is gewaarborgd via een combinatie van geautomatiseerde beheersingsmaatregelen en handmatige beheersingsmaatregelen. Op alle belangrijke 'key data' en 'key processen' (onder andere het bepalen van de technische voorzieningen en de solvabiliteit) en de financiële rapportages wordt het vier-ogenprincipe toegepast binnen de afdelingen die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van deze gegevens.

Kwaliteit van "key data"

Binnen Eno zijn richtlijnen c.q. werkmethoden ontwikkeld die er voor zorgen dat het gebruik van bovenstaande key data voldoet aan de aspecten, zoals verwoord in de artikelen 19 en 265 van de Gedelegeerde SII-Verordening. Dit wordt hieronder nader uitgewerkt.

Artikel 19 lid 1: volledigheid

De gegevens bevatten voldoende historische informatie om de kenmerken van de onderliggende risico's te beoordelen en om trends in de risico's te onderkennen. Zo geldt voor vrijwel alle zorgsoorten dat sprake is van voldoende historische gegevens om declaratiepatronen te onderkennen en om tot een betrouwbare schadelastraming te komen. Voor zorgsoorten, waarbij geen of minder historische gegevens beschikbaar zal gewaarborgd worden dat (ook) op een alternatieve wijze voldoende zekerheid wordt verkregen, bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van contractinformatie en detailanalyses.

Verder onderkennen wij geen overige "key data" die door Eno niet wordt gebruikt bij het schaderamingsproces. Alle "key data" zoals hierboven benoemd wordt waar efficiënt en effectief gebruikt in het schaderamingsproces. Daarnaast kan opgemerkt worden dat geen specifiek risico bestaat dat gegevens niet beschikbaar zijn voor alle homogene risicogroepen, aangezien slechts sprake is van 1 homogene groep.

Artikel 19 lid 2: juistheid (incl. tijdigheid)

Er is voldoende aandacht voor het feit dat de gebruikte "key data" geen materiële fouten bevat. Bovendien wordt het risico dat gebruik gemaakt wordt van onjuiste data beperkt doordat zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van meerdere informatiebronnen, waarbij op de ene informatiebron meer toetsing plaatsvindt (bv. een mondelinge toelichting van de zorginkoper) dan op een andere informatiebron (bv. een externe opgaaf die voorzien is van een accountantsverklaring).

Verder wordt gewaarborgd dat voor dezelfde schatting gebruikte gegevens van verschillende perioden consistent zijn. Voor zover dat niet het geval is, wordt getracht om deze data te normaliseren (bv. als een seizoens- of declaratiepatroon van vorig jaar verstoord wordt door incidentele posten).

Ten aanzien van de tijdigheid kan opgemerkt worden dat op dagelijkse basis binnen de primaire systemen en in de financiële administratie een actueel inzicht bestaat. Bij het bepalen van de technische voorzieningen wordt rekening gehouden met de tijdigheid van de gebruikte data.

Artikel 19 lid 3: adequaatheid

De hierboven beschreven "key data" is adequaat om tot een betrouwbare schatting in het kader van de Solvency II-rapportages te komen. De omvang, aard en consistentie van de gegevens is van een dusdanig niveau dat het risico op een materiële fout voldoende kan worden afgedekt.

De juistheid, volledigheid, tijdigheid en adequaatheid van de gebruikte data wordt tevens gewaarborgd doordat minimaal 1 keer per jaar wordt vastgesteld dat de schadedata in ZF aansluit met de schadedata die is opgenomen in Exact.

Artikel 19 lid 4: kwaliteit gegevens uit een externe bron

De externe informatie die wordt gebruikt betreft de landelijke ramingen zoals die elk kwartaal worden ontvangen van Zorgverzekeraars Nederland en daarnaast eventueel overige externe opgaves die nader inzicht geven in de hoogte van de schades.

Aangezien de landelijke ramingen gebaseerd zijn op landelijke ramingen van alle zorgverzekeraars samen bevatten deze nog altijd een duidelijk schattingselement, waardoor de waarde deze informatie primair als toetsende (spiegel)informatie wordt gebruikt door Eno en zo min mogelijk als input voor de ramingen van Eno.

De kwaliteit van overige externe opgaves kan sterk verschillen van de bron en de aard v/d ontvangen gegevens. Maar het beoordelen van de kwaliteit van overige externe opgaves is onderdeel van de werkzaamheden, alvorens gebruik te maken van gegevens. Hierbij is aandacht voor de mate waarin informatie afkomstig is van een objectieve bron (bv. Een schadeoverzicht of contractinformatie van Multizorg), wat de status is van een opgave (concept of definitief) en in hoeverre hierop reeds (accountants)controle heeft plaatsgevonden (bv. bij een opgaaf inzake definitieve opbrengstverrekening).

Belangrijke externe overzichten die door Eno worden gebruikt voor het maken van haar schadelastramingen, betreffen de volgende opgaves die wij ontvangen van de gezamenlijke inkooporganisatie VRZ Zorginkoop:

- Een voorlopige of definitieve opbrengstverrekening van de schade Medische Specialistische Zorg en Geestelijke Gezondheidszorg.
- Een schadelastmonitor inzake de schade Medische Specialistische Zorg en Geestelijke Gezondheidszorg.

Beide overzichten zijn afkomstig van VRZ Zorginkoop, waarbij aan eerstgenoemde overzichten een hogere kwaliteit wordt toegekend dan aan de schadelastmonitor vanwege de meer definitieve status waarop mogelijk ook al accountantscontrole heeft plaatsgevonden.

Daarnaast vinden op de Solvency II-rapportages en de hieraan ten grondslag liggende 'key data' en 'key processen' (onder andere het bepalen van de technische voorzieningen en de solvabiliteit) 2e lijns toetsende activiteiten plaats door de actuariële functie.

Tenslotte worden alle rapportages, die worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur, door het bestuur vóór verzending beoordeeld en geaccordeerd.

B.4.2. Compliance functie

De afdeling Juridische Zaken heeft als taak de wet- en regelgeving te scannen en aan te bieden aan de business van Eno. Het naleven van wet- en regelgeving en interne regels met betrekking tot integriteit is een verantwoordelijkheid van de business. De Compliance afdeling (Compliance & Risk) van Eno is gericht op het bevorderen en het toezien op de naleving van externe wet- en regelgeving en interne regels en normen die relevant zijn voor de integriteit van Eno en haar medewerkers.

Compliance is een zelfstandig en onafhankelijk orgaan belegd bij de afdeling Compliance & Risk. De Compliance & Risk Officer stuurt de afdeling Compliance & Risk aan. Als eindverantwoordelijke van deze afdeling draagt hij de zorg voor het Risicomanagement en Compliance binnen Eno. De Compliance & Risk Officer valt functioneel en hiërarchisch direct onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en rapporteert rechtstreeks hieraan. De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor Compliance en Risicomanagement binnen Eno.

B.4.3. Sleutelprocedures

De toedeling van verantwoordelijkheden voor het interne controlesysteem is gebaseerd op het “three lines of defense model”. Zie hiervoor ook hoofdstuk B3.

Algemene Ledenvergadering

De ledenvergadering is betrokken bij de strategische doelstellingen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen en met name de Audit en Risk Commissie ziet toe op een adequate beheersing van de risico's en geeft goedkeuring aan de risicobereidheid en belangrijke beleidsdocumenten zoals omschreven in de reglementen Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de beheersing van de risico's, stelt de risicobereidheid vast en bepaalt het daarmee samenhangende beleid. Een RvB-lid heeft Risicomanagement in portefeuille. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor een risicocultuur waarin het signaleren en aandragen van risico's wordt gewaardeerd.

Risicomanagement, Compliance en actuariële functie

De Risicomanagementfunctie, Compliance functie en actuariële functie vormen de zogenaamde tweede lijn en adviseren, faciliteren, analyseren, monitoren, ontwikkelen beleid/methodieken/modellen en fungeren als vraagbaak voor de eerste lijn over de beheersing van risico's en rapporteren daarover aan de Raad van Bestuur. Deze drie sleutelfuncties zijn onafhankelijk van het bedrijfsmanagement gepositioneerd.

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de genoemde functies zijn vastgelegd in charters.

Interne audit

De Interne Audit functie is een onafhankelijke functie die helpt Eno haar doelstellingen te realiseren door met een systematische, gedisciplineerde aanpak de effectiviteit van de processen van Risicomanagement, beheersing en governance te evalueren en te verbeteren.

De Interne Audit functie vormt de derde lijn in het three lines of defense model. Gerapporteerd wordt aan de Raad van Bestuur en de Audit en Risk Commissie.

Eno kent een planning & control cyclus. Het realiseren van de doelstellingen vindt plaats aan de hand van meerjarenplannen. De hieruit volgende rapportages zijn:

- Eerste lijn

Rapportages van de Raad van Bestuur en managementreacties op bevindingen van de tweede- en derde lijn.

- Tweede lijn

Actuariaat berekent per kwartaal de wettelijke en interne kapitaaleisen met betrekking tot de financiële risico's. De Risicomanagement-, Compliance en actuariële functie rapporteren ieder kwartaal over hun bevindingen met betrekking voortgang (eigen) jaarplan en het Risicomanagementsysteem, waarbij een ieder zijn eigen invalshoek en aandachtsgebied heeft, zoals neergelegd in de charters.

- Derde lijn

De Interne Audit functie rapporteert per kwartaal over de voortgang van het auditplan, de bevindingen vanuit de audits en de status van de opvolging daarvan.

B.4.4. Advies over naleving van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen

Door monitoring en toetsing stelt Compliance vast of regels worden nageleefd. Door te toetsen wordt duidelijk of de normen bekend zijn, worden nageleefd of moeten worden bijgesteld. Dit kan op verschillende plaatsen in de business plaatvinden.

Geconstateerde tekortkomingen leiden tot verbeteracties. De effectiviteit hiervan wordt gemonitord.

De volgende aandachtsgebieden kunnen onderwerp zijn van monitoring:

- Personeel: bijvoorbeeld integriteitstoetsing van medewerkers door een toetsing op het personeelsdossier (VOG, ondertekende gedragscode, identiteitsbewijs, diploma's, belofte financiële sector). Of bijvoorbeeld de aantoonbaarheid van (permanente) vakbekwaamheid van medewerkers;
- Bestuur & organisatie: bijvoorbeeld naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (waaronder de naleving van de clean desk policy, verwerkersovereenkomsten bij verwerking van persoonsgegevens door derden). Een ander voorbeeld is de toetsing van aantoonbare grip op uitbestedingen;
- Dienstverlening & verzekeren: bijvoorbeeld klachtenafwikkeling, of het voldoen aan informatieverstrektingsregels.

B.4.5. Compliance beleid- en plan

Beleid

Compliance & Risk bepaalt de hoofdlijnen van het beleid en de strategie op het gebied van Compliance en Risicomanagement. Het Compliance beleid is een verdere uitwerking van de doelstellingen op gebied van Compliance, daarnaast is er op gebied van Risk een en ander uitgewerkt in het Risicomanagementbeleid. Beide functies kennen ieder afzonderlijk ook een Charter. Het Charter geeft een beschrijving van de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden en de positie van zowel Compliance als Risk binnen Eno. Het Compliance beleid is van toepassing op de activiteiten van Eno en de onderliggende labels (Salland Zorgverzekeringen, ZorgDirect en HollandZorg). Ook het Zorgkantoor Midden IJssel is onderdeel van dit beleid. De jaarplanning is beschreven in het Compliance Jaarplan.

De reikwijdte van compliance is door Eno bepaald aan de hand van compliance thema's. Deze thema's zijn: (1) personeel 2) bestuur & organisatie 3) dienstverlening & verzekeren

Evaluatie en frequentie

Het Compliance beleid wordt jaarlijks herijkt door de afdeling Compliance & Risk en vervolgens goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

B.5. Interne auditfunctie

De interne auditfunctie is bij Eno ondergebracht bij de afdeling Interne Audit Dienst (hierna: IAD). De IAD heeft haar missie en doelstelling afgeleid vanuit de behoefte van de Raad van Bestuur, het Management Team en de Raad van Commissarissen. Daarnaast zijn de vereisten vanuit Solvency II hierin meegenomen. De IAD kent de volgende missie en doelstelling:

De missie van de IAD is om risico gebaseerde, onafhankelijke en objectieve auditdiensten en adviesdiensten uit te voeren teneinde het Management Team en de Raad van Bestuur te ondersteunen bij de uitvoering van de strategie van de organisatie en ter ondersteuning van de Raad van Commissarissen bij de uitvoering van haar toezichthoudende taken.

Om uitvoering te geven aan deze missie is de doelstelling van de IAD het op onafhankelijke en objectieve wijze ondersteunen van het management en de Raad van Bestuur van Eno bij het realiseren van hun organisatiedoelstellingen en het verbeteren van de bedrijfsvoering. Dit doet de IAD door het met een systematische en gedisciplineerde aanpak leveren van audit- en adviesdiensten om de processen van governance, risicomanagement en interne beheersing te evalueren en een bijdrage te leveren aan het verbeteren daarvan.

De IAD heeft naast de missie en de doelstelling ook haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden beschreven in een internal audit charter. In het internal audit charter is ook de positie van de interne auditfunctie binnen de organisatie en de reikwijdte van de interne auditfunctie beschreven. Om invulling te geven aan de missie en doelstelling heeft de IAD een op risico gebaseerd meerjaren auditplan opgesteld waarin de auditwerkzaamheden voor de komende vier jaar zijn vastgelegd. Teneinde een uniforme werkwijze te bewerkstelligen en de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen heeft de IAD een kwaliteitssysteem vastgelegd in het auditbeleid en waarborgen in het auditproces ingericht om de werking van dit kwaliteitssysteem te borgen.

De IAD functioneert onder verantwoordelijkheid van de auditmanager. De auditmanager legt functioneel verantwoording af aan de Raad van Bestuur en het Audit- en Risk Committee. Hiërarchisch legt de auditmanager verantwoording af aan de het lid Raad van Bestuur. Daarnaast participeert de auditmanager in de vergaderingen van het Audit- & Risk Committee. De auditmanager wordt, op basis van een bestuursbesluit, benoemd en ontslagen door de bestuursvoorzitter van Eno met instemming van de Raad van Commissarissen.

B.5.1. Objectiviteit en onafhankelijkheid

Teneinde onafhankelijke en objectieve audit- en adviesdiensten uit te kunnen voeren heeft de IAD diverse waarborgen getroffen, welke zijn beschreven in haar internal audit charter en auditbeleid. De auditmanager ziet toe op de naleving van deze waarborgen en bevestigt jaarlijks aan de Raad van Bestuur en het Audit- & Risk Committee dat er geen inbreuk op de onafhankelijkheid van de IAD en de objectiviteit van de auditors heeft plaatsgevonden, dan wel dat er passende maatregelen zijn genomen bij ontstane bedreigingen inzake de onafhankelijkheid en/of objectiviteit.

Voornoemde maatregelen zien onder andere toe op het volgende:

- De IAD is rechtstreeks gepositioneerd onder de Raad van Bestuur;
- De auditmanager heeft de bevoegdheid om rechtstreeks in contact te treden met het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen;

- De IAD heeft onbeperkt toegang tot alle documenten, personen, fysieke eigendommen en locaties die voor de uitvoering van haar functie relevant zijn. Alle personeelsleden van Eno worden verzocht de IAD te assisteren bij het uitoefenen van haar rol en verantwoordelijkheden;
- Na een interne overplaatsing naar de IAD mag een auditor gedurende twee jaar geen audits uitvoeren die betrekking hebben op zijn voorgaande functie;
- Auditors hebben geen zeggenschap over of verantwoordelijkheid voor de activiteiten die worden geaudit;
- Auditors mogen in principe geen zakelijke relatie onderhouden met Coöperatie Eno U.A. (anders dan de arbeidsovereenkomst);
- Een auditor voert geen audits uit op auditobjecten die onder verantwoordelijkheid vallen van personen met wie hij nauwe familie- of vriendschapsbanden onderhoudt, of waarop deze personen directe invloed kunnen uitoefenen;
- Een auditor voert geen audits uit op auditobjecten waarvoor hij in de afgelopen twee jaren adviesdiensten heeft geleverd;
- Als de auditmanager of een auditor een andere functie bij Eno gaat bekleden waarbij hij invloed kan uitoefenen op een of meerdere auditobjecten, dan zorgt de (nieuwe) auditmanager ervoor dat de voormalige medewerker geen betrokkenheid meer heeft met de activiteiten van de IAD.

B.5.2. Interne audit beleid

Het Interne auditbeleid van de IAD is vastgelegd in:

- het internal auditcharter,
- het Auditbeleid, en;
- het Handboek Auditproces

Het internal auditcharter beschrijft de missie, het doel, de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de IAD. Daarnaast is hierin de positie van de IAD binnen de organisatie en de reikwijdte van de IAD beschreven. Het internal auditcharter is in 2020 herijkt.

Het auditbeleid/handboek auditproces vormt het raamwerk voor het kwaliteitsbeleid van de IAD en beschrijft het auditproces. Het raamwerk voor het kwaliteitsbeleid is opgezet vanuit het International Professional Practice Framework, uitgevaardigd door The Institute of Internal Auditors, en Solvency II wetgeving. Minimaal om de 2 jaar en/of bij grote wijzigingen evalueert en actualiseert de auditmanager het auditbeleid/handboek auditproces.

B.5.3. Andere (sleutel)functies naast de interne audit functie

De auditors binnen de IAD dragen geen verantwoordelijkheid voor andere (sleutel)functies, zoals in de artikelen 269 tot en met 272 vanuit de gedelegeerde verordening (EU) 2015/35 worden onderkend.

B.6. Actuariële functie

B.6.1. Actuariële functie

Eno heeft haar actuariële functie ingericht teneinde te kunnen beschikken over de benodigde - actuariële - inzichten in haar bedrijfsvoering en te waarborgen dat wordt voldaan aan de geldende interne en externe vereisten. Hierbij is rekening gehouden met de omvang en complexiteit van de bedrijfsvoering van Eno. Gezien de proportionaliteit van Eno, heeft Eno de actuariële functie belegd bij een externe partij: Triple A - Risk Finance. Op grond van artikel 49 van de Solvency II richtlijn blijft Eno volledig zelf verantwoordelijk voor de beheersing van de risico's die verbonden zijn aan het gevoerde uitbestedingsbeleid en voor de naleving van de gestelde regels. De eindverantwoordelijkheid en aansturing van de actuariële functie is belegd bij de Raad van Bestuur van Eno.

De hoofddoelstelling van de actuariële functie is het beoordelen, bewaken en monitoren van de solvabiliteit en de verzekeringstechnische en financiële risico's van Eno. Deze werkzaamheden liggen ten grondslag aan de risicomangementstrategie van Eno welke erop gericht is verantwoorde risico's op een doordachte wijze te nemen met als doel een betrouwbare en solvabele verzekeraar te blijven.

De actuariële functie is functioneel onafhankelijk in de uitoefening van haar taken en rapporteert aan de Raad van Bestuur en het Audit & Risk Committee. Periodieke overleggen tussen de actuariële functie en het management gevolgd door schriftelijke rapportages maken belangrijke onderdelen uit van de uitvoering van het beleid.

B.6.2. Uitgevoerde activiteiten

Voor uitvoering van activiteiten binnen de actuariële functie geldt jaarlijks een concreet werkplan waarin de concrete acties en processen binnen de functie beschreven zijn. Deze reikwijdte van de actuariële functie omvat daarbij ten minste de volgende aandachtsgebieden:

1. het niveau van de technische voorzieningen;
2. het niveau en toereikendheid van premiestelling;
3. de vereiste en aanwezige solvabiliteit; en
4. de ORSA.

In 2020 heeft de Actuariële functie de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Toets toereikendheid technische voorziening 2019
- Toets solvabiliteit ultimo 2019
- Kwartaaltoets Solvabiliteit 2020
- Review kapitaalmodel
- Toets premiestelling 2021
- Bijdrage risicomangementstelsysteem (ORSA)
- Rapportage technische voorziening en solvabiliteit (AFR)

B.7. Uitbesteding

B.7.1. Uitbestedingsbeleid

Eno heeft behoefte aan een organisatie en infrastructuur die met een korte time-to-market producten en diensten kan ontwikkelen. Om dit te kunnen verwezenlijken kiest Eno ervoor om onderdelen van haar bedrijfsproces uit te besteden aan derden. Hierdoor kan zij gebruik maken van in de markt ontwikkelde expertise, schaal- en kostenvoordelen en inspelen op de wensen van haar verzekerden.

Eno verstaat onder uitbesteding: het door derden op structurele basis laten verrichten van werkzaamheden, die normaliter door Eno zelf voor de klant worden verricht. Het gaat om cruciale (delen van) werkprocessen van Eno die betrekking hebben op de activiteiten van Eno als zorgverzekeraar

Bij uitbesteding houdt Eno vat op de kwaliteit en de wijze waarop deze activiteiten worden uitgevoerd. Uitbesteding brengt geen verandering in haar verantwoordelijkheid voor een goede bedrijfsvoering. Eno zal haar activiteiten alleen uitbesteden aan partners die zij vertrouwt en waar zij een langdurige relatie mee aan wil gaan. Eno doet geen zaken met partners waarvan de integriteit niet buiten twijfel staat.

Het uitbestedingsbeleid is gebaseerd op 2 belangrijke pijlers:

- de Raad van Bestuur van Eno blijft te allen tijde verantwoordelijk uitbestede activiteiten, zoals ook het geval is voor de activiteiten die zij hiërarchisch in de eigen organisatie aanstuurt;
- de Raad van Bestuur van Eno zal te allen tijde verantwoording kunnen afleggen voor de wijze waarop de uitbestede activiteiten worden verricht.

Het besluit tot uitbesteding en de uitbesteding zelf vinden in verschillende fasen plaats, die allen worden afgesloten met een besluit van, of rapportage aan, de Raad van Bestuur. Zo houdt de Raad van Bestuur vat op de voortgang en wordt een gestandaardiseerde werkwijze binnen Eno ontwikkeld.

De fasen waarin een uitbesteding tot stand komt zijn:

1. *De verkenningsfase:*

In de eerste fase wordt vastgesteld welk proces of activiteit zal worden uitbesteed, alsmede het doel dat hiermee wordt bereikt. De (indicatieve) businesscase wordt opgesteld en een eerste inzicht van risico's en voorwaarden wordt vastgesteld, evenals een longlist van mogelijke uitbestedingspartners.

2. *De selectiefase:*

In deze fase verkrijgt Eno inzicht in de integriteit en de kwaliteit van de dienstverlening van de kandidaten. De fase waarin de voorwaarden voor uitbestedingspartners en -oplossingen worden bepaald en wordt vastgesteld welke kandidaten hieraan voldoen. Vanuit de longlist wordt een shortlist met kandidaten gemaakt waaruit op objectieve criteria de partner(s) wordt gekozen met wie verdiepend onderzoek zal worden uitgevoerd. Aan de hand van de uitkomsten wordt een besluit genomen over uitbesteding aan de gekozen partner;

3. *De contracteringsfase:*

In deze fase vindt de onderhandeling en contractering plaats: met de geselecteerde uitbestedingspartner worden financiële en kwalitatieve condities van de uit te besteden activiteiten vastgesteld. Ook wordt bepaald welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden de partner krijgt en welke kwaliteitscriteria worden gesteld. Daarnaast worden afspraken over de beëindiging van de uitbesteding en de continuïteit van de activiteiten tijdens de transitie al bij het aangaan van de relatie vastgelegd, zodat wordt beoogd dat verzekerden of andere stakeholders geen of beperkt hinder ondervinden van de beëindiging.

4. *De implementatiefase:*

Na het ondertekenen van het uitbestedingscontract start de fase van implementatie en transitie: de daadwerkelijke overdracht van de activiteiten, processen en/of diensten. Deze fase kent tenminste een drietal aspecten die in chronologische volgorde worden opgestart:

- a) Inrichten van de regiefunctie: de regiefunctie heeft ten doel dat de uitbestede activiteiten zodanig worden gemanaged dat Eno hierop aantoonbaar in control is en dat kan worden toegezien op de continuïteit en integriteit van de uitbestedingspartner. Er wordt een regiefunctionaris voor de uitbesteding aangewezen;
- b) Het voorbereiden van de medewerkers van Eno op de daadwerkelijke uitbesteding door het geven van voorlichting en training over de wijze waarop de uitbestede activiteiten worden gemanaged en het inrichten van de regiefunctie bij Eno;
- c) De implementatie: de daadwerkelijke overdracht van de activiteiten aan de uitbestedingspartner;

5. *De beheerfase:*

De fase waarin de activiteiten worden uitgevoerd door de uitbestedingspartner. De uitbestedingspartner rapporteert over de kwaliteit van de activiteiten op de wijze zoals is bepaald in de overeenkomst en de service level agreement. Eno heeft de sturende en monitorende rol en voert regie over de uitbestede activiteiten;

6. *De beëindiging van de uitbesteding:*

De wijze waarop de uitbesteding eindigt en het proces waardoor deze activiteiten worden overgedragen aan een andere uitbestedingspartner óf aan Eno zelf.

B.7.2. Uitbestede kritieke of belangrijke operationele functies/werkzaamheden

Eno heeft onderdelen van haar bedrijfsprocessen uitbesteed aan derden. Met iedere uitbestedingspartner zijn conform het uitbestedingsbeleid afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in contracten, Service Level Agreements. Minimaal eens per kwartaal vindt overleg plaats met deze partners over de kwaliteit van dienstverlening.

Eno heeft de volgende werkzaamheden uitbesteed:

Partij	Activiteit	Rechtsgebied
1. DocCare B.V.	Documentverwerking	Nederland
2. Mailstreet B.V.	Documentverwerking, printen van documenten en passen	Nederland
3. VHD	Alarmcentrale voor repatriëring	Nederland
4. Vecozo	Digitale gegevensuitwisseling	Nederland
5. Vektis	Informatieverwerking over gedeclareerde zorg	Nederland
6. Triple A – Risk Finance B.V	Actuariële functie	Nederland
7. Caceis	Effectenbewaring	Nederland
8. BMO Global asset management	Beleggingsbeleid uitvoeren	Nederland
9. Truston	Beheer backofficesysteem (OHI)	Nederland
10. Topicus	Beheren en hosten van diverse platforms	Nederland

Figuur 12: uitbestede werkzaamheden Eno

B.8. Overige informatie

In de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk zijn de belangrijkste aspecten van het Governance systeem beschreven. Er is geen sprake van overige informatie die in dit hoofdstuk aanvullend uiteengezet hoeft te worden.

C. Risicoprofiel

Verzekeraars worden verplicht hetzij een standaardmodel voor de berekening van hun solvabiliteit toe te passen, gedefinieerd als Solvency Capital Requirement (SCR) en Minimum Capital Requirement (MCR), hetzij hun eigen (deels) interne model te ontwikkelen. Coöperatie Eno U.A. hanteert het standaardmodel, waarvan intern beoordeeld is dat deze passend is voor Eno. Voor de uitleg wordt verwezen naar de ORSA. De bepaling van de berekening voor de SCR en MCR worden gedaan op basis van methode 1. De berekening is overeenkomstig met de artikelen 335 en 336 uit de Gedelegeerde Verordening. Dit houdt in dat er een volledige consolidatie wordt uitgevoerd van alle verzekeringsentiteiten.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de onderdelen SCR, Basic Solvency Capital Requirement (BSCR), Marktrisico, Tegenpartijkredietrisico, Ziekteverzekeringstechnisch risico (SCR Zorgrisico), Operationeel risico en MCR.

De onderdelen Immateriële activa, Levensverzekeringstechnisch risico en Schadeverzekeringstechnisch risico van de SCR en MCR berekening worden niet beschreven in deze paragraaf, aangezien er geen immateriële activa is opgenomen in de Solvency II-balans van Eno en er geen levensverzekeringen en schadeverzekeringen anders dan ziektekostenverzekeringen zijn opgenomen in de portefeuille van Eno.

Voor Eno gelden er vier hoofd risico's namelijk het Ziekteverzekeringstechnisch risico, het Marktrisico, het Tegenpartijkredietrisico en het Operationeel risico. De BSCR voor Coöperatie Eno U.A. wordt bepaald aan de hand van een correlatiematrix. Het Operationeel risico wordt volgens de standaard formule bij het BSCR opgeteld tot het SCR.

Solvency Capital Requirement (SCR)

(x € 1.000)

SCR Zorgrisico	49.405
SCR Marktrisico	8.394
SCR tegenpartijkredietrisico	7.172
Diversificatie	-10.406
Basic Solvency Capital Requirement	54.565
Operationeel risico	12.559
Solvency Capital Requirement	67.124

Figuur 7: Overzicht Solvency Capital Requirement

C.1. Verzekeringstechnisch risico

Algemeen

Eno is primair een zorgverzekeraar en richt zich voornamelijk op eigen zorg gerelateerde producten als zorgverzekeringen. Het verzekeringsrisico voor Eno wordt beperkt doordat de inkomsten uit het landelijke budget op basis van risicoverevening, verevening, nacalculatie-effecten en effect bandbreedteregeling toegekend worden aan de zorgverzekeraars. Het resterende risico wordt beperkt door maatregelen op het gebied van schadelastbeheersing en aanpassingen met betrekking tot de premie.

De doorlooptijd van de technische voorziening is kort. Doormiddel van een jaarlijkse premiestelling (bijstelling) is het mogelijk te sturen op solvabiliteit. Bij een zwakkere solvabiliteit zal hierbij de premie worden aangepast.

Doordat er een goede inschatting gemaakt kan worden op het gebied van schadelast, de verplichtingen een korte

doorlooptijd hebben en er jaarlijks bijgestuurd kan worden middels de premie is het verzekeringstechnisch risico laag. Echter door de enorme omvang van de schadelast en de risicodragendheid van de zorgverzekeraars, betekent een procent afwijking in de schadelast een mutatie in het resultaat.

SCR zorgrisico

Het SCR zorg risico is het risico dat toeziet op het verzekeringstechnisch risico die specifiek zijn voor ziekteverzekeraars. Het SCR zorg risico bestaat uit de volgende ondermodules, het NSLT zorg risico (not similar to life techniques), SLT zorg risico (similar to life techniques) en het rampenrisico in het ziekteverzekeringsbedrijf. Bij NSLT zorg risico gaat het om verzekeringen met dekking voor bijvoorbeeld medische kosten of ongevallen.

Voor Eno geldt dat alleen het NSLT zorg risico en het rampenrisico van toepassing zijn. Het SLT zorg risico is niet van toepassing op Eno.

Zorg risico

Het NSLT zorg risico bestaat uit 2 submodules, namelijk het premie- en reserverisico voor het NSLT ziekteverzekeringsbedrijf en het onnatuurlijk verval risico voor het NSLT ziekteverzekeringsbedrijf. Het NSLT zorg risico bestaat uit 2 risico's, namelijk het premierisico en het reserverisico.

Premierisico

Het premierisico heeft betrekking op de komende periode en betreft het risico dat de premies (met inbegrip van de premievoorzieningen) onvoldoende kunnen zijn. Voor het premierisico bestaat de volume-indicator uit het bedrag van de (verwachte) verdiende premies eigen rekening voor het komende jaar/in de komende contractperiode.

Voor Coöperatie Eno U.A. wordt het premierisico anders bepaald dan bij Eno Zorgverzekeraar N.V. of Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. Bij Eno Zorgverzekeraar N.V. wordt het premierisico bepaald op basis van de brede premiedefinitie (Hiermee worden alle inkomsten bedoeld, naast de netto premie inkomsten van de klant ook de bijdragen zoals ontvangen van het Zorginstituut). Bij Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. wordt het premierisico bepaald op basis van de smalle premiedefinitie (Hiermee worden alleen de premies die geïnd worden bij de klant verstaan). Voor Coöperatie Eno U.A. wordt volgens methode 1 een gewogen gemiddelde van de totale premie omzet bepaald van Eno Zorgverzekeraar N.V. en Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.

De standaard deviatie onder het premierisico is voor Eno Zorgverzekeraar N.V. vastgesteld op 2,7%. De standaard deviatie onder het premierisico voor Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. is vastgesteld op 5%.

Reserverisico

Het reserverisico bestaat uit het risico dat de schadevoorzieningen (op basis van de beste schatting) onvoldoende kunnen blijken te zijn en heeft derhalve in essentie betrekking op een verstreken risicoperiode. Voor het reserverisico wordt de volume-indicator gevormd door de beste schatting van de schadevoorziening, na aftrek van het aandeel herverzekering.

Voor Eno wordt de schadevoorziening ingeschat. De standaard deviatie onder het schadevoorziening is voor Eno Zorgverzekeraar N.V. vastgesteld op 5,0%. De standaard deviatie onder het premierisico voor Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. is vastgesteld op 5,7%.

Onnatuurlijk verval risico

Het onnatuurlijk verval risico wordt bepaald door het effect te bepalen van het onmiddellijk stopzetten van 40% van de overeenkomsten, waarvoor stopzetting zal resulteren in een stijging van de beste inschatting.

Rampenrisico

Het rampenrisico laat het risico zien betreffende natuurlijke rampen die een vaste verbinding hebben met het eigen product en samenstelling van de portefeuille. Binnen Zorgverzekeraars Nederland worden de bedragen die opgenomen worden in de bepaling van het rampenrisico afgestemd. Het rampenrisico bestaat uit de volgende ondermodules: risico van massaal ongeval, risico van ongeval concentratie en risico van pandemie.

C.2. Marktrisico

Algemeen

Het marktrisico betreft het risico dat we lopen als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten. Eno heeft een strategisch beleggingsplan opgesteld, waarin tevens de strategische beleggingsmix beschreven is. Deze strategische beleggingsmix mitigeert de financiële impact van dit risico tot een beperkt niveau.

Eno hanteert een helder beleggingsbeleid. In het beleggingsstatuut staan de kaders beschreven waarbinnen de RvB het mandaat heeft om te handelen, waardoor het marktrisico wordt beheerst. Als organisatie voeren we een behoudend beleggingsbeleid. Eén van de beleggingscriteria betreft duurzaamheid. Risicovolle dan wel speculatieve beleggingen vermijden we. Er werd in 2020 belegd in aandelen, obligaties en liquiditeiten.

Het beleggingsbeleid van Eno is relatief risicomijdend en Eno hanteert hierbij een duurzaamheidsscreening. Het grootste deel van het belegd vermogen is belegd in (staats-)obligaties, credits en een klein deel in aandelen.

Voor ons betreft het matching- en renterisico voornamelijk het risico dat er ontoereikende afstemming is tussen rentegevoelige activa en passiva op het gebied van rentelooptijden en rentevoet. Dit risico wordt primair beheerst door de 'duration' in de portefeuille zo goed mogelijk te matchen met de 'duration' van de verplichtingen. Tevens wordt het liquiditeitsrisico (waarbij liquiditeitstekorten kunnen optreden als gevolg van het onvoldoende op elkaar afgestemd zijn van de timing en de omvang van inkomende en uitgaande kasstromen) beheerst door de inzet van de strategische beleggingsmix en actieve monitoring van kasstromen. Het vermogensbeheer hebben we daarnaast uitbesteed aan een externe vermogensbeheerder.

SCR marktrisico

Het SCR Marktrisico berekent de risicogevoeligheid van de beleggingsinstrumenten. Als een verzekeraar meer risicovolle beleggingsinstrumenten aanschafft moet de verzekeraar meer risicokapitaal aanhouden. Het SCR Marktrisico bestaat uit 6 subrisico's, namelijk het Rente-, Aandelen-, Vastgoed-, Spread-, Valuta- en het Concentratierisico.

Renterisico

De submodule Renterisico laat de berekening zien voor alle activa en passiva waarvan de waarde gevoelig is voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of rentevolatiliteit.

Aandelenrisico

De submodule Aandelenrisico bepaalt de berekening van alle activa en passiva waarvan de waarde gevoelig is voor veranderingen in aandelenkoersen.

Type 1 binnen het aandelenrisico omvatten aandelen, die noteren aan de gereguleerde markten in de landen die lid zijn van de Europese Economische Ruimte (EER) of de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Type 2 binnen het aandelenrisico omvatten aandelen die noteren aan aandelenbeurzen in landen die geen lid zijn van de EER of de OESO, niet-genoteerde aandelen, grondstoffen en andere alternatieve beleggingen. Zij

omvatten ook alle activa behalve die welke vallen onder de ondermodule renterisico, de ondermodule vastgoedrisico of de ondermodule spreadrisico.

Spreadrisico

De submodule Spreadrisico laat de berekening zien van de gevoeligheid en spreiding van veranderingen in het niveau van renteopslagen op de risicovrije rentetermijn structuur.

Vastgoedrisico

De submodule Vastgoedrisico vraagt om de berekening van het effect van een daling van het onroerend goed prijzen op de waarde van de verzekeraar.

Valutarisico

De submodule Valutarisico laat de berekening zien van het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert als gevolg van veranderingen in valutakoersen.

Concentratierisico

De submodule Concentratierisico laat de berekening zien van het risico dat verband houdt met de ophoping van blootstellingen aan dezelfde tegenpartij.

C.3. Kredietrisico

Algemeen

Het kredietrisico betreft het risico dat een tegenpartij contractuele of andere verplichtingen niet kan nakomen. Om het kredietrisico op de uitstaande liquide middelen en beleggingen zo veel mogelijk te beheersen, hebben we liquide middelen en beleggingen in 2020 zoveel mogelijk gespreid. Het debiteurenrisico van de basisverzekering is deels gemitigeerd door de wanbetalersregeling van de Zorgverzekeringswet. Daarnaast kent Eno nog tegenpartijen als vorderingen op zorgaanbieders en vorderingen op verzekerden.

Om het kredietrisico op de uitstaande liquide middelen en beleggingen zo veel mogelijk te beperken heeft Eno haar liquide middelen en beleggingen in 2020 zoveel mogelijk gespreid. Daarnaast heeft Eno haar liquide middelen geplaatst bij tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid. Deze kredietwaardigheid wordt elk jaar beoordeeld.

Betreffende het kredietrisico van de vorderingen op zorgaanbieders wordt gemonitord of de financiële waarde van vorderingen oudere jaren kleiner is dan de financiële waarde van de openstaande behandelingen van met name het lopende jaar (onderhanden werk en nog niet betaalde declaraties). Per saldo loopt Eno hierbij een laag risico.

Het debiteurenrisico van de basisverzekering wordt beperkt door de wanbetalersregeling van de Zorgverzekeringswet. Ook zijn er verzekerden die gebruik maken van de eigen risico regeling gespreid betalen vooraf.

SCR tegenpartijkredietrisico

Het SCR Tegenpartijkredietrisico is het risico dat de tegenpartij van een financieel contact in default raakt gedurende de looptijd van het contact. Tegenpartijkredietrisico speelt pas een rol als het contact een positieve waarde heeft, met andere woorden de tegenpartij dient betalingen te verrichten uit hoofde van het contact. Het SCR Tegenpartijkredietrisico bestaat uit 2 subrisico's, namelijk het Type 1 (zie Liquiditeitsrisico) en het Type 2-
risico.

Onder Type 2 worden bij zowel Eno Zorgverzekeraar N.V. als Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. de vorderingen uit verzekeringen en vorderingen (handel, niet verzekering) opgenomen. Bij de bepaling van het Tegenpartijkredietrisico vindt geen risicomitigatie plaats.

Vorderingen op zorgaanbieders

Er is sprake van vorderingen op zorgaanbieders vanwege het verstrekken van (semipermanente) voorschotten en vorderingen uit hoofde van de afrekening van inkoopafspraken vanwege reeds gerealiseerde overschrijdingen van de plafondafspraken en aanneemsommen.

C.4. Liquiditeitsrisico

Onder liquiditeitsrisico worden onder andere herverzekeringsovereenkomsten, korte termijn deposito's en geld op bankrekeningen opgenomen. Binnen Eno geldt dat de liquide middelen per tegenpartij opgenomen worden overeenkomstig de waarde op de balans. Per tegenpartij wordt de marktwaarde en de bijbehorende kwaliteitsklasse weergegeven.

Daarnaast zijn de liquiditeitsrisico's van de beleggingen binnen Eno klein. De beleggingen zijn snel opeisbaar en verhandelbaar. Daarbij is het liquiditeitsrisico niet complex.

C.5. Operationeel risico

Algemeen

Het operationeel risico betreft het risico als gevolg van verliezen als gevolg van niet toereikende of falende interne processen door mensen, systemen en/of externe gebeurtenissen, het imago van zorgverzekeraars en privacy gevoelige informatie. Dergelijke risico's worden op verschillende manieren beheerst zoals de inzet van adequate systemen, kwalitatief hoofdwaardig personeel en het efficiënt inrichten van de bedrijfsprocessen.

SCR operationeel risico

Het SCR Operationeel Risico is het risico van verlies als gevolg van inadequate of falende interne processen, van personeel en systemen of door externe gebeurtenissen. Het Operationele risico moet juridische risico's bevatten. Risico's die voortvloeien uit strategische beslissingen en reputatierisico's vallen niet onder het Operationele risico.

C.6. Overig materieel risico

IT- en uitbestedingsrisico

ICT-risico's worden beheerst door de inzet van diverse maatregelen en procedures op, onder andere, het gebied van testen, fysieke en logische toegangsbeveiliging, dataencryptie en conversie van bestanden. Met ingang van 1 januari 2020 is een nieuw ICT landschap geïmplementeerd waarbij we over zijn gegaan van een beheerorganisatie naar een model waarbij we op gebied van ICT een meer regisserende rol op ons nemen.

Daarnaast vinden uitbestedingen plaats met betrekking tot, onder andere, de inkoop van zorg, de digitalisering en verwerking van inkomende poststromen, de verzending van uitgaande post en het vermogensbeheer.

Uitbestedingsrisico's worden beheerst door het gebruik van, onder andere, risicoanalyses, heldere contracten, het monitoren van de SLA-afspraken en het continue afstemmen met de externe partners. Kritische uitbestedingen moeten voldoen aan de eisen zoals beschreven in het Eno-uitbestedingsbeleid. De uitbestedingspartners worden door ons periodiek hierop getoetst.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico betreft het risico dat de integriteit van Eno negatief wordt beïnvloed door niet integere of onethische gedragingen in relatie tot vigerende wet- en regelgeving en de door Eno zelf opgestelde (gedrags-) normen. Wij beheersen dit risico op verschillende manieren. Een belangrijke waarborg met betrekking tot dit risico betreft de integere Eno-bedrijfscultuur. Door middel van een e-learningprogramma nemen we stappen richting de gewenste bedrijfscultuur, waarbinnen veel aandacht uit gaat naar gedrag en houding van medewerkers. Daarnaast ondertekenen nieuwe medewerkers bij indiensttreding de Eno gedragscode en worden nieuwe en bestaande medewerkers (periodiek) gescreend op betrouwbaarheid. Ook is in 2020 de zogenaamde 'Eed of belofte financiële sector' afgenomen bij de betreffende medewerkers met (in)direct klantcontact.

Juridisch risico

Juridische risico's kunnen voornamelijk optreden wanneer Eno niet voldoet aan wet- en regelgeving en/of wanneer contractuele bepalingen niet correct gedocumenteerd zijn. Belangrijke wet- en regelgeving waar Eno aan moet voldoen betreft onder andere Solvency II, de Wft, Zvw en uiteraard de AVG. Nieuwe wet- en regelgeving worden continu geïnventariseerd en geanalyseerd door het Impactteam en Juridische Zaken. Vervolgens ziet Compliance & Risk toe op de naleving van de wet- en regelgeving.

Cyber security risico's

Cyberaanvallen op informatiesystemen van Eno en haar uitbestedingspartners kunnen leiden tot schade als gevolg van het verlies van data of gegevensvermindering of het niet beschikbaar zijn van systemen. We hebben maatregelen getroffen die de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de gegevensverwerking borgen. Zo voeren we penetratietesten, kwetsbaarhedenonderzoeken, uitwijktesten, (cloud) risk assessments uit. Daarnaast toetsen we voortdurend de interne naleving van ons informatiebeveiligingsbeleid.

C.7. Overige informatie

De voorgaande paragrafen geven het risicoprofiel weer. Er is geen sprake van overige informatie die in dit hoofdstuk aanvullend uiteengezet hoeft te worden.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Afbeelding 8 geeft de activa zijde van de balans weer. Hier is de BW2 balans terug te vinden, die opgesteld is bij de afsluiting van 2020. Daarnaast is ook de Solvency II balans weergegeven. In de laatste kolommen staat de mutatie tussen de BW2 balans en de Solvency II balans. In de verdere hoofdstukken worden toelichtingen bij de gegevens uit de balansen gegeven.

Activa	Huidige	Solvency II	Waarestijging	Waardedaling
	accounting basis	waarderingsprincipes		
Goodwill				0
Overlopende acquisitiekosten				0
Overige immateriële activa	8.844.368,02	0,00	0	-8.844.368
Latente belastingvordering		0,00	0	0
Pensioenoverschot			0	0
Terreinen en gebouwen (voor eigen gebruik)	1.556.000,00	1.556.000,00	0	0
Beleggingen (anders dan activa die tegenover unit-linked verzekeringen staan)	127.729.930,65	127.729.930,65	0	0
Terreinen en gebouwen (anders dan voor eigen gebruik)			0	0
Deelnemingen	850.000,00	850.000,00	0	0
Aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	0,00	0,00	0	0
Genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)			0	0
Niet-genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)			0	0
Obligaties	112.713.515,70	112.713.515,70	0	0
Staatsobligaties en obligaties andere publieke organen	73.660.131,17	73.660.131,17	0	0
Bedrijfsobligaties	39.053.384,53	39.053.384,53	0	0
Samengestelde beleggingsproducten (structured notes)			0	0
Beleggingen in gesecuritiseerde activa			0	0
Beleggingsfondsen	14.166.414,95	14.166.414,95	0	0
Derivaten en Afgeleide financiële instrumenten			0	0
Deposito's anders dan liquide middelen (lange termijn deposito's)			0	0
Overige beleggingen			0	0
Beleggingen voor unit-linked verzekeringen			0	0
Hypotheek en Leningen	0,00	0,00	0	0
Hypothecaire en andere leningen aan individuen			0	0
Hypothecaire en andere leningen (anders dan op polissen en aan individuen)			0	0
Leningen op polissen			0	0
Vorderingen uit herverzekering (aandeel in de technische voorziening)	0,00	0,00	0	0
Schade en Zorg vergelijkbaar met schade	0,00	0,00	0	0
Schade exclusief zorg		0,00	0	0
Zorg vergelijkbaar met schade		0,00	0	0
Leven en Zorg vergelijkbaar met leven	0,00	0,00	0	0
Zorg vergelijkbaar met leven		0,00	0	0
Leven, exclusief zorg en exclusief unit-linked verzekeringen		0,00	0	0
Unit-linked verzekeringen		0,00	0	0
Deposito's naar cedenten			0	0
Vorderingen uit directe verzekering (inclusief tussenpersonen)	16.922.552,16	16.922.552,16	0	0
Vorderingen op herverzekeraars			0	0
Vorderingen (handel, niet verzekering)	73.529.279,62	63.262.805,62	0	-10.266.474
Eigen aandelen			0	0
Verschuldigde bedragen u.h.v.opgevraagd maar nog niet betaald eigen vermogen of waarborgkapitaal			0	0
Liquide middelen en equivalenten	49.201.004,29	49.201.004,29	0	0
Overige activa, niet elders weergegeven	2.034.543,04	2.034.543,04	0	0
Totaal activa	279.817.677,78	260.706.835,76	0	-19.110.842

Afbeelding 8: De verschillen in de activa zijde tussen BW2 en SII

Passiva	Balans		Reconciliatie van Solvency I naar Solvency II	
	Huidige accounting basis	Solvency II waarderingprincipes	Waardestijging	Waardedaling
Technische voorzieningen schade en zorg vergelijkbaar met schade	160.810.536,53	148.939.312,61	148.939.313	-160.810.537
Technische voorzieningen schade (exclusief zorg)	0,00	0,00	0	0
Technische voorziening berekend als geheel		0,00	0	0
Beste schatting		0,00	0	0
Risicomarge		0,00	0	0
Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met schade	160.810.536,53	148.939.312,61	148.939.313	-160.810.537
Technische voorziening berekend als geheel	160.810.536,53	0,00	0	-160.810.537
Beste schatting		143.490.584,61	143.490.585	0
Risicomarge		5.448.728,00	5.448.728	0
Technische voorzieningen leven en zorg vergelijkbaar met leven	0,00	0,00	0	0
Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met leven	0,00	0,00	0	0
Technische voorziening berekend als geheel		0,00	0	0
Beste schatting		0,00	0	0
Risicomarge		0,00	0	0
Technische voorzieningen leven exclusief zorg en exclusief unit-linked verzekeringen	0,00	0,00	0	0
Technische voorziening berekend als geheel		0,00	0	0
Beste schatting		0,00	0	0
Risicomarge		0,00	0	0
Technische voorzieningen unit-linked verzekeringen	0,00	0,00	0	0
Technische voorziening berekend als geheel		0,00	0	0
Beste schatting		0,00	0	0
Risicomarge		0,00	0	0
Overige technische voorzieningen			0	0
Voorwaardelijke verplichtingen			0	0
Voorzieningen anders dan technische voorzieningen	1.100.425,01	1.100.425,01	0	0
Voorzieningen voor pensioenen			0	0
Depots van herverzekeraars			0	0
Voorzieningen voor uitgestelde belastingen		0,00	0	0
Afgeleide financiële instrumenten			0	0
Schulden aan kredietinstellingen			0	0
Financiële verplichtingen anders dan aan kredietinstellingen			0	0
Schulden uit directe verzekering (inclusief aan tussenpersonen)			0	0
Schulden uit herverzekering			0	0
Schulden (handel, niet verzekering)			0	0
Achtereestelde leningen	0,00	0,00	0	0
Achtereestelde leningen, niet opgenomen in kernvermogen			0	0
Achtereestelde leningen, opgenomen in kernvermogen			0	0
Overige verplichtingen, niet elders weergegeven	6.186.163,36	6.186.163,36	0	0
Totaal verplichtingen	168.097.124,90	156.225.900,98	148.939.313	-160.810.537
Kernvermogen: Activa minus passiva (voor aanpassingen)	111.720.553	104.480.935	0	-7.239.618

Afbeelding 9: De verschillen in de passiva zijde tussen BW2 en SII

Waarderingsgrondslagen en aannames

De Solvency II-rapportage wordt opgesteld op basis van waarderingsgrondslagen en aannames die zijn opgesteld in overeenstemming met artikel 9 tot en met 16 van de Gedelegeerde Verordening en lagere Solvency II wet- en regelgeving.

Deze specifieke artikelen uit de Gedelegeerde Verordening behandelen de volgende onderwerpen:

- Art. 9: Waarderingsmethode - algemene beginselen
- Art. 10: Waarderingsmethode - waarderingshiërarchie
- Art. 11: Opname van voorwaardelijke verplichtingen
- Art. 12: Methodes voor de waardering van goodwill en immateriële vaste activa
- Art. 13: Methodes voor de waardering van verbonden ondernemingen
- Art. 14: Methodes voor de waardering van specifieke passiva
- Art. 15: Uitgestelde belastingen
- Art. 16: Uitsluiting van waarderingsmethodes

Deze zullen hieronder behandeld worden.

Art. 9: Waarderingsmethode - algemene beginselen

Eno waardeert haar activa en passiva in overeenstemming met de Solvency II wet- en regelgeving die is opgenomen in hoofdstuk - Inleiding. Deze waardering is primair gebaseerd op Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Voor zover aanpassingen noodzakelijk zijn in het kader van de van toepassing zijnde Solvency II-wet- en regelgeving zijn deze doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het niet opnemen van

prudentie(voorzieningen) in de balans. Verder kan opgemerkt worden dat alle individuele activa en passiva afzonderlijk gewaardeerd worden.

Art. 10: Waarderingsmethode - waarderingshiërarchie

Eno neemt bij het waarderen van haar activa en passiva de onder Solvency II vereiste waarderingshiërarchie in acht. Activa en passiva worden gewaardeerd met behulp van op actieve markten genoteerde marktprijzen voor dezelfde activa of passiva. Ingeval het gebruik van op actieve markten genoteerde marktprijzen voor dezelfde activa of passiva niet mogelijk is, waardeert Eno activa en passiva met behulp van op actieve markten genoteerde marktprijzen voor soortgelijke activa of passiva, aangepast voor eventuele verschillen.

Ingeval niet aan de in art 10 lid 4 bedoelde criteria is voldaan, hanteert Eno alternatieve waarderingsmethoden. Wanneer Eno alternatieve waarderingsmethoden hanteert, wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van relevante marktgegevens. Indien deze niet beschikbaar zijn, wordt mogelijk vertrouwd op gegevens die specifiek zijn voor de onderneming.

Art. 11: Opname van voorwaardelijke verplichtingen

Eno neemt een passiefpost op voor voorwaardelijke verplichtingen die van materieel belang zijn. Een concreet voorbeeld hiervan binnen Eno betreft de jubileumvoorziening die is opgenomen in de balans.

Art. 12: Methoden voor de waardering van goodwill en immateriële vaste activa

Goodwill wordt gewaardeerd op nul. Overigens is binnen Eno geen sprake van goodwill.

Andere immateriële activa dan goodwill wordt eveneens gewaardeerd op nul, tenzij de immateriële actiefpost afzonderlijk kan worden verkocht en Eno kan aantonen dat er een waarde voor dezelfde of soortgelijke activa voorhanden is. Binnen Eno kan een immaterieel vast actief geïdentificeerd worden. Dit betreft de kosten die gemaakt zijn voor het ontwikkelen van een nieuw IT-landschap. Aangezien dit actief niet afzonderlijk kan worden verkocht en geen marktwaarde voor eenzelfde of soortgelijke activa voorhanden is, wordt deze immateriële activa onder Solvency II gewaardeerd op nul.

Art. 13: Methoden voor de waardering van verbonden ondernemingen

Eno waardeert deelnemingen in verbonden ondernemingen volgens de vermogensmutatiemethode (art.13 lid 1b), aangezien geen op actieve markten genoteerde marktprijzen (art. 13 lid1a) van haar verbonden ondernemingen beschikbaar zijn. Concreet betekent dit dat de verbonden ondernemingen worden gewaardeerd op basis van het aandeel in het eigen vermogen van de onderneming (art. 13 lid 3).

Art. 14: Methoden voor de waardering van specifieke passiva

Financiële verplichtingen worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs in overeenstemming met de Solvency II wet- en regelgeving. Er vindt geen latere aanpassing (verlaging) plaats om rekening te houden met een wijziging in de eigen kredietwaardigheid. Daarnaast wordt zoals hierboven reeds aangegeven een passiefpost opgenomen voor voorwaardelijke verplichtingen die van materieel belang zijn. De waarde van voorwaardelijke verplichtingen wordt hierbij bepaald op de verwachte contante waarde van de toekomstige kasstromen die vereist zijn om de voorwaardelijke verplichtingen over de looptijd ervan af te wikkelen.

Art. 15: Uitgestelde belastingen

Eno is geen belasting verschuldigd over haar resultaat. Derhalve zijn waarderingsgrondslagen en aannames inzake uitgestelde belastingen niet van toepassing op Eno.

Art. 16: Uitsluiting van waarderingsmethoden

De waarderingsmethoden die zijn uitgesloten binnen Solvency II worden door Eno in overeenstemming met de Gedelegeerde Verordening niet toegepast. Zo geldt het volgende:

- Er worden geen financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen kostprijs. Zo worden de beleggingen en de terreinen gewaardeerd tegen actuele waarde en de ondernemingen waarin wordt deelgenomen worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde of lagere marktwaarde.
- Er worden geen waarderingsmethoden toegepast waarbij gewaardeerd wordt tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten.
- Vastgoed, vastgoedbeleggingen en materiële vaste activa worden niet gewaardeerd met behulp van kostenmodellen waarbij de activawaarde wordt vastgesteld op de kosten minus afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Het vastgoed wordt gewaardeerd op actuele waarde zoals hierboven ook is toegelicht. Wel geldt dat de waarde van de overige materiële vaste activa van Eno (andere vaste bedrijfsmiddelen), waar in beperkte mate sprake van is, wordt bepaald door de aanschafwaarde te verminderen met afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Middels deze methode komt Eno tot een benadering van de reële waarde van haar activa.

De bepalingen inzake financiële lease, voorraden, niet-monetaire subsidies en biologische activa zijn voor Eno niet relevant, aangezien deze posten niet van toepassing zijn binnen Eno.

Hieronder zullen de algemene waarderingsgrondslagen worden behandeld.

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De rapportage wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Continuïteit

Deze rapportage is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat Eno oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden

opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van Eno het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Inschatting van de vordering op Zorginstituut Nederland;
- inschatting gevolgen Covid-19
- Technische voorzieningen;
- Levensduur activa (afschrijvingstermijnen).

Hieronder wordt de inschatting van de gevolgen Covid-19 toegelicht

Inschatting gevolgen Covid-19

De uitbraak van de wereldwijde coronapandemie in 2020 heeft een grote impact op de zorg in Nederland gehad. In zeer korte tijd kwam er grote druk op de capaciteit van ziekenhuizen en ook overige zorgaanbieders te staan. Verpleegafdelingen en IC's raakten overvol en vanwege zowel de besmettelijkheid van het virus als de noodzaak om beschikbaar personeel zoveel mogelijk in te zetten op de coronazorg, kwam de reguliere zorg zo goed als tot stilstand. Naast de zorginhoudelijke uitdagingen, bracht dit financiële onzekerheden voor zorgaanbieders met zich mee.

Zorgverzekeraars hebben zich ingezet om te voorkomen dat de zorgverlening onnodig wordt belast met financiële onzekerheden of administratieve belasting, zodat de aandacht van zorgaanbieders maximaal kon uitgaan naar het verlenen van de noodzakelijke coronazorg en het zoveel mogelijk in stand houden van de reguliere zorgcapaciteit. Na de eerste toezegging van voorschotten en afspraken over versnelde uitbetaling van declaraties, zijn voor zorgaanbieders die zorg aanbieden die binnen de basisverzekering en/of aanvullende verzekering valt, regelingen voor Continuïteitsbijdragen en Meerkosten opengesteld. Hiermee kunnen zij een beroep doen op financiële bijdragen ter compensatie van doorlopende kosten en meerkosten voor coronakosten.

COVID-19-regelingen met zorgaanbieders

In 2020 hebben de zorgverzekeraars onder meer de volgende regelingen beschikbaar gesteld:

- Generieke Continuïteitsbijdrage zorgaanbieders;
- Continuïteitsbijdrage Medisch Specialistische Zorg (MSZ 2020) en MSZ Accent;
- Continuïteitsbijdrage Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ);
- Continuïteitsbijdrage Wijkverpleging, Geriatrische Revalidatiezorg en Eerstelijnsverblijf;
- Meerkostenregelingen.

Voor 2021 is opnieuw een COVID-19-regeling Medisch Specialistische Zorg (MSZ 2021) opgesteld.

Het uitgangspunt van alle regelingen is dat de continuïteit van zorg – ook na de pandemie – gewaarborgd moet zijn. Daarom is de basis van de regelingen dat doorlopende kosten van de zorgaanbieder worden vergoed. Hierop kan bijstelling plaatsvinden als een zorgaanbieder kan aantonen dat dit gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld doordat er meer zorg is geleverd dan wat in de bijdrage als basis is aangenomen. Ook de coronagerelateerde zorgkosten worden vergoed via een bijdrage. Dit kan zowel om directe zorg gaan als om kosten die te maken hebben met het bestaan van de pandemie (zoals het vrijhouden van capaciteit voor coronazorg). Tot slot wordt met een hardheidsclausule in de meeste regelingen gewaarborgd dat zorgaanbieders niet een bovenmatig positief of negatief effect kunnen ervaren door de effecten van de coronapandemie.

Catastroferegeling Zorgverzekeringswet (Artikel 33)

Artikel 33 van de Zorgverzekeringswet betreft de catastroferegeling. In deze regeling is vastgelegd dat een zorgverzekeraarsentiteit een extra bijdrage uit het Zorgverzekeringsfonds kan ontvangen wanneer de zorgkosten per verzekerde ten gevolge van een pandemie gerekend over het kalenderjaar van de uitbraak én het opvolgende

kalenderjaar boven een bepaalde drempel uitkomen. In het geval van de huidige coronapandemie gaat het om de kalenderjaren 2020 en 2021 tezamen en bedraagt de 1e drempel 4% (2e drempel 10% en de derde drempel 20%) van de extra corona gerelateerde zorgkosten ten opzichte van de gemiddelde vereveningsbijdrage over 2019. Dit is ongeveer 60 euro per verzekerde. De (extra) compensatie van artikel 33 is afhankelijk van de hoogte van de COVID-19 schadelast en de drempel die wordt overschreden. Tot de drempel van 4% vindt geen enkele compensatie plaats, tussen de drempel van 4-tot 10% is de compensatie 5/3, tussen de drempel van 10% tot 20% is de compensatie 100% en boven de 20% vindt er geen compensatie plaats. De vergoeding kan niet meer bedragen dan de ingebrachte zorgkosten.

Tot de zorgkosten waarop de Catastroferegeling betrekking heeft, worden gerekend:

1. Reguliere directe kosten voor Covid-zorg voor Covid-patiënten;
2. Toeslagen op reguliere tarieven in verband met verhoogde kosten als gevolg van de coronapandemie;
3. Indirecte meerkosten.

Solidariteitsafspraken Zorgverzekeraars

De financiële effecten die samenhangen met de coronapandemie zijn onevenredig verdeeld over de zorgverzekeraars. De ene zorgverzekeraar heeft met meer corona-gerelateerde kosten te maken dan de andere, afhankelijk van de regio waarin de verzekeraar het meest actief is en / of het aantal verzekerden dat coronazorg nodig heeft. Hieruit volgt dat de bijdrage uit de Catastroferegeling ook onevenredig verdeeld is. De meeste zorgverzekeraars bereiken wel de grens om voor bijdrage in aanmerking te komen maar sommige wellicht niet. Bovendien is de bijdrage niet gelijk verdeeld. Omdat het naar waarschijnlijkheid om substantiële bedragen gaat, kan dit een verstoring van het speelveld van zorgverzekeraars onderling opleveren die niet wenselijk is. Om dit te voorkomen, hebben de zorgverzekeraars - met instemming van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) - een solidariteitsovereenkomst 2020 opgesteld om zowel de coronakosten, de eventuele bijdragen uit de Catastroferegeling en overige corona-effecten te herverdelen.

De Solidariteitsafspraken zijn opgebouwd aan de hand van een opeenvolgend stappenplan dat verdeeld is over twee kalenderjaren:

Solidariteitsovereenkomst 2020

De onderstaande stappen van de solidariteitsafspraken voor 2020 zijn goedgekeurd door ACM:

Stap 1a	Alle variabele kosten van zorgaanbieders die via de regelingen voor Continuïteitsbijdragen MSZ 2020 en MSZ accent worden vergoed, worden in 2020 verdeeld tussen de zorgverzekeraars op basis van hun aandeel in de totale landelijke vereveningsbijdrage 2020.
Stap 1b*	De corona gerelateerde kosten 2020 die niet in stap 1a worden verdeeld alsmede deze kosten over 2021 en de bijdragen die in naam van de Catastroferegeling uit het Zorgverzekeringsfonds worden betaald aan een individuele zorgverzekeraar, worden verdeeld onder alle zorgverzekeraars. Deze herverdeling vindt plaats op basis van het aandeel van de individuele zorgverzekeraars in de totale landelijke vereveningsbijdrage van 2020.
Stap 2	Verschillen in de verwachte en werkelijke vereveningsresultaten (inclusief Catastroferegeling) van een individuele zorgverzekeraar over het jaar 2020 die overblijven na toepassing van stap 1a en 1b en die buiten een vastgestelde bandbreedte vallen, worden verrekend tussen de zorgverzekeraars gezamenlijk.

Solidariteitsafspraken 2021

Inzake de solidariteitsafspraken 2021 is er in ZN-verband bestuurlijk commitment uitgesproken over de uitwerking van stap 1a voor 2021 en is er bestuurlijke overeenstemming over stap 4. Over deze solidariteitsafspraken (stap

1a en stap 4) heeft nog geen inhoudelijke afstemming met ACM plaatsgevonden. Stap 1b voor 2021, is als onderdeel van de solidariteitsovereenkomst 2020, al wel door de ACM goedgekeurd.

- Stap 1a Ook voor 2021 is de intentie uitgesproken om door middel van de solidariteitsafspraken MSZ 2021 het gelijk speelveld tussen zorgverzekeraars in stand te houden. Dit gebeurt door de financiële effecten van Covid in de MSZ solidair te verdelen onder de zorgverzekeraars. Op deze wijze wordt voorkomen dat de Covid pandemie de reguliere concurrentiepositie van zorgverzekeraars ernstig aantast en daarmee het reguliere functioneren van de zorgverzekeringsmarkt uit evenwicht brengt. Deze regeling wordt op dit moment nader technisch uitgewerkt en wordt zo eenvoudig mogelijk vormgegeven, met de minimale eisen die nodig zijn om het gelijk speelveld te bewaken, met het uitgangspunten om in 2022 volledige terugkeer te hebben van de marktwerking (geen solidariteitsafspraken meer).
- Stap 1b* De coronagerelateerde kosten 2021 die niet in stap 1a worden verdeeld alsmede deze kosten over 2021 en de bijdragen die in naam van de Catastroferegeling uit het Zorgverzekeringsfonds worden betaald aan een individuele zorgverzekeraar, worden verdeeld onder alle zorgverzekeraars. Deze herverdeling vindt plaats op basis van het aandeel van de individuele zorgverzekeraars in de totale landelijke vereveningsbijdrage van 2021.
- Stap 4 Verschillen in de verwachte en werkelijke vereveningsresultaten (inclusief Catastroferegeling) van een individuele zorgverzekeraar over het jaar 2021 die overblijven na de toepassing van stap 1b en 3 en die buiten een vastgestelde bandbreedte vallen, worden opgevangen door de aan de solidariteitsafspraken deelnemende zorgverzekeraars gezamenlijk.

Risicoverevening 2021

Vanwege de grote onzekerheid over de zorgkosten zal over 2021 85 procent van het verschil tussen het landelijk afgegeven budget (de deelbedragen van het 'macro prestatiebedrag') en de daadwerkelijke kosten voor rekening van het Zorgverzekeringsfonds komen in plaats van voor rekening van de zorgverzekeraars. Dit besluit van het ministerie van VWS is aangeduid als 'stap 3' van de onderlinge solidariteit.

- * De toepassing van de Catastroferegeling wordt gebaseerd op zowel 2020 als 2021. Hierdoor vindt de uitvoering van deze regeling én de verdeling van de bijdragen conform de Solidariteitsafspraken Zorgverzekeraars, over de twee genoemde jaren plaats.

Schattingen inzake Artikel 33 in combinatie met de solidariteitsregeling (RC ZINL, Bijdrage ZINL en solidariteitsregeling)

De overheid compenseert zorgverzekeraars voor de kosten als gevolg van de COVID-19 pandemie conform de catastroferegeling (artikel 33 Zvw). De mate waarin zorgverzekeraars gecompenseerd worden door deze regeling, hangt af van de totale kosten die door de COVID-19 pandemie gedurende twee jaar (2020 en 2021) ontstaan. Daarnaast worden zowel de catastrofe-schadelast als de catastrofebijdrage voor 2020 en 2021 tussen de zorgverzekeraars herverdeeld op basis van de solidariteitsregeling.

De inschatting van catastrofe-schadelast, de catastrofebijdrage en de hoogte van de onderlinge verrekening uit hoofde van de solidariteitsregeling tussen zorgverzekeraars kent als gevolg van COVID-19 een aantal belangrijke onzekerheden:

- Er is voor 2020 (en 2021) nog geen informatie vanuit ziekenhuizen beschikbaar (ten behoeve van de zorgverzekeraars) om individuele COVID-19 patiënten volledig te kunnen identificeren. Hierdoor is de inschatting van de art 33 schade en bijdrage voornamelijk gebaseerd op macrodata;
- Het Zorginstituut Nederland (ZIN) heeft een beleidsregel opgesteld met daarin opgenomen de geaccordeerde directe kosten voor COVID-19 zorg voor COVID-19 patiënten. Nog niet alle COVID-19 vergoedingen zijn door het ZIN goedgekeurd als 'in te brengen in de catastroferegeling'. Voor een beperkt deel van de vergoedingen vindt in 2021 nog afstemming plaats tussen zorgverzekeraars en ZIN.

- Het grootste deel van de COVID-19 kosten betreft MSZ. De eerste helft van 2020 is voor de reguliere zorgkosten, met uitzondering van de patiëntgebonden COVID-19 kosten, nauwkeurig te bepalen. Voor de tweede helft van 2020 is de onzekerheid groter in verband met beperkter zicht op declaraties.
- Er bestaat onzekerheid over de juiste en volledige registratie van verpleegdagen in de verkregen brondata; in beperktere mate geldt dit ook voor de IC registratie. Er bestaan verschillen tussen de gerapporteerde (IC en verpleeg)dagen tussen de landelijke registraties in NICE (Nationale Intensive Care Evaluatie) en LCPS (Landelijke Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding);
- Er bestaat onzekerheid omtrent het verdere verloop van COVID-19. De duur en het verdere verloop van de 2e golf zijn onzeker. Daarnaast zijn een mogelijke 3e golf en de effectiviteit en snelheid van vaccinaties op voorhand niet in te schatten. Het verdere verloop van COVID-19 heeft een impact op de verwachte (COVID-19) schade, de extra bijdrage van ZIN vanuit de catastroferegeling in relatie tot de catastroferegeling en de hiermee samenhangende solidariteitseffecten voor 2020 en 2021 (stap 1B).

De (toekomstige) effecten voortvloeiende uit de bovenstaande onzekerheden kunnen een materieel effect hebben op de schattingen die het bestuur heeft gemaakt in de jaarrekening 2020.

Eno heeft zich voor de verwachte COVID-19 schade en bijdragen, alsmede de hiermee samenhangende herverdeling op basis van de solidariteitsregeling, gebaseerd op landelijke ramingen die zijn opgesteld door Gupta Strategists B.V. Deze raming heeft Eno, waar mogelijk, gevalideerd op basis van eigen data en inzichten.

Voor de verdeling van de COVID-19 schade over de individuele zorgverzekeraars in het tweede halfjaar van 2020 zijn gedetailleerde analyses uitgevoerd aan de hand van aantallen ziekenhuisopnames per gemeente (bron: RIVM), een indeling naar opnames per leeftijdscategorie o.b.v. demografie en opnamekans per leeftijdsgroep en een indeling naar zorgverzekeraar via de marktaandeelen van de zorgverzekeraars per gemeente en leeftijdscategorie (bron: Vektis). Voor de vaste meerkosten en ex-post hardheidsclausules zijn vanuit de verschillende regelingen de landelijke kosten ingeschat die verdeeld zijn naar zorgverzekeraar aan de hand van de relevante marktaandeelen. Voor de verpleegdagenregistratie is uitgegaan van een correctiefactor inzake verdachte dagen op de verkregen data van NICE.

Eno heeft bij het ramen van de verwachte COVID-19 schade, aanvullende bijdragen vanuit de catastroferegeling en solidariteitseffecten alleen rekening gehouden met de per heden door het ZIN goedgekeurde COVID-19 zorg trajecten. Naar verwachting zal de omvang van de trajecten waar nog geen goedkeuring voor is gekregen in materieel opzicht beperkt zijn.

Het bestuur heeft bij de inschatting van de catastrofelast en -bijdrage en de omvang van de onderlinge solidariteitsverrekening geen rekening gehouden met de potentiële (vervolg) effecten van het verloop van COVID-19 in 2021 (3^e golf en de effecten van inentingen) aangezien deze per heden niet betrouwbaar zijn in te schatten. Met betrekking tot de inschatting van de effecten van het verdere verloop van de 2e golf in 2021 heeft het bestuur op basis van het meeste recente inzicht een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt.

Schattingen inzake de solidariteitsregeling stap 2 (solidariteitsregeling)

De solidariteitsregeling stap 2 zorgt ervoor dat het verschil tussen het werkelijk vereveningsresultaat (inclusief herverdelingen uit stap 1A en 1B van de solidariteitsregeling) en het vereveningsresultaat zonder COVID-19 voor schadejaar 2020 niet meer bedraagt dan de afgesproken bandbreedte van € 10 per premie-equivalent ten opzichte van de gemiddelde afwijking van alle participerende zorgverzekeraars tezamen.

Er bestaat voor 2020 een beperkte onzekerheid omtrent de splitsing tussen reguliere zorgkosten, vallend onder de risicoverevening en de gemaakte COVID-19 kosten. Als gevolg hiervan bestaat het risico dat de werkelijke vereveningsbijdragen afwijken van de ex-ante budgetbrief en tussentijdse afrekeningen. De inschatting van dit effect wordt bemoeilijkt door de late indiening van de gegevens hierover bij ZIN. Daarnaast kan per individuele

zorgverzekeraar sprake zijn van een onevenredig (financieel) effect van vraaguitval in de zorg als gevolg van COVID-19. De solidariteitsregeling stap 2 heeft als doel om de voornoemde (overige) ongewenste resultaat-effecten voor 2020 als gevolg van COVID-19 tussen de zorgverzekeraars te mitigeren.

Voor het benaderen van de normale situatie zijn door Eno berekeningen gemaakt gericht op de bepaling van het verwachte vereveningsresultaat (referentiejaar 2019) dat als maatstaf dient voor de toepassing van de bandbreedteregeling. Door de samenhang met stap 1A en 1B van de solidariteitsregeling en het (nog) ontbreken van landelijke cijfers is een inschatting van een relatieve positie ten aanzien van de bandbreedte onzeker.

Bij een landelijk evenwichtige spreiding van de COVID-19 effecten over de verschillende zorgverzekeraars bedraagt de uitkomst van deze regeling nihil voor de individuele zorgverzekeraar. De beste inschatting van Eno is dat de COVID-19 effecten gemiddeld over de meeste zorgverzekeraars gelijk is (her)verdeeld gedurende 2020. Daarbij bestaat eveneens de verwachting dat de vraaguitval zich in een vergelijkbare mate ontwikkelt. De inschatting van het bestuur is dat Eno wel buiten de bandbreedte valt.

Premietekort voorziening 2021

De voorziening voor (niet verdiende premies en) lopende risico's omvat het voorcalculatorische negatieve resultaat tussen de verwachte voordelen van het jaar, volgend op het boekjaar en de onvermijdbare kosten om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de beste schatting van de toekomstige schadelasten, verdiende premies, vereveningsbijdragen, beleggingsopbrengsten en bedrijfskosten.

De inschatting van het voorcalculatorische negatieve resultaat voor 2021 kent als gevolg van COVID-19 een aantal belangrijke onzekerheden:

- De onder de inschatting van de bijdrage van de catastroferegeling en effecten vanuit de solidariteitsregeling vermelde onzekerheden zijn eveneens van toepassing op de inschatting van de premietekort voorziening 2021 (hier niet herhaald);
- Evenals voor 2020, bestaat ook voor 2021 onzekerheid omtrent de splitsing tussen reguliere zorgkosten, vallend onder de risicoverevening en de gemaakte COVID-19 kosten;
- De contractering met zorgaanbieders voor 2021 loopt achter in afwachting van de totstandkoming van landelijke (solidariteits)regelingen waarin nadere afspraken worden gemaakt omtrent onder andere de bekostiging van inhaalzorg, meerkosten COVID -19 en zorguitval. Het kader (exclusief eventuele inhaalzorg) van de MSZ regeling 2021 ligt vast doch de nadere uitwerking naar afzonderlijke instelling dient nog plaats te vinden. Voorts lopen er nog gesprekken met andere sectoren;
- Mede in relatie tot het voorgaande kunnen mogelijk nog (toekomstige) afspraken worden gemaakt ten aanzien van de verdeling van (meer)kosten COVID-19 voor 2021 tussen de zorgverzekeraars onderling;
- Er bestaat onzekerheid omtrent het verdere verloop van COVID-19. De duur en het verdere verloop van de 2e golf zijn onzeker. Daarnaast is een mogelijke 3e golf en de effectiviteit en snelheid van inenting op voorhand niet in te schatten. Het verdere verloop van COVID-19 heeft naar verwachting een materiële impact op de verwachte (COVID-19) schade, eventuele vraaguitval van reguliere zorg, de extra bijdrage in relatie tot de catastroferegeling en de hiermee samenhangende solidariteitsregeling voor 2021.

De eventuele effecten voortvloeiende uit de bovenstaande onzekerheden kunnen een materieel effect hebben op de schattingen die het bestuur heeft gemaakt in de jaarrekening 2020.

Gemaakte afspraken met andere zorgverzekeraars over verdeling van (meer)kosten COVID-19 zijn alleen in ogenschouw genomen voor zover deze per heden zijn geformaliseerd. Bij het inschatten van de verwachte schade 2021 is rekening gehouden met de per heden bekende informatie omtrent gemaakte afspraken met zorgaanbieders. Met betrekking tot de inschatting van het verdere verloop van COVID-19 in 2021 heeft het bestuur op basis van het meeste recente inzicht een inschatting gemaakt van (de effecten van) het verdere

verloop van de 2^e golf in 2021. De voor 2021 van toepassing zijnde macrona calculatie van 85% zorgt voor een demping van het netto-effect van het schattingsrisico. Bij het bepalen van de verwachte resultaatseffecten heeft het bestuur hier rekening mee gehouden.

Het bestuur heeft bij de inschatting van de premietekortvoorziening geen rekening gehouden met de potentiële (vervolg) effecten van het verdere verloop van COVID-19 in 2021 (3^e golf en de effecten van inenting, virusmutaties) aangezien deze per heden niet betrouwbaar zijn in te schatten.

Zorgkostenraming en solidariteit (Schadelast, schadevoorziening en solidariteitsregeling)

De raming van de zorgkosten is nauw verbonden met Stap 1A van de solidariteitsregeling. Stap 1A richt zich op de onderlinge solidariteit tussen zorgverzekeraars met betrekking tot continuïteitsbijdrage-regelingen MSZ en MSZ-accent. Het doel van deze stap is het evenredig verdelen van de COVID-schade van deze regelingen over de participerende zorgverzekeraars. Voor schadejaar 2020 zijn tussen zorgverzekeraars en ziekenhuizen aanneemsommen afgesproken met een maximumvergoeding van 97,6% uitgaande van een productie van 80% (ten opzichte van productieniveau 2019) en 12% variabele kosten. Iedere zorgverzekeraar neemt op basis van contractwaarde 2020 haar aandeel in de MSZ-kosten 2020. Als de productie 2020 hoger is dan 80%, dan geldt voor volume boven de 80 % een vergoeding van 14 % van de variabele kosten. Daarnaast kunnen zorgaanbieders een compensatie krijgen voor COVID-19 meerkosten en gedeelde opbrengsten van parkeren en restaurantfaciliteiten. Zorgaanbieders kunnen mogelijk een extra vergoeding krijgen op het moment dat zij een beroep kunnen doen op een hardheidsclausule. Dit kan indien een ziekenhuis a) een negatief resultaat heeft dat direct het gevolg is van COVID-19 effecten of b) aantoont onvoldoende ex-ante vergoeding te ontvangen met betrekking tot de meerkosten. En andersom kunnen de zorgverzekeraars een beroep op de hardheidsclausule doen indien een zorgaanbieder onevenredig is beoordeeld.

Voor MSZ wordt de onzekerheid voor schadejaar 2019 mede bepaald door eindafrekeningen van de contractafspraken met de ziekenhuizen die nog niet zijn afgerond. Voor schadejaar 2020 geldt daarentegen, dat door de impact van COVID-19 (er ten opzichte van de MSZ-raming eind 2019) meer zekerheid bestaat omdat met de ziekenhuizen aanneemsommen zijn afgesproken. De dure geneesmiddelen maken overigens geen onderdeel uit van de aanneemsom. Deze middelen worden conform voorgaande jaren op basis van nacalculatie vergoed.

Voor GGZ zijn de schadejaren 2019 en 2020 relatief onzeker vanwege de impact die COVID-19 mogelijk heeft op de zorgvraag en declaraties. Daarnaast is sprake van een beperkte onzekerheden die voortvloeit uit wetswijzigingen rond de verplichte GGZ.

De historische declaratiepatronen in 2020 zijn verstoord als gevolg van COVID-19. Voor de eerstelijns segmenten is voldoende declaratiemassa aanwezig om een goede prognose te kunnen opstellen. De onzekerheid is beperkt doch zal iets groter zijn ten opzichte van 2019.

Eno heeft bij de inschatting van de zorgkosten met de bovenstaande onzekerheden alsmede de solidariteitseffecten rekening gehouden. In de jaarrekening van Eno wordt het productieniveau van de MSZ-instellingen gemiddeld geraamd op 88%. De potentiële (en tot op heden beperkte) effecten met betrekking tot het beroep op de hardheidsclausule is geraamd voor zover deze betrouwbaar is in te schatten. De schattingonzekerheid van de hardheidsclausule is naar de mening van Eno relatief beperkt.

De impact van COVID-19 met betrekking tot het verzekeringstechnische risicoprofiel van Eno

Zoals omschreven bij de toelichting op de COVID-19 regelingen voor Continuïteitsbijdragen en Meerkosten, de Catastroferegeling en de Solidariteitsregeling Zorgverzekeraars in het bestuursverslag, brengt de Covid-19 pandemie onzekerheden met zich mee over het financieel resultaat van het verslagjaar. Dit hangt samen met onder meer de hardheidsclausules van de regelingen, de mate waarin de drempel van de Catastroferegeling wordt overschreden door de verschillende zorgverzekeraars (plus het feit dat deze over twee kalenderjaren (2020

en 2021) wordt berekend) en de toepassing van de Solidariteitsregeling Zorgverzekeraars. Daarnaast heeft de pandemie ook impact op de betrouwbaarheid van de zorgkostenramingen, zowel retrospectief (wat is de impact van de pandemie op de kosten van 2020) als prospectief (hoe ontwikkelt de pandemie en de bestrijding daarvan zich in 2021 en verder). Tot slot komen bij de uitvoering van alle regelingen intern operationele risico's kijken en zijn de zorgverzekeraars extern afhankelijk van verschillende partijen, onder wie zorgaanbieders en andere zorgverzekeraars. Op alle fronten is vergaande samenwerking en transparantie van deze betrokken partijen noodzakelijk.

De geschetste onzekerheden brengen risico's met zich mee ten aanzien van het resultaat van de zorgverzekeraars zelf (dat hoger of lager kan uitvallen dan wat begroot is), de premiestelling van 2021 (die gebaseerd is op zorgkostenramingen, de aannames ten aanzien van de eigen solvabiliteit en de financiële ontwikkelingen bij concurrenten) en daarmee op de concurrentiepositie van iedere zorgverzekeraar afzonderlijk.

Tegenover de geschetste onzekerheden staan de effecten van de mitigerende maatregelen van de Catastroferegeling (compensatie van de Covid-19 kosten indien deze boven een vastgestelde drempel uitkomen) en de Solidariteitsregeling (evenredige verdeling van de Covid-19 gerelateerde kosten en ontvangen compensatie tussen de zorgverzekeraars, plus de vergoeding van 85 procent van het verschil tussen het landelijk afgegeven zorgkostenbudget en de werkelijk gemaakte zorgkosten door het Zorgverzekeringsfonds). Deze regelingen hebben op landelijk niveau een mitigerend effect. Op individueel verzekeraarsniveau kunnen de effecten van deze regelingen afwijken.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, rekening-courant Zorginstituut Nederland, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten in principe tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De organisatie maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet volledig terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstroom die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt Eno op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt Eno de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen contant worden gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.

Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking.

De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op historische kostprijs of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing van bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden lineair berekend als een percentage van de aanschafwaarde, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De afschrijvingen worden gepresenteerd onder de bedrijfskosten. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Uitgaven voor ingekochte software worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project commercieel en technisch succesvol zal zijn (dat wil zeggen: als het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De afschrijving van de geactiveerde ingekochte software vangt aan zodra de commerciële productie is gestart en vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Beleggingen

Terreinen en gebouwen

De terreinen en gebouwen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. De actuele waarde is bepaald op basis van een taxatie door een onafhankelijke taxateur. Waardemutaties worden direct ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht. De terreinen en gebouwen zijn geclassificeerd als vastgoed voor eigen gebruik. Een gedeelte van het parkeerterrein wordt verhuurd aan de overige groepsmaatschappijen van Eno.

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de netto-vermogenswaarde maar niet lager dan nihil. Deze netto-vermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Coöperatie Eno. Deelnemingen zonder invloed van betekenis worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen duurzame lagere actuele waarde.

Overige financiële beleggingen

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen de beurskoers ultimo boekjaar. Ongerealiseerde en gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen in aandelen worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Aandelen in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de actuele koers ultimo boekjaar.

Vastrentend

De beleggingen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de beurskoers ultimo boekjaar. Ongerealiseerde en gerealiseerde winsten en verliezen op deze beleggingen worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs eventueel onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Onder Solvency II wordt eventuele prudentie die is opgenomen in de voorziening voor oninbaarheid niet opgenomen.

Vorderingen uit directe verzekeringen

De post Vorderingen uit directe verzekeringen bestaat uit kortlopende vorderingen op zowel verzekeringsadviseurs en collectiviteiten als verzekerden. De waardering van de voorziening dubieuze debiteuren vindt plaats op basis van enerzijds de beoordeling van de courantheid van de openstaande posten en anderzijds een ouderdomsafankelijk promillage van de openstaande vordering.

Tevens doet Eno mee aan de wanbetalersregeling van het Zorginstituut Nederland.

Vorderingen uit handel niet uit directe verzekering

Dit betreffen vorderingen op het Zorginstituut Nederland, groepsmaatschappijen, zorgverleners en overige vorderingen.

Zorginstituut Nederland

De post Zorginstituut Nederland betreffen de vorderingen die zijn te verrekenen met het Fonds Langdurige Zorg (FLZ), CAK en het Zorgverzekeringsfonds.

De vordering op Zorginstituut Nederland is opgesteld op basis van het voor het betreffende boekjaar geldende risicovereveningsmodel, de hierbij voorgeschreven wettelijke percentages aan verevening en nacalculatie en inschattingen van het management ten aanzien van:

- de voorlopige budgetbrieven Zorgverzekeringswet over 2017, 2018, 2019 en 2020;
- de verhouding vast/variabel van de zorgkosten van ziekenhuizen;
- de te verwachten macrokosten per deelbudget.

De vordering op Zorginstituut Nederland is ingeschat op basis van de laatste inzichten en heeft een overwegend kortlopend karakter.

Na het bepalen van de zuivere rekening courantverhouding, zijn de elementen die betrekking hebben op de ex post correcties afgesplitst van de rekening courant en overgeheveld naar de technische voorziening schade. Het gaat hier om flankerend beleid, nacalculatie en bandbreedte effecten.

Te vorderen op PGB-houders AWBZ

De debiteuren worden opgenomen als de beschikking ultimo einde jaar boekjaar definitief zijn. Beschikkingen welke worden afgegeven na afloop van het boekjaar worden niet geactiveerd in het verslaggevingsjaar. Beschikkingen worden wel door het Zorgkantoor geïnd.

Indien er mogelijke fraude wordt ontdekt wordt er pas een definitieve beschikking opgelegd als de fraude definitief is vastgesteld.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de onderneming.

Overige activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf. De materiële vaste activa wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Kantoor inventaris: 7-25%
- Bedrijfswagens: 25%

Op deze wijze wordt de reële waarde van de activa benaderd en bepaald.

PASSIVA

Groepsvermogen

Algemeen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Wettelijke reserves

Dit betreft een gevormde wettelijke reserve voor de Wlz.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Gezien de korte looptijd van de voorzieningen zijn ze niet verdisconteerd.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt;
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Technische voorzieningen

De technische voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgave die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voor het berekenen van de contante waarde wordt gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetabel.

Voorziening te betalen schaden

De voorziening te betalen schaden bestaat uit de contante waarde van de nog te ontvangen declaraties en schade afwikkelingskosten. De nog te ontvangen declaraties betreffen vergoedingen van ZVW zorg van behandelingen van verzekerden, welke zijn gestart voor balansdatum. Voor zover omzetplafonds en

aanneemsommen onderdeel uitmaken van de inkoopafspraken is de voorziening bepaald op de nog te verwachten netto schade inclusief het effect van de eventuele afrekening van inkoopafspraken. Voor zover omzetplafonds en aanneemsommen reeds zijn overschreden, wordt deze 'overfinanciering' onder de overige vorderingen verantwoord.

De schattingen zijn onder andere gebaseerd op een trendanalyse van reeds gedeclareerde en verwerkte schade lopend boekjaar en voorgaande jaren. De schattingen 2020 zijn waar nodig bijgesteld op basis van het meest recente inzicht dat verkregen is uit de reeds verwerkte declaraties.

De schade afwikkelingskosten betreffen de geschatte beheerskosten die benodigd zijn in verband met de afwikkeling van schaden die in voorgaande perioden zijn ontstaan maar per einde boekjaar/kwartaal nog niet zijn betaald.

Voor niet verdiende premies, lopende risico's en premietekorten

De voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's wordt bepaald op basis van het verwachte technische resultaat voor komend boekjaar. Deze is bepaald op basis van de premiecalculatie waarbij rekening gehouden is met een correctie voor vermijdbare kosten en niet verdiende premies. Daarbij worden geen beleggingsopbrengsten uit de portefeuille toegerekend.

De voorziening voor premietekorten wordt opgenomen, aangezien ultimo verslaggevingsjaar sprake is van verplichtingen van overeengekomen verzekeringscontracten voor het volgende jaar. Deze voorziening wordt bepaald op het laagste niveau (kasstroom genererende eenheid) waarop de resultaten voor het volgende jaar ingeschat kunnen worden. Dit betekent voor Eno dat de voorziening wordt bepaald per label per product (basisverzekering / aanvullende verzekering, pakket). Hierbij zijn de indirecte kosten exclusief vermijdbare kosten toegerekend naar de afzonderlijke labels en producten op basis van het aantal premiebetalende verzekerden. De vermijdbare kosten die niet worden meegenomen in de premietekortvoorziening zijn de verwachte marketing-, verkoop-, porti en projectkosten. Bij het bepalen van het verwachte resultaat zijn vooral inzake de verwachte zorgkosten en vereveningsbijdrage aannames gedaan. De zorgkosten zijn ingeschat aan de hand van de zorgkostenraming van het huidige boekjaar gecorrigeerd voor de verwachte zorgkosten voor het volgende jaar, zoals ingeschat door Zorginkoop. De vereveningsbijdrage is ingeschat aan de hand van de ex ante budgetbrief voor het volgende jaar die is ontvangen van Zorginstituut Nederland.

Overige voorzieningen

Personeelsvoorzieningen

De voorziening is gevormd voor afvloeiingen met betrekking tot individuele medewerkers waarvan, voor ultimo boekjaar 2020, bekend is dat Eno de arbeidsovereenkomst beëindigt. De gevormde voorziening is individueel bepaald op basis de overeengekomen beëindigingsovereenkomsten. De gevormde voorziening heeft overwegend een kortlopend karakter. Voor het langlopende deel wijkt de contante waarde niet materieel af van de nominale waarde.

VUT voorziening

Onder de overige voorzieningen is een VUT-voorziening opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de toekenning conform de huidige cao. Deze voorziening heeft een looptijd van tien jaar. Deze voorziening is bepaald op basis van te betalen salariskosten en pensioenkosten in verband met toegekende VUT-afspraken aan werknemers. Op deze voorziening wordt in mindering gebracht de VUT-uitkeringen die door het bedrijfspensioenfonds zal worden uitgekeerd. Hierbij is rekening gehouden met de sterfttekans en disconteringsvoet (0 procent).

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen (25 en 40 jaar werkzaam bij Eno). De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Individueel wordt bekeken of en wanneer werknemers recht hebben op een jubileumuitkering. Voor het 25 jarig jubileum wordt 75 procent van de te verwachten uitkering meegenomen. Hiermee is rekening gehouden dat mensen voor het jubileum niet meer werkzaam zijn. Voor medewerkers die richting hun 40 jarig jubileum gaan is 100 procent van de uitkering meegenomen. Hierbij is rekening gehouden met de sterftkans en disconteringsvoet (0 procent).

Personeelsbeloningen en pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode.

Verschillen Titel 9 BW2 vs. Solvency II

Tenslotte neemt Eno in haar kwalitatieve rapportage richting DNB een uiteenzetting op, waarin de verschillen tussen de balans die is opgenomen in de jaarrekening (gewaardeerd volgens Titel 9 BW2) en de balans die is opgenomen in de rapportage richting de DNB (gewaardeerd volgens de Solvency II voorschriften). Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Herrubriceringsverschillen
- Waarderingsverschillen

In de volgende hoofdstukken wordt indien nodig een nadere toelichting worden gegeven op de aard en omvang van de post en de wijze waarop de waardering is bepaald.

Balanspost

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Immateriële vaste activa	8.844	-	-8.844	-
Beleggingen	129.286	-	-	129.286
Vorderingen uit directe verzekeringen	16.923	-	-	16.923
Vorderingen overige	73.529	-10.266	-	63.263
Liquide middelen	49.201	-	-	49.201
Overige Activa	2.035	-	-	2.035
Totaal activa	279.818	-10.266	-8.844	260.707
Technische voorziening	160.811	-10.266	-1.606	148.940
Andere voorziening	1.100	-	-	1.100
Overige Schulden	6.186	-	-	6.186
Totaal passiva	168.097	-10.266	-1.606	156.226

Afbeelding 10: mutatie balans van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

D.1. Activa

Waarderingsgrondslagen en aannames

Hieronder worden de waarderingsgrondslagen per post in de balans behandeld.

Immateriële vaste activa

In de jaarrekening van Coöperatie Eno U.A. is in de balans een immaterieel vast actief opgenomen, zijnde de kosten die gemaakt zijn voor het ontwikkelen van een nieuw IT-landschap.

Aangezien dit actief niet afzonderlijk kan worden verkocht en geen marktwaarde voor eenzelfde of soortgelijke activa voorhanden is, wordt in de Solvency II-balans deze immateriële activa gewaardeerd op nul in overeenstemming met artikel 12 van de Gedelegeerde Verordening.

Immateriële vaste activa

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Immateriële vaste activa	8.844	-	-8.844	-

Afbeelding 11: mutatie immateriële vaste activa van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Beleggingen

In de jaarrekening van Coöperatie Eno U.A. zijn in de balans beleggingen opgenomen. Dit betreft de volgende beleggingen:

- Vastgoed
- Deelnemingen
- Aandelen
- Staatsobligaties
- bedrijfsobligaties

Vastgoed

De post terreinen en gebouwen betreft de grond aan de Munsterstraat 6. De waarde van de grond van de huidige locatie is bepaald op 1,556 miljoen euro. Dit is gebaseerd op basis van een taxatie ultimo 2019 door een onafhankelijke taxateur. Het rapport is opgesteld conform de regels van het NRVT.

Deelnemingen

Eno Zorgverzekeraar N.V. (en dus Coöperatie Eno U.A.) heeft een belang in Vecozo B.V., waarin sprake is van een direct dan wel indirect aandelenbelang van 12,5%. Aangezien er geen sprake is van een meerderheid van de stemrechten of de aandelen en er geen sprake is van overheersende invloed of zeggenschap van of centrale leiding door Eno betreft dit geen dochterondernemingen. Ook is geen sprake van een verbonden onderneming in de zin van artikel 22 lid 7 van Richtlijn 2013/34/EU, aangezien deze deelnemingen niet direct dan wel indirect onder centrale leiding staan van Eno op basis van een met die onderneming gesloten overeenkomst of op basis van de oprichtingsaktes of de statuten van de deelnemingen (lid 7a). Ook bestaan de bestuurs-, de leidinggevende of de toezichthoudende organen van deze deelnemingen niet in meerderheid uit dezelfde personen (lid 7b). Derhalve worden deze deelnemingen op basis van artikel 7 niet meegeconsolideerd.

Aandelen

Dit betreft de door Eno aangehouden beleggingen in aandelen. Voor de grondslagen van waardering wordt verwezen naar hetgeen eerder in dit hoofdstuk is beschreven.

Staatsobligaties

Dit betreft de door Eno aangehouden beleggingen in staatsobligaties. Voor de grondslagen van waardering wordt verwezen naar hetgeen eerder in dit hoofdstuk is beschreven.

Bedrijfsobligaties

Dit betreft de door Eno aangehouden beleggingen in bedrijfsobligaties. Voor de grondslagen van waardering wordt verwezen naar hetgeen eerder in dit hoofdstuk is beschreven.

Beleggingen

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Vastgoed	1.556	-	-	1.556
Deelnemingen	850	-	-	850
Aandelen	14.166	-	-	14.166
Staatsobligaties	73.660	-	-	73.660
Bedrijfsobligaties	39.053	-	-	39.053
Totaal beleggingen	129.286	-	-	129.286

Afbeelding 12: mutatie beleggingen van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Directe verzekeringen

Deze post omvat de premievorderingen op verzekeringnemers en vorderingen inzake eigen bijdragen van verzekeringnemers.

Overige vorderingen

Deze post omvat met name de vorderingen op Zorginstituut Nederland en vorderingen uit hoofde van verstrekte voorschotten aan en overfinanciering van zorgaanbieders.

Herrubricering ex-post vorderingen op Zorginstituut Nederland

In de jaarrekening worden de vorderingen op Zorginstituut Nederland volledig aan de activazijde van de balans opgenomen. In de Solvency II-rapportages wordt het deel van deze vorderingen dat toeziet op ex-post verevening direct opgenomen in de 'best estimate' van de schadevoorziening in overeenstemming met Q&A zoals opgenomen op de website van DNB.

Het bedrag dat onder Solvency II wordt opgenomen in de 'best estimate' van de schadevoorziening wordt als volgt bepaald.

Voor verzekeringsjaren, waarvoor nog geen eerste voorlopige vaststelling van de vereveningsbijdrage is ontvangen van Zorginstituut Nederland (wordt ontvangen in september van jaar t+1) worden alleen de vorderingen vanwege ex-post compensaties opgenomen in de schadevoorziening. Dit betreft de vorderingen en schulden vanwege flankerend beleid, nacalculatie en de bandbreedte-regeling. Vorderingen uit hoofde van het ex-ante risicovereveningssysteem worden niet opgenomen in de schadevoorziening, maar worden als vordering opgenomen aan de activazijde van de balans. Dit betreft vorderingen die gebaseerd zijn op een raming van de schadelast op basis van de omvang en samenstelling van de ververzekeringsportefeuille. Hierin kunnen gedurende het verzekeringsjaar aanpassingen plaatsvinden, bijvoorbeeld naar aanleiding van het ontvangen van de lenterberekening en de eerste tussentijdse verzekerdensbepaling door Zorginstituut Nederland. Per 31 december 2020 is voor het verzekeringsjaar 2020 nog geen eerste voorlopige vaststelling ontvangen en wordt vorenstaande verwerkingswijze toegepast.

Voor verzekeringsjaren waarvoor al wel een eerste voorlopige vaststelling van Zorginstituut Nederland is ontvangen, wordt de volledige vordering of schuld op Zorginstituut Nederland opgenomen in de schadevoorziening.

Vorderingen op zorgaanbieders

Er is sprake van vorderingen op zorgaanbieders vanwege het verstrekken van (semi-permanente) voorschotten en vorderingen uit hoofde van de afrekening van inkoopafspraken vanwege reeds gerealiseerde overschrijdingen van de plafondaafspraken en aanneemsommen. Deze vorderingen worden in overeenstemming met de brief van De Nederlandsche Bank van 17 maart 2017 als vordering opgenomen aan de activazijde van de balans en niet in mindering gebracht op de schadevoorziening. Er wordt geen vordering en voorziening opgenomen vanwege mogelijke toekomstige overschrijdingen van plafondaafspraken en aanneemsommen, aangezien ultimo verslagperiode (nog) geen sprake is van een vordering en verplichting.

Vorderingen

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Vorderingen uit directe verzekeringen	16.923	-	-	16.923
Overige vorderingen	73.529	-10.266	-	63.263

Afbeelding 13: mutatie vorderingen van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Liquide middelen

Dit betreft de tegoeden bij banken. Deze staan ter vrije beschikking aan de onderneming.

Overige activa

Deze post omvat de waarde van de overige materiële vaste activa, zijnde kantoorinventaris en bedrijfswagens.

Overige activa

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Liquide middelen	49.201	-	-	49.201
Overige activa	2.035	-	-	2.035

Afbeelding 14: mutatie overige activa van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

D.2. Technische voorzieningen

Algemeen

Eno waardeert haar technische voorzieningen in overeenstemming met artikel 17 tot en met 60 van de Gedelegeerde Verordening.

Hierbij geldt dat binnen Eno slechts sprake is van 1 homogene risicogroep.

Eno heeft drie labels in de markt gezet voor verschillende doelgroepen.

- Salland richt zich op verzekerden woonachtig in de regio Deventer en omgeving.
- HollandZorg richt zich voornamelijk op buitenlandse flexwerkers.
- ZorgDirect richt zich voornamelijk op verzekerden woonachtig in de rest van Nederland.

De bovenstaande labels hebben verzekerden met verschillende kenmerken en schade statistieken, echter omdat het risicovereveningsmodel rekening houdt met deze kenmerken en alle labels gezamenlijk gepoold worden in één uzovi nummer (één risicodragers) ontstaat één homogene groep. De schade wordt op totaalniveau geschat op basis van schadeontwikkelingen uit het verleden, rekening houdend met de populatieontwikkeling qua aantal verzekerden en de schade kenmerken van deze verzekerden op totaal niveau, mede gezien het feit dat inkoopafspraken op totaalniveau gemaakt worden.

Aangezien binnen Eno slechts sprake is van 1 homogene risicogroep is een nadere uitsplitsing van de technische voorzieningen naar homogene risicogroep niet van toepassing.

Onder de technische voorzieningen worden in overeenstemming met artikel 17 van de Gedelegeerde Verordening verplichtingen die binnen de contractgrens vallen opgenomen vanaf de datum dat de verzekeringsdekking aanvang neemt. De contractgrens zoals gedefinieerd in artikel 18 Gedelegeerde Verordening betreft bij Eno steeds de periode van 1 jaar, gelijklopend met het kalenderjaar, of korter indien verzekerden gedurende het jaar worden in- of uitgeschreven.

Eno past bij het bepalen van de technische voorzieningen geen risicovrije rentetermijnstructuur en overgangsaf trek toe.

Toelichting op de materiële verschillen

In de jaarrekening van Eno is een technische voorziening opgenomen. Deze wordt in de Solvency II-balans afwijkend gewaardeerd. Onder Solvency II vinden de volgende correcties plaats:

Technische voorziening

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Technische voorziening	160.811	-10.266	-150.545	-
Best estimate	-	-	143.491	143.491
Risk Margin	-	-	5.449	5.449
Totaal technische voorziening	160.811	-10.266	-1.606	148.940

Afbeelding 15: Verdichte mutatie technische voorziening van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

De technische voorziening in de jaarrekening is vastgesteld op € 160.811k. Deze wordt in de Solvency II-balans afwijkend gewaardeerd, namelijk op € 148.940. Onder Solvency II hebben de volgende correcties plaatsgevonden.

Technische voorziening

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Technische voorziening	160.811	-	-	160.811
Premietekortvoorziening	-	-	-15.400	-15.400
Prudentie	-	-	-5.900	-5.900
Ex-post correctie	-	-2.766	-	-2.766
Contante waarde	-	-	892	892
Recognition	-	-	13.355	13.355
Risk Margin	-	-	5.449	5.449
Solidariteitsregeling	-	-7.500	-	39.053
Totaal Technische voorziening	160.811	-10.266	-1.606	148.940

Afbeelding 16: mutatie technische voorziening van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Prudentie

Verlaging van de technische voorziening met de expliciete prudentie die was opgenomen in de technische voorzieningen in de jaarrekening. Dit deel van de technische voorziening bestaat enkel uit een 'best estimate' in overeenstemming met artikel 77 lid 2 van Richtlijn 2009/138/EG. Hiervoor in de plaats wordt er een 'risk margin' berekend over de totale technische voorziening (zie toelichting hieronder bij de laatste bullet).

Premietekortvoorziening

De voorziening voor lopende risico's (artikel 2:444a lid 1, onder b BW) betreft schaden en kosten uit lopende overeenkomsten van verzekering, die na afloop van het boekjaar kunnen ontstaan en die niet gedekt kunnen worden door de voorziening voor niet-verdiende premies tezamen met de in het volgende boekjaar of de volgende boekjaren nog te ontvangen premies. Deze schaden en kosten dienen slechts in aanmerking te worden genomen indien zij onvermijdbaar zijn als gevolg van het feit dat de verzekeringsmaatschappij zich contractueel heeft verplicht tot een premieniveau dat te laag is voor het te lopen risico en sprake is van een beperking in de mogelijkheid premies voor toekomstige periodes te herzien tot een toereikend niveau. De actuariële voorziening ziektekosten, de vergrijzingsvoorziening en een voorziening voor verlieslatende contracten maken in voorkomend geval deel uit van deze rubriek.

De in de richtlijn solvabiliteit II (artikel 36) gedefinieerde premievoorziening heeft betrekking op toekomstige schadegebeurtenissen die worden gedekt door verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen die binnen de in artikel 18 (van de richtlijn solvabiliteit II) bedoelde contractgrens vallen. De kasstroomprognoses voor de berekening van de premievoorziening omvatten de met deze gebeurtenissen samenhangende uitkeringen, kosten en premies.

Ex-post correctie

Verlaging van de technische voorziening met het ex-post deel van de vorderingen op Zorginstituut Nederland. In onderstaand overzicht is het totale bedrag van de correctie gespecificeerd naar verzekeringsjaar.

Voor een nadere toelichting op de wijze waarop deze correctie is bepaald wordt verwezen naar het onderdeel 'Herrubricering ex-post vorderingen op Zorginstituut Nederland' dat is opgenomen in paragraaf 'Activa'.

Contante waarde

Verlaging van de technische voorziening vanwege het waarden tegen contante waarde in de Solvency II-balans in plaats van de waardering tegen de nominale waarde die is opgenomen in de jaarrekening. Dit is in overeenstemming met artikel 77 lid 2 van Richtlijn 2009/138/EG.

De contante waarde wordt bepaald aan de hand van de afloop van de technische voorziening. Voor Coöperatie Eno komt deze overeen met een afloop van 3 jaar. De rentecurve is overeenkomstig met de EIOPA rente curve.

Hierbij is gebruik gemaakt van de risicovrije rentecurve zoals EIOPA deze publiceert en bepaald in artikel 43 van de Gedelegeerde Verordening Solvency II (2015/35).

Recognition

In de jaarrekening wordt bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen geen rekening gehouden met toekomstige winsten. Bij het bepalen van de waarde van de technische voorzieningen onder Solvency II wordt hiermee wel rekening gehouden ('recognition') in overeenstemming met lid 2 van artikel 70 van de Gedelegeerde Verordening.

De recognition is vastgesteld op basis van de herijkte begroting. Hierbij is een beste inschatting gemaakt van het verwachte resultaat t+1. Ook zijn de verzekerdstanden zoals bekend per 1 februari opgenomen. In de recognition is het technisch resultaat contant gemaakt. In het technische resultaat zijn de totale bedrijfskosten opgenomen. Er is hierbij geen onderscheidt gemaakt tussen bedrijfskosten voor jaar t+1 en t+2. Dit omdat Eno van mening is dat er tegenover de bedrijfskosten van t+2 andere afwikkelkosten staan, die per saldo elkaar opheffen.

Risk Margin

In de jaarrekening wordt bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen geen rekening gehouden met een risicomarge. Bij het bepalen van de waarde van de risicomarge onder Solvency II wordt hiermee wel rekening gehouden in overeenstemming met artikelen 37, 38, 39 en 58 van de Gedelegeerde Verordening.

Eno kiest er voor om geen gebruik te maken van een simplificatiemethode, maar om de toekomstige SCR's volledig te berekenen. Deze methode is het meest accuraat en voorkomt eventuele onzuiverheid volgend uit de aannames van de simplificatiemethodes.

Voor de volledige berekening van de toekomstige SCR's worden de gebonden contracten betrokken bij de berekening. Per jaareinde geldt dat derhalve met de contracten tot T+1 rekening wordt gehouden. Hierbij geldt dat voor de nog te ontvangen premies deze binnen één jaar worden verdient, omdat louter gebruik wordt gemaakt van jaarcontracten. Derhalve geldt dat het premierisico vanaf T=1 gelijk is aan nihil. Voor het catastroferisico geldt eveneens dat deze vanaf T+1 gelijk is 0, omdat er na T+1 geen dekking meer wordt verleend in een situatie van run-off. Voor het marktrisico geldt dat deze hedgebaar is en niet gekoppeld is aan de verplichting (via bijvoorbeeld unit-linked). Derhalve kan het marktrisico buiten de berekening van de risicomarge worden gelaten.

Hiermee geldt dat voor Eno in het geval van run-off vanaf T+1 louter nog voorzieningen risico en operationeel risico resteert. Voor het voorzieningenrisico geldt dat deze vanaf T+1 uitloopt conform de best estimate schadevoorziening. Voor het operationeel risico geldt dat deze uitloopt conform de best estimate schadevoorziening en de bandbreedte van de SCR.

De risicomarge, als functie van de SCR projectie, wordt bepaald met de volgende formule:

$$RM = CoC * \sum_{t \geq 0} \frac{SCR(t)}{(1 + r(t + 1))^{t+1}}$$

Conform de voorschriften wordt bij de risicomarge geen gebruik gemaakt van opslagen of LTG-maatregelen met betrekking tot de rentetermijnstructuur (Volatility adjustment en Matching adjustment).

Recapitulatie van onzekerheden

Samenvatting

Met betrekking tot de jaarrekening 2020 kunnen de onzekerheden als volgt worden samengevat, waarbij de voor de jaarrekening 2020 van Eno verwachte mate van onzekerheid is toegelicht:

1. De bepaling van de netto schadelast, inclusief het effect van opbrengstverrekening, ziekenhuizen over 2018, 2019 en 2020 (grote onzekerheid);
2. De verhouding vast/variabel van de schadelast ziekenhuizen over 2019 en 2020 (kleine onzekerheid);
3. De bepaling van de netto schadelast, inclusief het effect van opbrengstverrekening GGZ over 2018, 2019 en 2020 (grote onzekerheid);
4. De verwachte teruggaaf van prijsarrangementen extra- en intramurale dure geneesmiddelen over 2019 en 2020 (kleine onzekerheid);
5. De rechtmatigheid van de schadelast wijkverpleging 2018, 2019 en 2020 (kleine onzekerheid);
6. De bepaling van het budget 2018, 2019 en 2020 op basis van ex-ante parameters (grote onzekerheid);
7. De bepaling van het resultaatseffect 2019 en 2020 van de wettelijk eigen risico regeling (kleine onzekerheid);
8. De gevolgen van Covid-19 (zie hoofdstuk 1.5.2) en daarmee de bepaling van de inbreng en baten uit de catastrofe- en solidariteitsregeling 2020 (grote onzekerheid)
9. De hoogte van het verwachte resultaat 2021 en daarmee de voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's (premietekortvoorziening), onder andere vanwege bovenstaande onzekerheden die in meer of mindere mate ook van toepassing zijn op 2021 en de verwachte toename van niet-gecontracteerde zorg (grote onzekerheid).

De hierboven vermelde onzekerheden binnen de zorgverzekeringsbranche kunnen positieve dan wel negatieve effecten hebben op het resultaat en eigen vermogen van Eno. Bij het bepalen van het resultaat en het vaststellen van het vermogen is Eno uitgegaan van prudente veronderstellingen en wordt er een risicomarge aangehouden om negatieve effecten op te kunnen vangen.

D.3. Overige schulden

Waarderingsgrondslagen en aannames

Hieronder worden de waarderingsgrondslagen per post in de balans behandeld.

Overige voorziening

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Overige voorzieningen	1.100	-	-	1.100

Afbeelding 17: mutatie Overige voorziening Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Deze post omvat een VUT-voorziening, een jubileumvoorziening en overige niet-technische (personeels)voorzieningen.

Verlaging van de voorziening vanwege het waarderen tegen contante waarde in de Solvency II-balans in plaats van de waardering tegen de nominale waarde die is opgenomen in de jaarrekening. Dit is in overeenstemming met artikel 77 lid 2 van Richtlijn 2009/138/EG.

De contante waarde wordt bepaald aan de hand van de afloop van de voorziening. De rentecurve is overeenkomstig met de EIOPA rente curve. Hierbij is gebruik gemaakt van de risicovrije rentecurve zoals EIOPA deze publiceert en bepaald in artikel 43 van de Gedelegeerde Verordening Solvency II (2015/35).

Overige schulden

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Overige voorzieningen	6.186	-	-	6.186

Afbeelding 18: mutatie Overige voorziening Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Deze post betreft alle kortlopende schulden van de onderneming.

D.4. Alternatieve waarderingsmethoden

Er zijn geen alternatieve waarderingsmethoden binnen Coöperatie Eno U.A. toegepast.

D.5. Overige informatie

Aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en reservevorming

Eno is primair een zorgverzekeraar en richt zich voornamelijk op eigen zorg gerelateerde producten als zorgverzekeringen. Het verzekeringsrisico voor Coöperatie Eno wordt beperkt doordat de inkomsten uit het landelijke budget op basis van risicoverevening, verevening, nacalculatie-effecten en effect bandbreedteregeling toegekend worden aan de zorgverzekeraars. Het resterende risico wordt beperkt door maatregelen op het gebied van schadelastbeheersing en aanpassing van de premie.

Voor het basispakket van de zorgverzekering geldt een wettelijke acceptatieplicht. Voor de aanvullende verzekeringen hanteert Eno geen specifieke acceptatiecriteria. Vergoedingen op aanvullende verzekeringen zijn echter beperkt tot een maximum.

Jaarlijks vindt er een herberekening plaats van budget zorgverzekeringswet die in de jaarrekening gehanteerd wordt. Het budget wordt opgebouwd uit een aantal deelbudgetten die genormeerd worden op basis van verzekerden kenmerken. De onzekerheden in de hoogte van het budget wordt ondervangen door een expliciete prudentiemarge te hanteren. De onzekerheden in de schade wordt ondervangen door een expliciete prudentiemarge te hanteren op het budgetresultaat.

Afgestemd beheer van activa en passiva (asset-liability management- ALM)

Eno heeft in 2020 een ALM studie uitgevoerd. De uitkomsten van de ALM studie zijn deels in het beleggingsplan 2021 verwerkt en in het eerste kwartaal 2021 zijn de beleggingen in lijn met het beleggingsplan gebracht

Beheer van beleggingsrisico

Eno heeft een beleggingsstatuut waarbinnen het Bestuur het mandaat heeft om te handelen. De beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het beleggingsbeleid. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan. Het beleggingsbeleid is uiteengezet in het Reglement Vermogensbeheer, evenals de risicomanagementcyclus die van toepassing is op het onderdeel vermogensbeheer.

Prudent Person principe

Eno voert een behoudend beleggingsbeleid in overeenstemming met het „prudent person”-beginsel zoals opgenomen in artikel 132 van Richtlijn 2009/138/EG, waarbij risico's naar behoren worden beheerd. Eén van de beleggingscriteria betreft duurzaamheid. Risicovolle c.q. speculatieve beleggingen worden vermeden.

Beheer van liquiditeits- en concentratierisico

De liquiditeit van Eno dient te allen tijde zodanig te zijn dat aan de kortlopende verplichtingen voldaan kan worden. Onder liquiditeit wordt in dit verband verstaan tegoeden in rekening-courant, deposito's met een maximale looptijd van een maand, deposito's die vrijvallen binnen een maand en de overeengekomen kredietlimiet(en) bij financiële dienstverleners.

Ter beperking van het concentratierisico stelt het Bestuur van Eno maxima vast voor het totaal aan uitzettingen bij één bank of instelling. Deze grenzen zijn opgenomen in het Reglement Vermogensbeheer.

Beheer van het operationele risico

Onder dit risico verstaat Eno het risico op het ontstaan van een verlies als gevolg van niet afdoende of falende interne processen en/of systemen, menselijk gedrag of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationeel risico management maakt onderdeel uit van Eno's risicomangement beleid. Operationele risico's worden door de afdelingen geïdentificeerd en beheerst. Eno heeft een interne procedure waarbij operationele verliezen worden gemeld en geregistreerd.

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorisemeschade N.V. (NHT)

De NHT dekt alle aanspraken op Nederlandse polissen als gevolg van terroristische aanslagen tot een maximumbedrag van € 1 miljard. Claims als gevolg van terroristische aanslagen boven dit maximum worden uitgesloten in de polisvoorwaarden. De jaarlijks te betalen premie aan de NHT is gebaseerd op het marktaandeel. De verliezen van de NHT worden eveneens verdeeld over de aangesloten verzekeraars op basis van hun respectievelijk marktaandeel. Het risico ten aanzien van de aanvullende verzekeringen is niet herverzekerd.

E. Kapitaalbeheer

E.1. Eigen vermogen

E.1.1. Doelstellingen, gedragslijnen en processen

Coöperatie Eno U.A. heeft tot doelstelling om de belangen van haar leden te behartigen op het gebied van Zorgverzekeringen. Coöperatie Eno U.A. is een coöperatie zonder winstoogmerk. Het vermogen dat niet nodig is voor de dekking van de solvabiliteit, zal teruggegeven worden aan onze klanten middels een verlaging van de premie. Het eigen vermogen zal toereikend moeten zijn om financieel gezond te blijven. Binnen Eno wordt gebruik gemaakt van een kapitaalbeleid. In het kapitaalbeleid is een intern normsolvabiliteit van minimaal 132,5% de vereiste.

De normsolvabiliteit is als resultaat vastgesteld vanuit verschillende processen. Ten behoeve van de invoering ORSA in het kader van Solvency II hebben de verschillende stress scenario's het inzicht bevestigd omtrent beïnvloedbare parameters voor wat betreft risicomanagement en risico-impact in zijn algemeen.

De uitkomsten zijn gecombineerd met de uitkomsten vanuit de sessies, welke tezamen zijn gehouden met het bestuur en de raad van commissarissen, om de risk appetite vast te stellen. De vastgestelde risk appetite laat de verschillende risicolimieten per risico zien. Deze zijn vervolgens meegenomen in het vaststellen van het strategisch beleid.

Indien de minimale solvabiliteitseis van 132,5% negatief wordt doorbroken, verwacht Eno binnen een termijn van maximaal 1 jaar het beleid dusdanig te kunnen wijzigen dat dit beleid een positieve bijdrage zal hebben aan de solvabiliteit, waardoor er geen dreiging is de interventiegrenzen van DNB te overschrijden.

E.1.2. Samenstelling en kwaliteit

Het eigen wordt bepaald door alle schulden van de activa af te trekken. Het eigen vermogen wordt onder BW2 binnen Eno opgebouwd uit diverse onderdelen, namelijk Gestort en opgevraagd kapitaal, Agio kapitaal, Wettelijke reserve, Overige reserve en Onverdeeld resultaat.

De tiering limieten zoals weergegeven in artikel 82 van de Gedelegeerde Verordening worden door Eno uitgevoerd. Ten minste de helft van het solvabiliteitskapitaal is toegewezen aan Tier 1.

De samenstelling van het eigen vermogen over 2020 is onder BW2 als volgt:

Eigen vermogen

(x € 1.000)

	2020	2019	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Beschikbaar eigen vermogen Solvency II	103.407	109.465	-6.058	5,5%
Waarborg kapitaal	681	681	-	0,0%
Wettelijke reserve	1.074	945	129	13,7%
Overige reserve	107.343	100.544	6.799	6,8%
Onverdeelde winst	2.622	6.928	-4.306	-62,2%
Totaal eigen vermogen BW2	111.720	109.098	2.622	2,4%
Reconciliatiereserve	-7.239	1.312	-8.551	-651,8%
Beklemd vermogen	-1.074	-945	-129	13,7%
Totaal eigen vermogen Solvency II	103.407	109.465	-6.058	-5,5%

Tabel 19: Het eigen vermogen volgens Titel 9 BW2 en Solvency II

De samenstelling van het eigen vermogen over 2020 onder Solvency II is als volgt:

Eigen vermogen

(x € 1.000)

	2020
Beschikbaar eigen vermogen BW2	111.721
Immateriële vaste activa	-8.844
Ex-post correcties	-10.266
Voorziening BW2	160.811
Voorziening Solvency II	-130.136
Recognition (verwachte toekomstige winst)	-13.355
Risk Margin	-5.449
Beklemd vermogen	-1.074
Totaal eigen vermogen Solvency II	103.407

Tabel 20: mutatie eigen vermogen Titel 9 BW2 naar Solvency II (bedragen x€ 1.000)

Bovenstaande tabellen laten het vermogen zien wat is opgenomen bij BW2 en Solvency II bepaling. In tabel 19 is het eigen vermogen wat opgenomen is onder BW2 terug te vinden. Het resultaat over 2019 voor Coöperatie Eno U.A. is vastgesteld op € 6.928K positief.

In tabel 20 is de samenvatting van hoofdstuk D terug te vinden. Hier zijn de mutaties tussen BW2 en Solvency II terug te vinden. Ook is het eigen vermogen voor de bepaling van de solvabiliteit terug te vinden. Het eigen vermogen onder Solvency II voor Coöperatie Eno komt overeen met € 103.407k.

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van het eigen vermogen op Coöperatie niveau, verdeeld naar de verschillende entiteiten.

Eigen vermogen

(x € 1.000)

	Solvency II	BW2
Eigen vermogen Coöperatie Eno U.A.	103.407	111.721
Eigen vermogen Eno Zorgverzekeraar N.V.	87.905	95.521
Eigen vermogen Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.	16.697	16.322
Eigen vermogen zorgkantoor B.V.	18	1.092
Eigen vermogen Eno Holding B.V. (excl deelneming)	-1.354	-1.354
Vermogen overige entiteiten	70	70

Tabel 21: Overzicht eigen vermogen Coöperatie Eno U.A. (bedragen x € 1.000)

Eno Zorgverzekeraar NV en Eno Aanvullende Verzekeringen worden onder Solvency II anders gewaardeerd dan onder BW2 Titel 9. De overige entiteiten laten hetzelfde vermogen zien onder beide verslaggevingsregels.

E.2. Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Zoals eerder vermeld is de Solvency Capital Requirement berekend op basis van de standaard formule. De belangrijkste SCR componenten voor Coöperatie Eno U.A. zijn het Zorgrisico, het Markt risico, het Tegenpartijkrediet risico en het Operationeel risico. Er wordt hierbij geen gebruik gemaakt van vereenvoudigde berekeningen. De groepsolvabiliteit wordt bepaald aan de hand van (consolidatie)methode 1.

SCR

Ten opzichte van de bepaling van de solvabiliteit ultimo 2019 is de SCR ultimo 2020 gedaald met € 0,8 miljoen. Deze mutatie wordt voor een groot deel veroorzaakt door de daling van het SCR tegenpartijrisico en het SCR

zorgrisico. Doordat Eno in 2020 een beperkt hogere premie omvang had dan in 2019, is het premierisico nagenoeg gelijk gebleven. De premie opbrengst is in 2021 naar verwachting lager. Daarnaast is de technische voorziening ultimo 2020 lager vastgesteld dan ultimo 2019, dit resulteert in een lagere reserverisico. Per saldo is de SCR zorgrisico € 0,3 miljoen lager.

Het SCR tegenpartijrisico is € 1,4 miljoen lager doordat er ultimo 2020 minder liquide middelen en vorderingen op de balans stonden dan ultimo 2019. Het SCR Marktrisico laat een verhoging zien ten opzichte van 2019. De beleggingsportefeuille is in 2020 in waarde gestegen, wat resulteert in een hogere solvabiliteitsratio.

Doordat het eigen vermogen € 6,1 miljoen lager is vastgesteld en de SCR € 0,8 miljoen is gedaald, is de solvabiliteit 7% gedaald naar 154% ultimo 2020.

Solvency Capital Requirement (SCR)

(x € 1.000)

	2020	2019	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Verzekeringstechnisch risico	49.405	49.741	-336	-0,7%
Markt risico	8.394	8.321	73	0,9%
Tegenpartijkredietrisico	7.391	8.349	-1.143	-13,4%
Diversificatie	-10.406	-11.180	774	-6,9%
Basissolvabiliteit	54.565	55.416	-851	-1,5%
Operationeel risico	12.559	12.529	-30	0,2%
Vereiste solvabiliteit	67.124	67.945	-821	-1,2%
Beschikbaar vermogen	103.407	109.465	-6.058	-5,5%
Solvabiliteitsratio	154%	161%	-7%	
Minimum vereiste solvabiliteit	27.226	27.097	129	0,5%
MCR Quotient	380%	404%	-24%	

Afbeelding 22: ontwikkeling solvabiliteitsratio 2019 – 2020.

E.3. Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Eno berekent haar aandelenrisico niet op basis van de looptijd. Eno maakt daarom geen gebruik van de ondermodule aandelenrisico zoals gesteld in artikel 340 van richtlijn 2009/58/EG.

E.4. Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

Binnen Eno wordt geen gebruik gemaakt van een intern model, partieel intern model of USP.

E.5. Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Coöperatie Eno U.A. voldoet aan de minimum- en solvabiliteitskapitaalvereiste. Van niet-naleving is geen sprake.

E.6. Overige informatie

De voorgaande paragrafen geven een overzicht van het kapitaalbeheer weer. Er is geen sprake van overige informatie die in dit hoofdstuk aanvullend uiteengezet hoeft te worden.

F. Bijlagen

F.1. Eno Zorgverzekeraar N.V.

In de bijlage zijn de toelichtingen opgenomen voor Eno Zorgverzekeraar N.V. die afwijken van hoofdstukken 1 t/m 5. De waarderingsgrondslagen van Eno Zorgverzekeraar N.V. zijn identiek aan die van Coöperatie Eno U.A. Voor een nadere kwantitatieve uiteenzetting van de activiteiten en prestaties, waardering voor solvabiliteitsdoeleinden en kapitaalbeheer wordt verwezen naar de openbare QRT's van Eno Zorgverzekeraar N.V. die via een afzonderlijke link gepubliceerd zijn op de website van Eno.

F.1.1. Activiteiten en prestaties

De winst-en-verliesrekening van Eno Zorgverzekeraar N.V. ziet er als volgt uit:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Resultaat technische rekening	1.147	7.107
Resultaat niet technische rekening	26	608
Overige baten lasten	-38	-166
Resultaat	1.135	7.549

Tabel 23: Vergelijking resultaat Eno Zorgverzekeraar N.V. 2020 - 2019

Het technisch resultaat van Eno Zorgverzekeraar N.V. zoals hierboven weergegeven, kan als volgt gespecificeerd worden:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Verdiende premies eigen rekening en bijdragen	381.076	379.509
Toegekende opbrengst uit beleggingen	57	1.308
Schaden eigen rekening	-352.894	-348.969
Bedrijfskosten	-27.092	-24.741
Resultaat technische rekening	1.147	7.107

Tabel 24: Vergelijking technisch resultaat Zorgverzekeraar N.V. 2020 en 2019

F.1.2. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De balans van Eno Zorgverzekeraar N.V. ziet er als volgt uit:

Balanspost

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Immateriële vaste activa	8.844	-	-8.844	-
Beleggingen	117.721	-	-	117.721
Vorderingen uit directe verzekeringen	16.422	-	-	16.422
Vorderingen overige	78.796	-10.266	-	68.530
Liquide middelen	36.644	-	-	36.644
Overige Activa	2.035	-	-	2.035
Totaal activa	260.462	-10.266	-8.844	241.351
Technische voorziening	157.885	-10.266	-1.229	146.389
Andere voorziening	1.100	-	-	1.100
Overige Schulden	5.956	-	-	5.956
Totaal passiva	164.941	-10.266	-1.229	153.445

Tabel 25: mutatie balans van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Het eigen vermogen onder Solvency II van Eno Zorgverzekeraar N.V. komt hiermee uit op € 87,9 miljoen.

F.1.3. Kapitaalbeheer

De solvabiliteit ultimo 2020 komt uit op 144%. Deze solvabiliteitsratio is opgebouwd uit een eigen vermogen van € 87,9 miljoen en een solvabiliteit vereiste van € 60,9 miljoen. De opbouw van de solvabiliteitsratio wordt hieronder nader toegelicht.

Solvency Capital Requirement (SCR)

(x € 1.000)

	2020	2019	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Verzekeringstechnisch risico	44.327	44.448	-121	-0,3%
Markt risico	7.646	7.567	78	1,0%
Tegenpartijkredietrisico	7.391	8.349	-959	-11,5%
Diversificatie	-9.972	-10.486	513	4,9%
Basissolvabiliteit	49.391	49.879	-488	-1,0%
Operationeel risico	11.542	11.491	51	0,4%
Vereiste solvabiliteit	60.933	61.370	-437	-0,7%
Beschikbaar vermogen	87.905	95.001	-7.095	-7,5%
Solvabiliteitsratio	144%	155%	-6,8%	
Minimum vereiste solvabiliteit	24.726	24.182	544	2,3%
MCR Quotient	356%	393%	-37%	

Tabel 26: Opbouw SCR, SCR-ratio en MCR ratio.

F.2. Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.

In de bijlage zijn de toelichtingen opgenomen voor Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. die afwijken van hoofdstukken 1 t/m 5. De waarderingsgrondslagen van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. zijn identiek aan die van Coöperatie Eno U.A. Voor een nadere kwantitatieve uiteenzetting van de activiteiten en prestaties, waardering voor solvabiliteitsdoeleinden en kapitaalbeheer wordt verwezen naar de openbare QRT's van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. die via een afzonderlijke link gepubliceerd zijn op de website van Eno.

F.2.1. Activiteiten en prestaties

De winst-en-verliesrekening van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V.. ziet er als volgt uit:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Resultaat technische rekening	1.297	-1.246
Resultaat niet technische rekening	21	216
Overige baten lasten	20	-3
Resultaat	1.338	-1.033

Tabel 27: Resultaat Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. 2020 - 2019

Het technisch resultaat van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. zoals hierboven weergegeven, kan als volgt gespecificeerd worden:

Winst en verlies 2020

(x € 1.000)

	2020	2019
Verdiende premies eigen rekening en bijdragen	33.916	34.539
Toegekende opbrengst uit beleggingen	3	48
Schaden eigen rekening	-27.390	-31.115
Bedrijfskosten	-5.232	-4.718
Resultaat technische rekening	1.297	-1.247

Tabel 28: Technisch resultaat Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. 2020 en 2019

F.2.2. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De balans van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. ziet er als volgt uit:

Balanspost

(x € 1.000)

	BW2	Herrubricering	Herwaardering	Solvency II
Beleggingen	11.565	-	-	11.565
Vorderingen uit directe verzekeringen	1.239	-	-	1.239
Vorderingen overige	1.463	-	-	1.463
Liquide middelen	7.243	-	-	7.243
Overige Activa	-	-	-	-
Totaal activa	21.510	-	-	21.510
Technische voorziening	2.976	-	-376	2.600
Overige Schulden	2.213	-	-	2.213
Totaal passiva	5.189	-	-376	4.813

Tabel 29: mutatie balans van Titel 9 BW2 naar Solvency II.

Het eigen vermogen onder Solvency II van Eno Aanvullende Verzekeringen N.V. komt hiermee uit op € 16,7 miljoen.

F.2.3. Kapitaalbeheer

De solvabiliteit ultimo 2020 komt uit op 244%. Deze solvabiliteitsratio is opgebouwd uit een eigen vermogen van € 16,7 miljoen en een solvabiliteit vereiste van € 6,9 miljoen. De opbouw van de solvabiliteitsratio wordt hieronder nader toegelicht.

Solvency Capital Requirement (SCR)

(x € 1.000)

	2020	2019	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Verzekeringstechnisch risico	5.319	5.556	-237	-4,3%
Markt risico	771	753	18	2,4%
Tegenpartijkredietrisico	823	883	-60	-6,8%
Diversificatie	-1.072	-1.102	30	-2,7%
Basissolvabiliteit	5.841	6.091	-250	-4,1%
Operationeel risico	1.017	1.055	-38	-3,6%
Vereiste solvabiliteit	6.858	7.146	-288	-4,0%
Beschikbaar vermogen	16.697	15.679	-129	6,5%
Solvabiliteitsratio	244%	219%	-7%	
Minimum vereiste solvabiliteit	2.500	2.500	-	0,0%
MCR Quotient	668%	627%	-41%	

Tabel 30: Opbouw SCR, SCR-ratio en MCR ratio.